

Lib. M. Coll. Ref. S. V. D. a
Sellyenfi ex citatione Rev.
Dni Gabrielis Nemes ab anno 1911

Tijzelester Nemes Grammar.

1485
E' VILÁGI SOK KESERVES HAJÓ - TÖRÉSEK' KÖZT
HÁNYATTATOTT; DE MÁR A' MENNYEI NYUGO-
DALOMNAK TSENDES RÉVÉRE EL-ÉRKEZETT
É L E T N E K

EMLÉKEZTETŐ TÁBLÁJA:

M e l l y e n

A' NÉHAI MÉLTÓSÁGOS GROFNÉ, *KÁALI*

KUN ER'SÉBETH
ÚR ASZSZONY Ö NAGYSÁGA',

É S

É L E T E' N É H A I U R I P Á R J A'
MÉLTÓSÁGOS GROF *TANTSI*

FÖLDVÁRI FERENTZ

U R Ö N A G Y S Á G A'

Egy-más után tsak hamar következett Szomorú Halálokat,
és el-Temettetések, meg-fíratott és tisztelt

HALOTTI PRÉDIKÁTZIOKAT ÉS ORATZIOT,

Léanyi igaz Hívségének és egyenes tiszteletének bizonyosságául,
Világ' eleiben botsáttatta

MÉLTÓSÁGOS GROF *HIDVÉGI*
N E M E S J U D I T H

U R A R Z S Z O N Y,

MÉLTÓSÁGOS GROF *TANTSI*

FÖLDVÁRI ISTVÁN

U R' É L E T E' K E G Y E S P Á R J A.

Kolo'sv. Nyomt. a' REF. COLL. Betűivel, 1771. Éftend,

1 P É T. 1: 6, 7.

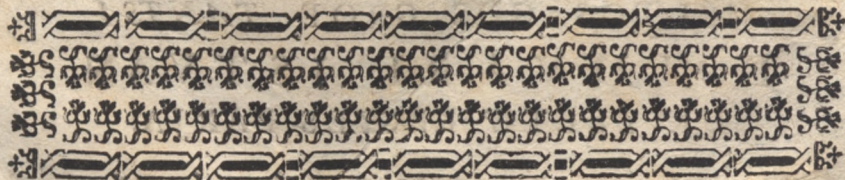
Szomorúsággal egy kevéssé most, a' külömb-külobb Kísértetekben illettettek, hogy a' ti Hiteteknek próbáltatása, melly sokkal drágább az aranyból, melly el-vék, mind-az-által meg-próbáltatik a' tűz által, találtassék néktek ditséretetekre, tisztességetekre és ditsőségtekre lenni, mikor a' Jésus Krisztus meg-jelenéndik.

J A K. 1: 2.

Nagy öröm gyanánt tartsátok Atyámfiai, mikor külömb-külobb kísértetekben eslek.

T S E L. XIV: 22.

Tudván, hogy sok háborúságok által kellene nékünk menni az Istennek Országában.

283
1521 1479

AZ ISTEN' ORTZÁJÁTOL EGY SZEMPILLANTÁSIG
MEGFOSZTATOTT; DE AZ Ő ÖRÖKKÉ VALÓ IR-
GALMASSÁGÁBAN KÖNYÖRÜLETESSÉGET
NYERT

ASZSZONYI ÁLLAT,
NÉHAI MÉLTÓSÁGOS GROFNÉ KÁÁLI
KUN ER'SÉBETH
UR ASZSZONY ÖNAGYSÁGA:
NÉHAI MÉLTÓSÁGOS GROF, TANTSI
FÖLDVÁRI FERENTZ
ÚRNAK,
HAZÁNK' ÉS AZ ISTEN HÁZA'
EGY ÉKESSÉGÉNEK

's a' t.

ISTENTÖL RENDELTETETT ENGEDELMES, 'S KEGYES
ELETE PÁRJA;

Ki, midőn az ISTEN ORTZÁJÁnak Szemlélésére, Lelké-
re nézve el-botsáttatattnék, meg-hidegült Tetemeire nézve
pedig, a' Tantsi Templomban, Idvezült Eleinek Sirjokban, il-
lendő tisztelességgel indittatnék, a' Dobokai Gyászos Udvarra
fel-gyült Ün és Nemes rend előtt, Utóljára meg-tiszteltetett

SZATHMÁRI PAP MIHÁLY,

A' Kolo's. Ref. Collegium Sz. Theológiát tanító Professora által:
Ezer Hét-Száz Hetvenedik Eftendőben, Karátson

Havának 16-dik Napján.

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára, Székelyudvarhely

'SOLT. LXXXIX. 15.

*Az Igasság és Itélet, Uram! a' te Székednek helye; a' KE-
GYELEM ÉS TÖKÉLLETESÉG JÁR A' TE ORTZÁD
ELÖTT.*

'SOLT. CIV. 29.

*Mikor EL-FORDITOD ORTZÁDAT, MEG-HABORODNAK
mindenek.*

'SOLT. XVII. 15.

*En pedig Igasságban meg-LÁTOM a' TE ORTZÁDAT: meg-
elégítettém a' TE ÁBRÁZATODDAL, midőn fel-serkenek.*

HALOTTI PRÉDIKÁTZIÓ,

Az ISTENnek egy kis búsulásában, az Ő Szent Ortzájától egy szempillantásig meg-főztatott; de az Ő örökké való Irgalmaosságában, könyörületességet nyert
Afkonyi - állatról .

SZENT LETZKE:

É'SA. LIV. 8.

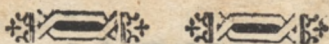
בשצף קצף חסרתני פני רגע מוך :
ובחסר עולם רחמתך אמר גאלך
יחיה:

Magyar Fordítás :

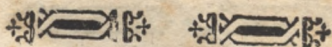
Egy kis búsulásomban el-rejtettem vala az én ortzámat te tölled egy szempillantásig : De az én örökké való Irgalmaóságomban, könyörültem rajtad, azt mondja a' te Meg-váltó URad.

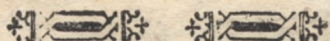
Ram! minden mi napjaink elműlnak a' te haragod miatt, meg-eméftyük a' mi eftendeinket mint a' befédet. A' mi eftendeinknek napjai, ugyan-is hatvan eftendő, vagy mennél fellyebb, nyóltzvan eftendő, és azoknak

zoknak fínten a' jóva-is nyomorúság és fáradtság, melly n-
kor hirtelen el-múlik, el-repü ünk. *Kitsoda tudhatja URam!*
a' Te haragodnak erejét, és a' Te Bozféll-állásodat a' Te Fé-
lelmed ferint? Illy' Szívekre ható gyönyörűséges és igen
fontos favait olvassuk, Sz! amiaz ISTEN egész Házában
hívséges Szolgának a' Mó'sesnek, *Pfal. xc: 9-11.* mellyekben
minekutánna az ISTENnek a' bűnösök ellen méltán sebes
tűz módjára gerjedező Haragját, és az Emberi életnek rö-
vidségét, mint-egy egy fontban tette volna, végre fellyebb
emelkedik, és azt jelenti ki, melly nehéz legyen az IS-
TEN' Haragjának esnéretét, az ISTENi félelemmel, az
az, a' valóságos Kegyességgel meg-egyeztetni. Ugyan-is
olly' nagy az Emberi természetnek gyarlósága, és az íté-
let-tételben hirtelenkedő vígyázatlansága, hogy majd kö-
zönségesen minden Emberek midőn látják az ISTENnek
valamelly nevezetes, és ritkábban elő-forduló ítéletét vala-
kire szállani, leg ottan hajlandók arra, hogy azt mások fe-
lett vétkefebbnek állassák, és annak tettetes bűnei föl
tudakozódjanak, azt gondolván, hogy azok az ítéletek ö-réajok
éppen el-nem jöhetnének. Bizony fokban vagynak, a' kik
midőn a' Kegyes Dávidot az ő ellenségeitől háborgattatni
látják, azt mondják ő felölle: *Nintsen ennek ISTENtől
semmi szabadulása. Pfal. III: 3.* és a' kik a' Sémeivel öt
kövekkel hajigálván, és szemében port hányván, ekképen
átkozódnak: *Eredj, eredj te Istentelen ember, víkka adja most
az UR tenéked a' te vétkeidet; imé a' nyomorúságnak köze-
pette vagy, mert vér-fopó ember vagy. 2 Sám. XVI: 7, 8.*
Innen vagyon hogy még a' KRISTUS' Tanítványi-is nem
éppen helyesen ítélnék vala ama' Galiléabéli Emberek fe-
löl, kiknek véreket Pilátus egyben elegyítette vala az ő
áldozatjokkal, mellyről azért Idvezitőnk meg-feddé őket,
Luk. XIII: 2. ezt mondván: *Gondoljátok-e hogy e' Galiléa-
béliiek bűnösebbek vóltanak volna a' több Galiléabélieknél, mi-
velbogy*

velhogy ezeket *fenvedték*. Söt ama' vakon fületett ember
 felöl-is azt kérdik vala: *Mester, melyik vétkezett, ez-é, vagy*
ennek Szüléi, hogy ez vakon fületnék? Ján.. IX: 2. Ki-mú-
 tatván ekképpen, mely hajlandók légyenek ök az ISTEN'
 terhes ítéleteitől környül vétetett ember felöl való bal-íté-
 letre: Annyira hogy éppen tsudálnunk már ne kellesék
 ama' *Mélita* Szigetbéli *Barbarusok*nak ítélet-tételeket, k k
 midön a' hajó törésből ki-fabadúlt *Sz. Pál Apostol*nak kezé-
 ről függeni látták volna a' mérges kígyót, egy-másnak
 ezt mondják vala: *Nyilván ez Ember gyilkos, kit nem ha-*
gya élni a' boffú-állás, noha a' tengerből meg-fabadúlt. Tsel.
 XXVIII: 4 Innen vagyon, hogy a' *Pogányok* a' *Boffú-állás-*
nak Isten Afzonyát, kit *Némésis*nek neveznek vala, úgy
 fozták vala ki rajzolni, mint kinek vállából fúgár fárnyok
 nőttenek-ki, és egyik kezében Királyi Páltzát, másikban Za-
 bolát tart vala, söt a' Kinek lábai alatt könnyen forduló
 kerék volna; Jelentvén azzal, hogy az, nagy sebességgel
 meg-jelenik mind azoknak büntetésekre és meg-keserítetté-
 sekre, valakik mások felett vétkefeknek lenni találtnak.
 Nem tsuda hát ha a' *Mó'ses*, az Embereknek ezt a' kö-
 zönséges gyarlóságokat fzei eleiben tévén, így kiált-fel:
Kitsoda tudhatja URam a' Te haragodnak erejét, és a' te boff-
ú-állásodat a' te félelmed fserint? Mellyeknek oztán mind-
 járt azt veti utánna: *Taníts meg minket hogy tudbassuk-meg*
a' mi napjainknak fámát; hogy járhabassunk bölts fízzel. 5. 12.
 az az ember jár tudni-illik bölts fízzel, a' ki meg-gondol-
 ván azt, hogy az Atya meg-dorgálja az ö Fiait, az IS-
 TENnek látogatásait nem nézi mindenkor úgy, mint a'
 bűnnek büntetését, hanem el-hízi azt, hogy gyakorta a-
 zok az ISTEN Szeretetének esmértető jelei légyenek, és
 hogy az ISTEN el-rejti ugyan ollykor a' *Kegyefektől-is* a'
 maga Ortzáját; de nem egyébert, hanem hogy majd ál-
 dások.

dásokkal forduljon ö hozzá, a' mint ezt a' többi között látjuk nyilvánágon abból a' mi vagyon *E'sa*. LIV: 8. az holott az ISTEN az ö Híveinek vizsgálásokra ezt mondá a' Próféta által: *Egy kis búsulásomban el-rejtettem valú az én ortzámat te tölled egy fempillantásig: De az én örökké-való irgalmaságomban könyörültem rajtad.* A' mint ez Igéket mostani, alatt jární fokott elmélkedésem' fundamentomá-úl el-olvastam.

Festetik ez Igékben Summa fzerént, Sz. H. egy mindenektől el-hagyattatott, és az ö kellemetes iffjúságának fíntén virágzó ki keletén az ISTEN kemény látogatásának fíomorú gyázfáival bé-borítottatott titkos Afzfonyi-állatnak fíralmas állapotja, és azt nyomban követő ISTENi kéz által lett hathatós meg-vígaftaltatása. Melly felől leendő mostani együgyü Elmélkedésem, midön e' Mélt. Uri Házban, meg-újjult, és meg-tojult Keserüségnek, réam-is ki-áradott özön-vizei között, a' vizsgáláshnak nyúgovó Révére törecedik; hogy ama' Világi Életének leg-első kellemetes Tavaszán, mindjárt, a' szabados uralkodású ISTEN' el-rejtett útakon járó látogatásának meg-eméftő, és egy mást nyomban üző habjaitól hanyattatott, de már a' minden vizsgálásoknak, partyait felyül-múló folyamati mellett, meggyúgodott Mélt. Ur Afzfonynak, Néh. Mélt. Gróf KÁLI KUN ER'SÉBETH Ur Afzfony ö Nagyságának, ama' Házánk és Nemzetünk Ékefsége, az ISTEN Háza' nagy Erőfsége', nékem pedig kíváltképen való, és igen hathatósan meg-bizonyittatott *Patronus* Uram' Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur' sem bódog, sem bódogtalan állapotjában el-nem hagyattatott Élete' Párjának, utolsó Tíztefséget tégyen. Oh vajha már-is rebegni kezdett Nyelvemet, Elmélkedésemnek mindgyárt elején, az erőtelenekben maga erejét ki nyilatkoztató Mennyei Kegyelem, ez hathatós ígérettel erőstígetné: *Ne félj, mert nem fégye-*

Égyenülk-meg; meg sem pirúl; mert meg nem gyaláztatól; mert a' te Meg-váltód az Izraélnek Szente. É'sa. LIV: 4, 5.

Melly felől való töredelmes foházkodásomat, midőn az Egekre fel-botsátom, egyfzer'smind, ez egész Elmélkedésemet illetén határok közzé fozitom: hogy minek-utánna I. Kitsoda légyen valósággal az a' Titkos Afzonyi-állat, a' kihez az ISTEN e' mi Letzkénkben a' maga vígasztáló szavait nyújtotta, és a' ki a' Letzke előtt való versekben úgy íratott-le mint *egy el-hagyatott és keserves lelki Afzonyi-állat*, fel fejtegetem; annak-utánna II. Mitsoda légyen az ISTENnek e' körül véghez ment, vagy ötet látogató, vagy meg-vígasztáló Tselekedete, melly ekképen fejeztetik-ki: *Egy kis búsulásomban el-rejtettem vala, 'sa' t. rövideden ki-bezéllem. Légyetek figyelmetesek!*

I. Nyilván vagyon mindenek előtt, kik a' Prófétáknak írásaikban nem tellyességgel jövevények, hogy az azokban gyakorta elő-forduló Afzonyi-állatok, ha talám nem mindenütt-is; de leg-gyakrabban titkos értelem fzerínt véttetnek: mellyek közzé mivel e' mi keserves Lelki Afzonyunk-is a' Sz. I. Mk. egyező *voxok* által már régen bé-fámláltatott; azért e' volt eleitől fogva itten a' Kérdés: Vallyon mi légyen az, a' mi ez *Afzonyi-állatnak* titkos személjében tziereztetett? Én pedig tsak fázaz lábakkal elmellőzvé azoknak vélekedéseket, kik itt a' Sz. Léleknek tzelja és fándéka ellen, vagy a' régi Jéru'sálem Városának Babilóniai fogságban töltött fomorú állapotjáról, vagy e' mái napig-is fenn álló fíralmas vakságban ülő 'Sidókról gondolkoztak; ennek fel-keresésében Kalaúzul vészem a' Sz. Pál Apostolt, a' ki *Gal. IV: 22.* tanitván világoson, hogy ama' minden Hívők Atyoknak az *Ábrahámnak* két különböző sorfi és természetű Feleségei, úgy-mint a' *Sára*, és a' *Hágár* nem egyebet árnyékoztak, hanem az ISTENnek

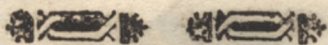
TENnek ama' két különböző Szövetségeit, melyeket a' régi időkben az emberekkel kötött, annak meg-mutatására egyenesen azt hozza-elő, a' mi e' kezünk alatt lévő 1. ψ. vagyon: *Mert meg-vagyon, úgy-mond, íratva: örülj magtalan a' ki nem félk. vala; mert sokkal többen vagynak az el-bagyattattnak magzati, hogy nem annak a' kinek Férje vagyon.* 27. ψ. Melyekből könnyen akárki velem együtt ki-hozhartya, hogy az Apostolnak tsalhatatlan tanitása fzerint ez a' keserves Lelkü, és egy ideig a' fok terhes látogatásoknak alája rekeztetett, Álfzonyi-állat, kit a' Próféta ebben a' részben, és így a' mi Letzkénkben-is meg-föllitott, valósággal nem egyéb, hanem a' mit az Ábrabámnak egy ideig mint-egy el-hagyatott, és fok fívbéli keferüiségektől ostromoltatott, azután pediglen az Igéretnek Fiával meg-vígaftaltatott Felesége a' Sára példázott. Melly fzerént, hogy ezt immár a' maga tulajdon fzemélyében közelebbről fzemlélhesük, arra kell törekednünk, hogy az Ábrabámnak titkos Feleségét az árnyékoknak hajtalékiból ki-fejthesük. Régi és fokoknak elméjekben méljen meg-gyökerezett vélekedés ez, hogy a' miképen a' Hágár tzi-merezte az O Testamentomi 'Sidó Eklé'siát, melyet az ISTEN a' Sinai Hegynek tetejére, süri villámások, és a' Földet meg-refkettető meny-dörgések között, le-fálván, magának Házasági Szövetséggel kötelezett vala: úgy ellenben a' Sára képét viselte az Uj Testamentomi Anyafent-egy-háznak, melly a' Sion Hegyének tetején mulatozó Apostolokra, tüzes nyelvnek formájában le-fállott. De miként ez a' magyarázat a' Hágárra nézve igen jó, és az Apostolnak tanításával pontban meg-egyező, úgy a' Sárára nézve, én ugyan annak alája nem írhatok. Kitsoda nem tudja ugyan-is, hogy minek előtte Ábrabám a' fzolgáló Hágárt maga mellé méltóztatta, már az előtt fok idővel, a' Sárát Fele-

Feleségül vette vala? az Uj Testamentomi Ekklé'sia pediglen, az O Testamentomnak nem előtte, hanem inkább utánna állittatott-fel? Mellyek azért éppen egy-mással öfve fegezett homlókokkal ellenkeznek. Mondjuk hát egyenesen, hogy valamiképpen a' *Hágár* képét viselte az O Testamentombéli testi Izraélitáknak, kik tsak a' Földi Jerú'sálemhez, és Templomhoz ragaszkodtak, *hogy főlagnának azoknak, kik terméket kerént nem Istenek, és az erőtelen fegény betűknek* Gal. IV. 8, 9. úgy a' *Sárának* zemélyében festetett igen szépen az ISTENnek az a' Közönséges igaz Anya-fent-egy-házá, melly a' Kegyelemnek Szöve-tsége által ISTENnel fzoróffan égyesítettett, és a' melly noha e' földről soha tellyefséggel el nem fogyott; az *Ábráhámnak* idejétől fogva mindazáltal fokféle vízföntagságok között hányattatott, mind addig, míg nem oßtán az időnek tellyefségében az Idveség Fejedelmének fel-fenteltetése, és a' Sz. Léleknek bővséges ki töltettetése által, fok magzatoknak Annyává tétettetett, és ez egéz Világra ki-terjedett. Ugy vagy on tsak e' fel tett magyarázat egyedül az, melly kerént a' Mesfiásnak mint valóságos *Ábráhámnak* Lelki Házában, a' *Sárát* valósággal meg-találhattyuk, mind az *Hágárnak* fel-vétetése előtt, mind pedig annak ki-vette-tése után: mind keserves fzenvedéseire, mind pedig meg-vígaftaltatott állapotjára nézve: És így miképpen a' *Sára* itten képét viselte, az Apostolnak nyilvánóságos tanítása kerínt, az *Ábráham* és a' *Sára* Lelki Fiainak, az az: az *Ábráhámtól* és *Sárától* fzármazott Lelki Izraélitáknak, kik noha az O Testamentomban a' testi Izraélitákkal egyben elegyítettve élnek vala: az ISTENnek Anya-fentegyházát mindazáltal tsak magokban foglalják vala: úgy az itten meg-fóllittatott *Keserves Lelki Afkony*-is, a' kit az Apostol a' *Sára* képében ad vala elé a' Galatziabéliekhez küldött Levélben, zemélly kerínt nem más lézen, hanem az ISTENnek a' KRISTUS

B

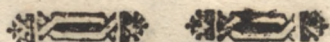
JÉ'SUS

JÉ'SUS el-jövelele előtt élt igaz Anya-zent-egy-háza; mert noha a' Tzerémóniás Törvényeknek foglalatjok alatt élő Izraélitáknak nagyobb része, a' külső betűben elméjeket meg-fektetvén, a' magok meg-igazulásokat csak abból várják vala, nem fogytanak-el mindazáltal soha egézfén az O Testamentomnak folyása alatt-is, az olyan Lelki Izraéliták, a' kik a' Tzerémóniás Törvénynek tehetetlenségét ezekben vévén, csak az ISTEN Kegyelembéli Szövetségének Igéreteihez támaszkodtak; A' kimből álló igaz Ekklé'sia hát az, a' melly itten e' *Keserves Lelkü Affzonyi-állatnak* képében rajzoltatik, és a' Kihez ISTEN-is itten a' maga hathatós ízavait intézte, Mellyekről fűkség lézen

II. *Másodszor* immár egy kevésbé bővebben értekez-nünk; hogy így világoson meg-érthessük ennek *mind* fívére feküdt gyászos sérelmeit, *mind* pedig azoknak örökös el-özlattatásokat. Mellyek közzül az (*) *elsőt* e'képen fejezi ki az ISTEN a' Próféta által: *Egy kis búsulásomban rejtetem vala-el az, én Ortzámat te tölled egy fempillantásig.* Melly állófnak formája, melly igen hathatós és sokat nyomó erővel birjon, érzik azt már előre-is, a' kik az ISTEN Ortzájának a' Szent Írásban elő fordulni szokott ditsőséges jelentéseit vagy egyfzer a' mint illik, vóltaképpen elméjekre és fívekre vették. Ugyan-is, akár jelentse az ama' *Jehova Ortzájának Angyalát*, É'sa. LXIII: 9. a' *láthatatlan Istennek Ábrázatját*. Kol. I: 15. 2Kór. IV: 4. és az ISTEN Személyének *ki-mettzett bélyegét*, 'Sid. I: 3. az UR JÉ'SUS KRISTUST; akár pediglen vétettség az ISTEN-nek Felséges Méltóságáért, Kegyelmes jelen-létéért, Gondvifeléséért, Segedelméért, Oltalmáért, és az emberekhez le-erészkedett buzgó Szerelméért, mindenkor az ISTEN Ortzája világosságának mi rajtunk való fénylését, és annak töllünk lehető *femléltetését*, méltán úgy gondolhatjuk, mint

az

az Emberi Bóldogságnak leg-felsőbb tetejét. Szemléljük, bátor e' Nevezett alatt az UR JÉ'SUS KRISTUST, mint e' Vilagnak és az Igafságnak napját, Malak. IV. 2. Kinek Ábrázattya olyan mint a' nap, mikor fénylik az ő eréjében. Jel. I: 12 Vallyon nem nagy bóldogság-é ennek világofságánál látni világofságot, és bé-vezéreltetni az Isten Szentségének Hegyére? 'Sólt. XLIII: 3. Gondoljuk mostan az ISTENT, mint igen Ditsőséges Fejedelmet, és minden Királyoknak Királyát: vallyon nem nagy bóldogság-é ha ez a' maga Felséges Palotájából, az Egekből, ki-tündökölvén, hozzánk való hajlandóságának és fzeretetének jeléül, minket méltatlan fozgait, kedves, nyájas és mint-egy barátságos tekintetere méltóztat? miképen tselekedék régenten az Izraëlnak bet-ven véneivel avagy Fejeivel, a' Sinai hegynél, midön azok látták az Izraëlnak Istenét, és az ő lábai alatt vala, úgy-mint Safirus köből tsináltatott állatt, minemü az ég mikor tífsta. 2Mós. XXIV: 9, 10. Ditsőségeknek esmérték bizony már eleitől fogva, minden nemzetek tsak azt-is, ha az ő földi Királlyaik és Fejedelmeik ő közöttök meg-jelentenek, avagy lakoztanak, az honnan amaz elmés Déák Poëta az Horatius-is Augustus Imperatornak a' Római Nép közzé való vízfza térését e'képen fietteti:

Lucem redde tuæ Dux bone Patriæ:

Instar veris enim vultus ubi tuus

Affulsit, Populo gratior it dies:

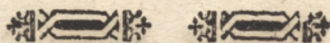
Et soles melius nitent.

az az: Add meg óh jó Fejedelem a' te vízfza jövedeleddel Hazádnak egész fényét, mert midön a' te Ábrázatod mint a' Tavas meg jelenik a' te néped előtt, az idők-is kedvesebben fognak, a' nap-is vídamabb sugárokkal fénylik: annyival-is inkább dtselkednek még ma-is, azok, a' kik az ő Királlyaik' és

Fejedelmeik' ortzáinak szemlélésére gyako rízen bé-botsáttatnak, tudván hogy az általök nyilván meg-bizonyíttatnak *Purpurati et intimae admissionis Regum*, Ollyanoknak lenni, a' kik a' Királyok előtt bátorsággal járhatnak, és azoknak Barát-ságokkal, hozzájuk való hajlandóságokkal mások felett dicselkedhetnének; nem lévén a' Fejedelnek Ortzájának közönséges szemlélésére mindeneknek egyaránt szabadságok, hanem csak az Ország Fejeinek, és Eleinek: a' mint e' szépen jelentetik. 1 Kir. X: 8. Mennyivel inkább dicselkedhetnek azért azok, a' kiken az *Isten minden nap meg-világosítja az Ö Ortzáját*, és *fel-emeli az Ö Ortzájának világosságát*, e' lévén az, melly minden világi gyönyörtségeket, és pompás tisztességeket véghetetlenül felyül halad, sőt a' melly a' leg-kefervesebb nyomorúságot-is meg-enyhítheti, és annak kedvetlen érzését vidám örömmel fel-válthattya! Mellyre-nézve, már régen a' buzgó Lelkü *Dávid-is ISTEN előtt e'képen esedezett: Te URam mutasd-meg nekünk a' Te Ortzádnak világát: És így nagyobb örömet adék az én szívemben, hogy nem mint mikor az emberek' Fiainak borok és búzák meg-fúkasodnak*, 'Sólt. IV: 7, 8. Képzeliük továbbá itten az ISTENT, mint e' Világnak és minden testnek igaz Itéző Biráját. 1 Mós. XVIII: 28. Ják. IV: 12. Vallyon nem nagy boldogság-e ennek dicsőséges Ortzáját, mellynek előtte *Kegyelem és Igaság fokott járni*, 'Sólt. LXXXIX. 15. *fel fedett ortzával szemlélni?* annyival-is inkább hogy az ISTEN Ortzájának szemlélése, a' mi Isten előtt való meg-igazulhatásunknak egy bizonyos jele: Bizony miképen a' régi Napkeleti törvényes *Processusokban*, a' bűnnel vádoltattott Személy, csak addig nézhette a' Bírónak ortzáját fel-fedezett ábrázattal, míg az ő vádoltatása egészen világosságra nem jött, a' pedig meg-lévén leg-ottan annak ortzája bé-fedeztetett, és így ő a' Bíró elől el-ragadtatott, nem

nem tartatván többé arra méltónak, hogy a' Bírónak Igas-
ság fzerető Ortzája előtt múlatoznék; a' mint ennek vilá-
gos nyomát láttyuk 4Mós. V: 14--28. ama' parázna-
ságnak gyanújában *keserü viznek* italával tsudálatoson meg-
próbáltatott Afzonyi-állatnak példájában, a' ki felől azt
írják a' 'Sidóknak Mestereik, hogy midön az ilyen Afzö-
nyon a' gyanú igaznak találtatott, es azért az ö *méhe a*
keserü víztől meg-dagadott, 's tompora meg-éaradott, akkor
az ilyen Afzöny nagy hirtelenséggel az URnak Ortzája
elől a' Templomból ki-kergettetett, nem lévén tovább
femmiképen méltó arra, hogy az URnak Ortzája előtt ál-
lyon, és azt szemlélhesse. Ugy az ISTENnek, mint igaz
Bírónak, tisztaságban gyönyörködő fzei, és igazságot fze-
rető Ortzája előtt tsak azok múlatozhatnak, a' kik nagy
bizodalommal ezt mondhatják: *Kitsoda vádolhatna minket*
Istennek válaftottit? Kitsoda a' ki kárboztatna? Róm. VIII:
33, 34. avagy a' ki bövebben ezt kiálthatná: *Közel vagyon a'*
ki engemet meg-igazit, kitsoda perelhetne én velem?
Imé az UR Isten az én segítségem, kitsoda kárboztathatna en-
gem? É'sa. L: 8, 9. Mellyekhez ha immár hozzá téfzük,
egy felől ugyan azt, hogy midön a' Sz. Írásban némelly
Angyalok úgy íratnak-le, mint a' kik az Isten Ortzájának
Angyali, É'sa. LXIII: 9. és a' kik az Isten előtt állanak,
Jel. I: 4. VIII: 2. és Menny-országban látják mindenkor az Is-
tennek Ortzáját. Mát. XVIII. 10. akkor azzal egy átaljában a-
zoknak Fő Bóldogságok, és mások felett ki-tetfző Ditsös-
ségek rajzoltatik, *más felől* pediglen azt, hogy a' mi jö-
vendőbéli meg-bóldogittatásunknak-is egy igen kíváltképpen
való részének lenni a' mondatik, hogy mi *meg-látjuk az Is-*
tent, Máth. V: 8. *látjuk az Isten' Ortzáját*, Jel. XXII: 4.
vagy a' mint a' Dávid hathatófabban jelenti: hogy *Igas-*
ságban meg-látjuk az Istennek Ortzáját: és meg-elégítettünk

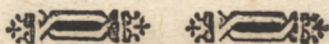

208
 az ő ábrázatjával, midőn fel serkenünk. 'Sólt. XVII: 15. mind ezekre nézve tsalhatatlanul el-mondhatjuk, hogy az *Isten' Ortzájának látása, Emlélése* az Ember Bóldogságának egy tellyes tökéletessége.

Vallyon kitsoda találkoznék hát már Sz. H. H. Tikközületek, a' ki mind ezeknek figyelmetes megfontolásokból, egyenes következés által azt ne állatná; hogy a' minémü nagy bóldogság az ISTEN Ortzájának látása, Eintén olly' nagy, és éppen feneketlen bóldogtalanság alá rekefztetik az ollyan Ember, a' kitől az *Isten az ő Ortzáját el rejti*, fetétség és rebegés, félelem és kétségben e fés vézik az illyen embert környül, annyira, hogy amaz első gyilkossal a' *Kainnal*, kételenitessék erre fokadni: *Imé el-űzök engemet most e' Földnek fínéről, és a' Te Ortzáid előtt el kell rejteznem, bújdosó és vándorló léflek a' Földön: mellyből a' következik, hogy valaki én réám találkozik, megöl engemet.* 1Mós. IV: 14. Az illyen, ha az UR JÉ'SUS KRISTUS-t mint az *Istennek Ortzáját* kéri és keresi, kívánván az ő lelke és beféde által vezéreltetni, *hogy légyen ő nékie világosság, és a' fetétség ötöt el ne foglalja.* Ján. XII: 35. minden ő kérésére tsak illyen fomoró válast nyér: *Botsátok én te előtted Angyalt, de én te veled nem megyek el, mert kemény nyaku vagy te, és talám meg-eméftenélek téged az úton.* 2Mós. XXXIII: 2, 3. Ha az ISTEN-nek, mint minden *Királyyok' Királynának* orfáglása és védelme alá folyamodik, magát annak Szeretetéből és Kegyelmeből egézfzen ki rekefztetnek tapasztalja; engefztelő áldozatot kézfít ugyan ő; de el-fordította már az UR az Ő Ortzáját ő tölle, keresi az UR-at, de nem találja, *fel-kél és el járja az utzáknak forossait.* Ének. III: 1. hogy vízfent meg-találná az Istent; de végre tsak így gyötrődik magában: *Imé Nap-kelet-felé megyek, és nintsen; ha pedig Nap-nyéket-felé, nem vehetem*

rehetem ezekben ötet. Avagy mikor Észak-felé tselekedik valamit, nem láthatom: El-rejti önön magát Délre, 's nem femlélhetem. Jóh. XXIII: 3, 8, 9. Oh Szív rágó gyötrellem! óh Lelkeket kinzó állapot! és óh temérdek fetétség-gel bé-borítottatott vezedelem! Bizony mivel az Isten Országának el-rejtettetése az ő Haragjának tsalhatatlan Jele, itt lézen egész erőben helye ama' régi bölts mondásának: hogy a' Királynak baragja vagy tulajdonképen Országának el-rejtettetése Halál. Ugyan is miképpen a' terméfe-ti Napnak le-menetele mindenfelé vakságot és rettegést okoz, és mindeneket az ő fetétségével mint-egy halálban borit és el-temet: Ugy az Isten Orzása világosságának el-tünése nem egyéb, hanem halál és vezedelem: a' mint ez nyilván jelentetik, É'sa. LXIV: 7. Mikoron a' te Orzádat el-rejted mi töllünk, a' mi álnokságinkban meg-rothadunk. Továbbá, ha az ilyen ember, az Isten Országának el-rejtette-rését, úgy gondolja, mint e' Világ Itélő Birája' Orzása-nak rólla való el-fordulását, méltán meg-mentenhet az ő fi-vében, és a' maga meg-igazulhatásáról mint-egy kétségben es-vén, az ISTENT úgy képzelheti, mint-egy mindeneket tudó, mindeneket látó, fel-gerjedet haragu, kemény Itélő Bírót, a' Ki, mivel a' hamisságban nem gyönyörködik, és az álnokságnak tselekedője ő véle együtt nem lakozhatik. 'Sólt. V: 5. azért a' maga Orzáját ő rólla egészen el-fordította: az honnan immár, ha a' Világi minden élő állatokat meg-tekinti, úgy tefzik, nem egyebet lát, hanem az ő kár-hoztató vádolóit: ha az ő házában rakásra gyűjtött Földi áldásokra néz, úgy tefzik, valami ötet, maga menthe-tetlenné tévő kéz-írásokot olvas; ha könyörög, minden ő imádsága tsak ez: Én Istenem nappal kiáltok te hozzád, de nem halgatk-meg, és éjjel, de nintsen tsendeségem énné-kem. 'Sólt. XXIII: 3.

Illy

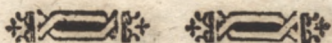
210

Illy' nagy Meg-háborodás, és feneketlen Bóldogtalanság lévén az *Isten Ortzájának* valakitől való *el-rejtetése*, kétségben azt semmiképen nem hozhatni, hogy valahány-szor az ISTEN az Emberektől a' maga *Ortzáját el-rejteni* mondatik, mind-annyiszor többnyire azzal, az ISTENnek nem valami *kitsiny meg-búsulása*, hanem sokkal inkább az ő sebes fel-indulása, (a' mennyiben t.i. ez az ISTENben lehet) jelentetik. Az honnan én ugyan igen könnyen is hajlanék azokhoz, a' kik e' mi kezünk alá vett Letzkének, első tzikkelyetskéjét ekképen fordítják: *Az én búsulásomnak, vagy haragomnak fel-lobbanásában, el-rejtettem vala az én Ortzámat te tölled egy fempillantásig.* Melly fzerint, nekem avagy csak úgy tétzik, hogy az *Isten' Ortzája el-rejtettetéséből* következni szokott nagy Bóldogtalanság fépen meg-kisfebbítettik, és a' következő tzikkelyben kifejeztetett hathatós vígafztalásra-is egyenes út nyitattik. Midőn ugyan-is, az ISTEN *el-fokta rejteni az ő Ortzáját, az ő búsulásában és haragjában, az ő búsulása pedig vagyok az engedetlenségért*, Róm. II: 8. azért meg-esik az, hogy az ISTEN a' maga Népétől-is, a' melly hasonlóképpen sokszor nagy bűnben és engedetlenségben eshetik, olykor *el-rejti a' maga Ortzáját*, annyira, hogy a' *Dáviddal* ekképen nyögjenek, és keseregjenek, *URam miglen felejtkezel-e rólam mindenestől fogva? Miglen rejtet-el a' te ortzádat én töllem?* 'Sólt. XIII: 2. Nem következnek-el mindazonáltal ő reája, az ebből folyni szokott minden bóldogtalanságok egészzen; mert az ISTEN, ezt csak az ő *búsulásának fel-lobbanásában, és csak egy fempillantásig*, sőt ugyan olykor merő azon hozzája való fzeretetésből, és az ő próbáltatására, 's erősödésére rejt-el ő tölle; nem különben mint az édes Atya az ő már ügyelni kezdettgyermekével nyájaskodván, magát olykor csak igen könnyű helyre egy kevésfé félre

félre vonja, és *Ortzáját* tölle el-rejti, hogy ha ő tölle fívesen és bánkódva kerestetnék, majd annak kettős örömére magát meg-jelentse.

És ugyan fíntén ez értelemben vézsem én már Sz. H. H. azt-is, midőn e' mi kezünk alá vett Letzkében, az ISTEN, az eddig le-írt, és meg-magyaráztatott *Keserves Lelkü Ázékonyi-állatnak*, az az, a' KRISTUS' el-jövetele e-lőtt, a' testi Izraélitáknak tárfaságokban ugyan, a' Törvénynek szolgálatja alatt élt, de annak tehetetlenségéről meg-győződött, és azért szorossábban csak az ISTEN Kegye-lembéli Szövetségének Igéreteihez ragaszkodott Igaz Anya-fíent-egy-házának ezt mondotta: *Az én búsulásomnak fel-lobbanásában, el-rejtettem vala az én Ortzámat te tölled egy fempillantásig*, jelentvén ezzel igen fíepen, hogy az IS-TEN nem tartja meg az ő haragját a' maga Népe ellen, mint fókta az ő ellenségi ellen, Nahum. I: 2. hanem ha el-fordítja-is olykor azoktól az ő *Ortzáját*; a' mindazon-által csak az ő haragjának fel-lobbanásában, és csak egy fempillantásig, az az, igen kevés ideig tart. Nem lehet hát semmiképpen meg-nyúgodnunk, az itten említetett fempillantásnak meg-hátározásában, amaz egy külömben nagy Tudományú, és tífza Kegyességü Férjfiúnak vélekedésén: mint-ha ugyan az *Isten Ortzájának*, ezen eddig le-írt Ázékonyi-állattól csak egy fempillantásig lett el-rejtettetése, ma-gában foglalná az egész O Testamentomi Időnek folyását: mind a' mennyiben az, az egész idő haragnak és keménységnek idejének neveztetik, Róm. IV: 15. és annak Fiai úgy írat-nak-le, mint a' kik meg-itták az UR' Kezéből az ő haragjá-nak pohárát, és a' keserűség pohárának seprejét-is ki-főpták, melly miá olyanok-is volnának mint a' réfőgek. É'sa. LI: 17, 21. mind pedig a' mennyiben a' Tzerémóniás Törvénynek szolgálatja éppen el-vifelhetetlen terhet hozott vala

212

arra az időre ; a' Szent Léleknek ebben való munkálkodása olly' ritka és meg-vonattatott vala, hogy erre nézve, ő felölle nyilván e' mondattársék, hogy a' KRISTUSnak meg-ditsöittetése előtt *nem-is vala*. Ján. VII: 39. Söt az ISTENhez-is tsak a' Fő Pap által járúlhatnak vala, és ötet az árnyékok, példák és jelek által láthatják vala: Az ISTEN a' Kerubimoknak fel-felé ki - terjesztetett szárnyaik között lévő ditsőséges felhőben lakozik vala, még-is ő hozzá a' Fő Pap-is nem közelíthet vala, míg azt a' Jó-illatnak füstjével egézfzen el nem foglalta, és így az egézf felhőt sűrű setétségben nem helyhezttette. Mellyek, mivel a' testi Izraëliták között lakozott Igaz Hívekre, a' Lelki Izraëlitákra-is ki-hatottanak, nyomván őket-is a' Tzérémóniás Törvénynek igen terhes súlya, és uralkodván ő rajtok-is a' fok keserves inségek; fegyver, rabság, púztulás, és fámkivetés, annyira, hogy már ök-is némü-némüképpen kérdezkedhetnének a' felöl, ha vallyon ök az ISTENnek válaftott Hívei vólnának-é? vallyon nem felejtkezett-é el egézfzen az UR az ő Igéreteiről? és vallyon nem fordította-é el végképpen ő töllök a' maga Ortzáját? azért az O Testamentomnak terhes ideje ő-reájok nézve-is méltán úgy gondoltathatnék, mint az ISTEN Ortzájának egy *fempillantásig lett el-rejtettetésének* ideje. De nem lehet, mondom, semmiképpen, hogy mi-is ebben a' vélekedésben egézfzen meg-nyúgodjunk, 1) *elsőben* ugyan azért; mert ha fíntén meg-esett-is az, az O Testamentomnak folyása alatt, hogy annak idejét az ISTEN a' maga Ortzájának el-rejtésével, nem tsak a' testi, hanem a' Lelki Izraëlitákra nézve-is, *Haragnak* és *Setétségnek* idejévé tenné; voltának mindazonáltal abban olly' *lucida intervalla*, olly' kedves hívefitésnek napja-is, mellyekben az Izraëliták az *ISTEN Ortzájának* jelen-létével, nyilvánságofon ditsekedhetnek

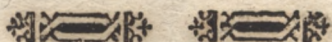
213

nek vala : sőt ha olykor az igaz Hívek kényszerítettének-is, az ISTEN Ortzájának el-rejtettetése miatt, minden felé el-féledni, annyira, hogy ezért a' buzgó Lelkü Illyés-is ISTEN előtt ekképen keferegne: *Nagy búsulásom vagyon nékem a' Seregeknek URáért; mert el hagyták a' Te Szövetségedet az Izrael Fiai, a' te óltáridat le-rontották, és a' Te Prófétaidat fegyverrel meg-öltek, és csak egyedül én maradtam, engemet-is pedig halálra keresnek.* 1Kir. XIX: 10. Maradtanak mindazáltal még ekkoron-is annyin, hogy azok felől az ISTEN ezt mondhatná: *Meg-hagytam Izraelben két ezer embert, kiknek az ő térdek meg nem hajlott a' Búlnak, és kiknek fájok nem tsókolta-meg azt.* 1Kir. XIX: 18. Mellyre nézve, nehéz volna az egész O Testamentomi időt illy' fel-lobbant haragnak idejének gondolnunk. De továbbá 2) *másodszor.* Vallyon ugyan leheté az, hogy itten ez egy *fempillantásnak* nevezeti alatt értettség az egész O Testamentomi időnek folyása, mellyben a' Törvénynek átka uralkodik vala, és a' melly egy néhány száz eftendőkre ki-terjedő időt magában foglalt vala? és ha ez értettetik, vallyon illy' fok száz eftendőig tartott szenvedés, méltán nevezetethetett-é egy *fempillantásnak*, holott ama' közmondás szerint: *omnis mora afflicto longa*, a' nagy keسرűségek, gyötrelmek, és szenvedések között heverőknek, még egy fempillantás-is ezer eftendőnek tetzik, mennyivel inkább illy' hosszú ideig tartott szenvedés egy fempillantásnak, fennmiképen nem nevezetethetnék. Nem vagyok ugyan tudatlan tellyeséggel a' Próféta'k' szóllásainak formájiban, mellyek szerint gyakorta az Emberek' dolgainak hosszabb idejek-is egy *kitsiny*, egy kevés időnek nevezetnek, és hogy az *Isten előtt egy nap* olyannak mondattatik, *mint ezer eftendő*, és *ezer eftendő mint egy nap.* 2Pét. III: 8. Sőt könnyen meg-engedem azt-is, hogy akár melly

214
hozzú lett legyen-is az O Testamentomnak ideje, a' mind-
azonáltal az örökké-valóságra nézve mindenkoron rövid idő-
nek esmérthetetik: de azt még-is a' Sz. Írásnak *Stilusa*
szerint fokatlan dolognak tartom, hogy illy' hozzú idő,
egy fempillantásnak nevezettség.

És ezek szerint immár méltóbb jussal hajolhat akár-
ki ama' Vallásunk' egyik Bölts és Kegyes Sz. I. Magyará-
zójának a' C. *Vitringának* értelmére, állatván, hogy az *Is-
ten' Ortzájának* ezen egy *fempillantásig lett el-rejtettetésén*,
nem kell minékünk az egész O Testamentomnak idejét ér-
tenünk, hanem csak azt a' részét, melyben az Izraéliták,
és azok között az igaz Hívek-is, *Antiochus Epiphanes* vagy
igazábban *Epimanes* alatt XXVI, foroszában pedig három
esztendőnek el-folyásokig ifonyúán fanyargattattanak, Tem-
plomoknak útállatos meg-fertéztetése, Isteni tiszteleteknek
meg-gátolása, Törvényeiknek, Szokásaiknak meg-tapodása,
és Nemzeteknek főrnü kínoztatások által keferget-
tettenek, el-annyira, hogy már az egész 'Sidó Nemzetnek,
és azok között az ISTEN igaz Híveiknek-is utolsó vezedel-
mek jelen lenni láttatnék. A' mikoron-is azért az ISTEN
méltán úgy gondoltathatik vala, mint a' ki *el-rejtette* vól-
na ezektől az ő *ortzáját*, egy *fempillantásig*. Hogy pe-
dig, a' nehézséget csak el-mellőzni ne láttassam, meg-val-
lom én azt egyenesen, hogy így-is ezen keferves fenve-
désnek ideje, tulajdonképpen egy *fempillantásnak* nem mon-
dattathatott, magában foglalván leg-foroszában-is három
egész esztendőket; de el-hízem más felől azt-is, hogy fok-
kal helyesebben lehetett mind-azon-által ezt egy *fempillan-
tásnak* nevezni, hogy sem az O Testamentomnak olly' fok-
fáz esztendőket magában foglaló idejét. Annyival-is in-
kább, hogy tudom én azt nyilvánságoson, hogy az ilyen
fízü dolgokban az egy *fempillantásnak* nevezeti alatt, nem
annyi-

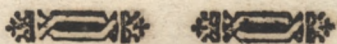
215

annyira csak az időnek rövidsége, hanem inkább a' tanítattik, hogy ha fíntén ez az igaz Ekklesiának szomorú állapotja, keserves szenvedése, és el-hagyatása magában gondolatván, egy kevésbé hosszabb időre terjedett-is, annak mindazonáltal, fíntén olly' bizonyoson el-kellett múlni, melly bizonyoson az időnek az a' részetskéje, mellyet egy *szempillantásnak* neveziünk, ugyan akkor midőn elő áll, egyfőz'smind el-is enyézlik, és így e' magyarázat fírint, az igaz Híveknek hosszabb időkre terjedett kísérteteik, és szenvedések között-is, ez által egy hathatós vigasztalásnak kút-feje nyílik, hogy ha fíntén hozzáfok-is ollykor az ő el-hagyatások, fájdalmas szenvedések, és rettenetes kísértetek, de mindazonáltal nem végzetetlenek, sőt azoknak egyfőz olly' bizonyoson el-kell múlniok, miként a' hirtelen támadott, és azonnal el-is tűnt szempillantás el-múlik. Kérdjétek meg Sz. H. H. csak Ti magatok, a' ti tulajdon fíveiteket: Vallyon nem kettős, sőt ugyan ifonyú nyomorúságnak tartaná-e azt akárki Ti-közzületek, ha ő valamelly Kereftviselések alá lévén vettette, látná ugyan, hogy azok nem a' leg-nagyobbak, de mindazonáltal olyanok, a' mellyek alól ő magának soha tágulást nem várhatna? és vallyon ellenben nem nagy vigasztalást találhatna-e magának Ti-közzületek az, a' ki noha igen nagy nyomorúságokban, terhes kereft-viselések, és minden szempillantásokon fímei előtt forgó keferüések között gyötrődne ugyan, de mindazonáltal bizonyos volna abban, hogy azok nem fog-nak örökké ő-rajta maradni, hanem egyfőz, és nem-is olly' fokára, ő-rólla bizonyoson el-hárittatnak, sőt nem csak, hanem olly' örökké tartó örömmel, és Bóldogsággal, melly soha semmi keferüfeggel többé meg nem elegyítetik, fel-váltatnak?

Mellyeknek meg-gondolása egyenes útát nyit már

C 3

(*) má

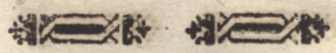

(**) *másodszor*, minékünk az igaz Híveknek fívekre állott keferüségüknek ezen mi Letzkénkben ki-fejeztetett el-özlátásokról, avagy vigasztalásokról való értekezésre. Midőn ugyan-is a' *Proféta az Isten' Ortzájának* az igaz Hívektől egy szempillantásig lett el-rejtettetésének ezt téfzi utánna: *De az én örökkévaló Irgalmasságomban könyörüitem te rajtad, azt mondja a' Te Meg-váltód:* azzal őket olly' hathatós, és olly' bővséges Vigasztalásnak Folyamatira vezette, melly e' Világ Fiainak minden ártalmas vigasztalásokat fok ezer grádsokkal felyül haladja, és a' meg-hólt Sziveket-is egészzen meg-elevenítheti. Az ISTENnek Irgalmassága bizony magában-is minden vigasztalásoknak ki-meríthetelen Kút-feje, mennyivel inkább az ő örökké való Irgalmassága méltán úgy képzeltethetik: Kiváltképpen, ha már továbbá fel-tézzük azt, hogy az *Istennek örökké való Irgalmassága* avagy *Kegyelmessége*, a' Sz. Írásnak fókott föllása fzerínt, jelenti itten egy átaljában, az Uj Testamentomnak minden Irgalmassággal, és Kegyelmességgel bővölködő idejét: úgy-mint, a' mellyben mind azok a' jók tellyes erőben fel-találtatnak, mellyek az ember vigasztalására, és tökéletes bódogságára meg-kívántathatnak. Itt vagyon (1) a' tellyes Szabadság, melly fzerínt a' bűnnek állapotjából, és a' fzolgálat alól fel-fabadittatunk. *É'sa. XLII: 6, 7.* Itt vagyon (2) az embereknek az ISTENnel, és az UR JÉ'SUS KRISTUS-fal való egyesülések, melly fzerínt, nem rejtik-el immár magokat az *Istennek Ortzája* előtt az *Adámmal*, 1Mós. III: 8. hanem lakoznak nagy bódogsággal az ő pitvariban. *Sólt. LXV: 5.* itt vagyon (3) a' Híveknek az ISTENnel való Békefségek, és az ő Lelki-esfinéreteknak tökéletes tsendeségek, melly fzerínt, minden félelem nélkül fzolgálhatnak az URnak Szentséggel és Igassággal. Itt látzik (4) a' Szent Léleknek egyesülése, és drágalatos munkálkodása az ő

Sorsos-

Sorsoffinak Szívekben. 1 Kór. II: 12. Itt vagyon (5) minden Tudománynak, Böltsefségnek és Esméretnek tellyesége. *Ján. VI: 45.* Itt bővölködik (6) valójában a' Meg-fentelésnek ereje, a' mennyiben sokkal hathatósabb indító okok, és erősebb eszközkök talátnak arra. Itt tetfzik-ki igazán (7) a' Szent Lélekben való tökéletes öröm, melly származik az Hívek Reménységének bizonyos vóltából, és az ö Jövendöbéli Bóldogságoknak nagyságából. Itt szemlélhetik (8) a' nyomorúságoknak közepette-is bővölködő vígasztalás. *É'sa. LXI: 1-3.* Itt töröltetik-el (9) egészfen az Haláltól való félelem, és a' fűkségben való kétségben esés, a' mennyiben az a' Hitnek erejéből, a' Szeretetből: és az élő Reménységből származhatik. *Róm. VIII: 35-37.* Itt vagyon (10) az embernek a' Szentekkel való egyesége. *Éfés. I: 3.* És mindenek felett itt vagyon az Híveknek egyenes által menetelek ama' tökéletes és örökké tartó Mennyei Bóldogságra, *mellyhez hasonlót sem nem látott, fül nem hallott, és az embereknek fívekben-is nem jútott.* Melly meg-betsülhetetlen drága Jókra nézve az Ujj Testamentom nem tsak *Isten Országának, Mennyeknek Országának, és Isten Jó Kedvének Ekefendejének,* hanem ennek felette, amaz örökké való Békefségnek Tanátsára, mint maga Fundamentomára nézve, és az UR JÉ'SUS KRISTUSnak uralkodása által fel-állittatott állondóságára nézve, melly fzerint a' Pokol-kapuinak minden vérengező fándéki ellen úgy meg-fundáltatott, *hogy soha ezek azon diadalmat nem vehessenek.* *Mát. XVI: 18.* Örökké való Kegyelemnek, *'Sólt. LXXXIX: 3, 5.* és örökké való Irgalmafság-nak-is neveztetik a' kezünk alatt lévő Letzkében. És így midön a' testi Izraéliták között nyomorgattatott Igaz Anya-fent-egy-háznak ezt mondja az ISTEN: *Az én örökké-való irgalmafságomban könyörülök te rajtad, azzal annak azt ígéri,*

ígéri, hogy ötet az Ujj Testamentomnak minden drágalátos Ja-
vaiban kegyelmefen részelteti. Mellyek mivel öröké-valók mind
Fundamentumokra, mind állandóságokra nézve, innen már
világosabban-is láthatjuk, melly méltó Fundamentomon mon-
dattassanak az Igaz Híveknek Keferüségük és Kereft-vise-
lések is csak egy *fempillantásig* tartóknak; mert a' *mi nyo-*
morúságunknak egy fempillantásig való könnyüsege, a' Ditsös-
ségnek felette igen örökké való állandóságát kerzi minékünk.
2Kór. IV: 17. Mitsodák ugyan-is egy akármelly nagy po-
hárban lévő víznek tsepjei, a' feneketlen és az egész Föl-
det körül folyó tengereknek tsepjeihez képest, olyan bi-
zony és még annál-is kissebb e' Világi akármelly hozzú
Életnek nyomorúsága-is a' soha örökké véget nem esmér-
hető örökké-valóságnak állandó öröméhez képest. A' mi-
koron azért az ISTEN a' maga örökké-való *Irgalmaosságát*
az Igaz Hívekre el-hozza, akkor azoknak meg-telyesíti e-
gész erőben azt-is, a' mi vagyon a' Letzke után lévő 11
és 12 versekben: *Ob te fegény! félvéktől bányattatott, ví-*
gáztalástól meg-fosztatott. Imé én a' te Köveidet Kárbunkulus
köre rakom, és Sáfirus köveken fundállak tégedet. És a' te
ablakaidat drága kövekből tsinálom, és a' te kapuidat Kár-
bunkulus kövekből, és minden te haráridat kívánatos kövek-
ből. Mellyhez annyival inkább bízhatik az Igaz Ekklé-
fia, hogy ez nem csak valami hó halmon épült öröm,
nem csak valami tsupa ígéreten álló vígatztalás, mi-
vel ezt maga mondja a' Híveknek *Meg-Váltó URok,*
Goëlek, az az; hogy most e' fokát jelentő Ditsös-
séges Nevekről hozzáfásabban ne szóljak; annak ígéreti ezek,
a' ki mind ezeket meg-tselekedheti; mert UR, a' *Kinek*
tellyes Hatalom adatott Memyen és a' Földön, Mát. XXVIII:
18. meg-is akarja tselekedni; mert a' Híveknek *Meg Váltó-*
tójuk, Goëlek, és igen Könyörülő Fő Pappok, 'Sid. II: 17.

És így a' kezünk alatt lévő Próféciának igaz értelme e' lehet, mint-ha bővebb szókkal ezt mondotta volna a' Próféta által az ISTEN: „Én válaštott népem, 's kedves Ö, „rökségem! mostan egy ideig valójában el-hagyatott, és ke- „serves Lelkü Affzonyi-állat! jól tudom mi fekszik a' Te „Szíveden, és miért jár sz' éjjel nappal illy' le-tsüggeztett „Fövel, és Könyvekben lábogó férgekkel; mert az én ha- „ragomnak fel-gerjedésében el-rejtettem vala az én ortzá- „mat te tölled egy szempillantásig, az honnan a' nyomó- „rúságok te rajtad el-hatalmaztak vala: a' te üldözöid, „és keferüségeid meg - szaporodtak vala: De ne tsüggedj- „el; mert ezeket te veled egézfzen el-felejtetem, midön „az Ujj Testamentomnak minden Jókkal bővös idejére fel- „virasztak, és az által az örök Mennyei Bóldogságban-is bé- „vizlek. De ezeket immár itten félben szakasztván, illő lézen ez eddig folyt Elmélkedésünket illy rövid és vígaf- talással tellyes Igafságban szoritanunk, hogy ez légyen egy- szer'smind mindnyájunk előtt mostan egy Kedves

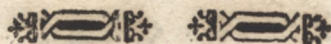
T U D O M Á N Y.

Igen meg-fokott útja az ISTENnek, a' Kegyelemnek Szö- vetségére fel-vétettetett, és azzal mint-egy tökéletes Házas- sággal Istennel egyesítetett igaz Hívek körül, hogy ollykor ö- ket még az Halálnak keferüségeit-is félyül múló Nyomorúsá- gok alá, és a' kemény Kísérteteknek ugyan tüzes Kohában bé- vesse; úgy mindazonáltal, hogy azok alatt csak egy ideig tar- tsa őket, és mikor azoknak Istentől rendeltetett határai el-ér- keznek, viszont az Ö örökké-való Irgalmafságában ö rajtok kü- nyörüljön, és az Ö Ortzájával őket meg-elégitse.

Fundáltam én egézfzen e' Tudományt a' Magyará- zatra fel-vett Igékben, és ki-hoztam annak igazságát eddig tartott Elmélkedésemből. V'sgáljuk mind-azon-által még-

D

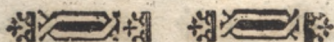
is egy

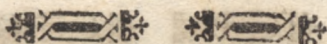
is egy kevésé annak Igazságát a' mi Szíveinknek vigasztalására.

Azt mondom Tudományomban (1) *Igen meg-fokott útja az Istennek, hogy az igaz Híveket gyakorta a' Kísérteteknek tüzes Kobában bé-veffe.* Nem mondom: hogy ne találtaffanak olyan igaz Hívek is, a' kik Világi Életekben igen kevés, vagy semmi kísérteteket nem szenvedtenek. De azt el-mérem mondani bátorságoson, hogy azokat ez egész Világon-is igen könnyen meg-lehetne számlálni. Vallyon csak Titeket főllitalak-meg Sz. H! Kitsoda találkoznék Ti-közöttetek; a' ki el-merné azt maga felől mondani, a' *Sámusbéli Királlyal a' Polycratessel*, hogy ő soha semmi fomorúságot nem látott, és a' ki, erre nézve, aranygyűrűjének, vagy egyéb drága Kintsének önként való elvesztésével kívánna magára valami fomorúságot vonni? én *mindjárt a' Sz. Ambrosiussal* ez helyből el-faladnék, hogy az olyan emberrel együtt *el ne vefének.* Mert vallyon ha soha a' betegségeknek ezer nemei közzül egyel-is nem gyötrődöttél, vallyon nem vallottál-é hát a' te Jószágodban is soha semmi kárt? vallyon nem érte-é soha semmi pirongság, semmi fégyen ortzádat? vallyon nem tsalódott-é meg reménységed kedves gyermekeidben, atyádfiaiban, barátidban? vallyon nem *szalasztottad-é el magad elöl* valami olly' kedves emberedet, a' kit a' te *szíved* erőssen szeret vala? És leg-fellyebb vallyon soha semmi tselekedetiden, semmi büneiden nem bánkódtál-é? Én bizony e' felől ha Te igaz Hívő vagy, felettébb kételkedem; mert látom azt nyilvánosságoson, hogy az igaz Híveknek Serege, az ISTENnek hazudni nem tudó befédében úgy rajzoltatik-le, mint *ama' Köziklának hasadékaiban magát el-rejtő és ott egyedül keservesen nyögő Galamb*, avagy Gerlitze. Ének. II: 13, 14. hallom hogy amaz Igaságnak Szája még most is

czt

ezt kiáltja: *A' kiket én szeretek, meg-feddém és meg-dorgálom azokat.* Jel. III: 19. Tudom a' Világ' kezdetétől fogva egészzen e' mi mostani időnkig élt Embereknek példájából, hogy az ISTEN többnyire azokban fentelte-meg önnön magát, a' kik ő hozzája közelebb jártak. Nem említeni az O Testamentomi fok nyomorúságos napokat látott *Abrahámokat, Jákóbokat, Józsefeket, Jóbokat, Dávidokat,* a' kik több más *Illyésekkel, Dánielokkal* gyakorta a' leg-keservesébb szenvedések között hányattattak, annyira, hogy ezt mind egyen-egyen el mondhatták volna, az *Jákóbbal: Az én bújdosásonnak eftendeinek napjai kevesek és nyomorúságosok voltak, és nem érték-el az én Atyáimnak életeknek eftendéjének napjait, melyekben ők bújdostak.* 1 Mós. XLVII: 9. Nem hozom elő most az Ujj Testamentomnak kezdetéből ama' Ditsőségniek Királysát, a' kinek nem tsak egész Élete, a' mi Tanitatófunkra és Idveségünkre szenvedés és kísértet volt, annyira hogy, óh rejsétek ezt mélyen Szíveitekben! még midőn imádkoznék-is *vér-gollyóbifotskák*kal verejtekeznék, hanem még Életének végén-is illy' keserves panaszra fokadna: *Én Istenem! Én Istenem miért bagyál-el engem? miért rejtéd-el Ortzádat én töllem?* Nem szám-lálom elő az *Apostoloknak,* és az időnek következése fेरínt élt fok Szent *MártYROknak* ártatlan szenvedéseiket. Rövideden tsak azt mondom: hogy ha igaz a' mit ottan-ottan szájainkban viselünk, hogy a' Világi Élet nem lehet fok baj nélkül, bizony fokkal inkább igaz lehet az, hogy a' Keresztyén Élettel-is a' kísértetek éppen el-válhatatlanúl egyben vagynak köttetve. Nehéz Pálya-futás, keserves Baj-vívás a' Keresztyén Embernek Világi Élete, erre mind-azon-által olly' szoros Sacramentummal kötelezi-le magát minden, hogy ha abban vagy henyéül, lágy melegen

forgolódik, vagy annyival-is inkább attól egészben el-
szakad, örök halállal-is meg-büntetettsék.

De úgy látom Sz. H. azt kívánnátok erőssen meg-
tudni, miért legyen ez így? És honnan vagy, hogy
a' kiket *az Isten fíret, azokat* többnyire meg-látogatja? meg-
mondom rövideden: onnét; mert az ISTEN *ezeknek Aty-
jok*, és ezek az *Istennnek Fiai*, *Kitsoda pedig olly' fiú, kit az
Atya meg nem dorgál?* és így 1) elsöben azt akarja, hogy
ezek meg-külömböztesse'nek a' Fattya'któl. 'Sid. XII: 7, 8. Avagy
nem tudjátok-e, hogy a' tizta búza szemek mind addig e-
gyütt hevernek a' polyvával, míg a' kísérteteknek fele
fel nem indul, hogy félyel fújja a' polyvákat, és meg-
hadja a' tizta búzát? 2.) Az ISTEN mint Atyánk, azt
akarja, hogy a' kísértetek által mind inkább-inkább meg-
útáltathassa az Igaz Hívekkel a' Világot, és a' Mennyeiek-
nek keresésekre jobban-jobban fel-indíthassa, nem lévén a'
KRISTUSnak Orzága e' Világból való. Bizony ha az igaz
Hívek mindenkor csak mosolygó ortzáját látnák e' Világi
Életnek, nehezen hihetem én, hogy ök inkább nem vo-
nódnának a' világiakhoz, a' magok természeteknek rom-
lotsága fírint. Valyon ha *Pétert* meg nem rettentette volna a'
KRISTUS' ártatlan el-fogattatása, és halálra való viteteté-
se vehette volna e' olly' világoson észre a' maga erötelen-
ségét, és az ISTEN Kegyelme nélkül való tehetetlensé-
gét? De hogy már semmit-is ne hizelkedjem Ti-néktek,
tselekfi még az ISTEN ezt (3) azért, hogy az Híveknek
előbbeni Életekben való fok vétkeiket büntetetlenül ne
hadja. Kitsoda volna az Igaz Hívek közzül, a' ki azt
merné mondani, hogy ő az ISTENnek rajta lévő bünte-
réseit meg nem érdemlette? söt inkább azt minden jó
Léleknek meg kell vallani, hogy-ha minden bün kárhoza-
tot érdemel, nintsen még a' Pokolban-is olly' nagy bün-
tetés,

tetés, a° mellynél ő sokkal nagyobbát nem érdemelne. Szenvednek hát ők méltán-is e° Világon, hogy mint hasznos e°köz által, ezzel a° jövőendőben attól meg-menekedjenek.

Azt mondám (2.) Tudományomban, *hogy az igaz Híveket csak egy ideig tartja az ISTEN a° kísérteteknek tüzes Kohában, és mikor azoknak ISTENTől rendeltetett határai el-érkeznek, viszont az Ő örökké-való Irgalmasságában rajtok könyörül, és Sz. Ortzájával őket meg-elégíti. Külömböznek felette igen a° Hitetleneknek, és az igaz Híveknek kísérteteik, fázmazván amazok ugyan az ISTENnek a° bűn ellen gerjedező haragjából, és a° bünt büntetés-nélkül semmiképpen nem hagyható szorós igazságából: ezek pedig len az ISTENnek az ő Híveihez le-erezkedett Szeretetéből, és ezeknek javokra tzelozó Gondviseléséből. Megveri, sőt olykor meg-is ostromozza az ISTEN az ő Híveit is, de nem nyomja ugyan csak őket egészen a° földhöz, és meg nem öli őket. 'Sólt. CXVIII: 18. meg-fenyíti őket emberi vesékövel, és emberek fiainak büntetésekkel. 2Sám. VII: 14. De mindazonáltal az ő haragjának közepette-is meg-emlékezik az ő Irgalmasságáról. Habak. III: 2. annyira, hogy az igaz Hívek, az ő leg-terhefőbb kísérteteik között-is a° Sz. Pál Apostollal e°képen dítsekedhetnek: Mindenütt nyomorgattatunk, de nem forítottatunk-meg, kételkedünk, de mindenestől nem esünk kétségben, háborúságot szenvedünk, de abban el nem hagyatunk, meg-aláztatunk, de el nem vesünk. 2Kór. IV: 8, 9. Kiváltképpen pedig könnyebbíti az Híveknek nyomorúságokat az, hogy midön az Hitetleneknek e° földön el-indúlt büntetések, kezdete ama° véget nem esmérő örökké-való gyötrelmeknek: ellenben az ISTENnek az Hívek ellen való haragja egy szempillantásig tart, és örökké-való az ő jó akarattya: úgy hogy, ha este siralmok vagyon, reggel örömk legyen. 'Sólt. XXX: 6. Oh mennyivel ditsőségesebb*

224
annak-okaért az e' világon nehéz kísérteteket szenvedő igaz Híveknek állapotjuk, nem csak a' büntetésnek terhe alatt nyögő, hanem a' minden meg-fűnés-nélkül-való gyönyörűségben élő világ fiainak-is állapotjuknál! Imé amazok szenvednek, hogy az-által a' Hitetlenektől meg-külömböztesse; ezek pedig nagy örömben és világi ditsőségekben élnek, hogy vezedelem fiainak lenni ismértessenek. Imé amazok szenvednek, hogy e' világnak feleretétől a' menyeeiknek keresésekre fel-emeltessenek, és az ő világ győző hitekben meg-frisseltessenek; ezek pedig vígan és nagy kényesen élnek, hogy az által e' világ vezedelmes felerelmében magok gyötrelmekre inkább bémérüljenek. Amazok szenvednek e' világon, *egy fempillantásig*, hogy a' jövő életben vég-nélkül örvendezhessenek; ezek pedig e' földön egy ideig örvendeznek, hogy a' jövő életben örökké vég-nélkül büntetessenek.

Szünnyetek-meg hát óh meg-veztegettett világnak vezett ítéletű Fiai és Léányi, az igaz Hívekre szállani fókott kísérteteket, úgy képzelni mint az ő ellenek felgerjedett ISTEN haragjának bizonyos és tsalhatatlan jeleit, avagy annyival-is inkább mint az ő ellenségeiknek, a' Sátánnak, és annak Angyalinak a' Híveken való el-hatalmozásokat, és győzedelmeskedéseket! Esmérjétek-meg sőt inkább mind ezekben az őket Atyai vezűzővel dorgáló ISTENnek Kezét! Szünnyetek-meg ti-is óh fegény félvélétől hányattatott, minden vígasztalástól meg-fóztatott igaz Hívek, a' ti-reátok csoportonként álló kísérteteket, mint a' jövődöbéli örök kárhozatnak kezdetit úgy fémlelni! így léfzen bizony ez, a' Hitetlenekre való nézve, *de ha ti az Istennek dorgálást meg nem vetitek*, ha a' ti fájatokat az ő ellene-való zúgolódafra meg nem nyittyátok, hanem egész meg-téréssel, és Fiúi bizodalommal a' Kegyelemnek Széki-

Székihez fojамodtok, ki-öntvén ő előtte a' ti lelkeiteknek fáj-dalmait, úgy bizony az ISTEN-is az ő örökké-való irgal-maságában könyörül ti rajtatok, és minek-utánna egy fем-pillantásig el-fordította volt az ő Ortzáját ti-tölletek, vízfонт meg-mútattya azt ti-néktek. Meg-ígérte, és meg-állja *hogya az Anya el-felejtkezhetik-is az ő kis gyermekéről úgy, hogyne könyörüljön az ő méhének fián, de az UR el nem felejt-kezik még-is az övéiről.* E'sa. XLIX: 15. melyre nézve, bi-zonyosok lehettek abban, hogy ha ti az ISTENnek láto-gatásit arra a' végre, a' melyre az ISTEN azokat ti reá-tok botsáttya, úgy-mint, a' ti meg-próbáltattatástokra és jobbittatástokra fordíttjátok, úgy minden bizonynal ő Töl-le a' fенvedéseknek végén lévő ditsőfségnek hervadhatat-lan Koronáját el-véfiték.

És így közelítvén immár e'dig tartott együgyű és fомorú, de az ISTENnek ki-jelentetett befédével fзoros-fan meg-egyező elmélkedésem maga utolsó pontyához, né-kem ugyan úgy látzik, hogy Ti Sz. H. nagyobbára mind-nyájan erőssen azt kívánnjátok tudni, hogy a' melyeket én eddig az ISTEN' kemény, de édes Atyai látogatási-nak gyönyörűséges ki-menetelekről, vagy, *az Ő Ortzájá-nak egy fемpillantásig lett el-rejtettetéséről, és azt követő ö-rökké-való Irgalmaságáról* befélgettem, vallyon azokat már most végezetre, kire fogom alkalmaztatni? vallyon ez e-lőttünk lévő gyázos *Theatrumon*, ama' mindeneket el-hívó fetét Koporsóban, meg-hidegedett Tetemeire nézve, már tsendes nyúgodalomra erefkedett, de fok keferűsé-gei után győzedelmeskedő lelkére nézve, a' Mennyei Di-tsőfségnek Felségében tellyes örömmel élő Méltóságos Ur Afzonyra, Néhai Méltóságos Grófné KÁLI KUN ER'SÉ-BETH Ur Afzony ő Nagyságára? vagy pedig az ő mel-lette, mind bóldog, mind bóldogtalan állapottyában hívsé-
gesen

226
gefen meg-maradott, sőt még a' halálnak utolsó határ-kö-
ve által-is egészen el nem szakíthatott Uri Férjére, oh
már ez-is Néhai! Méltóságos Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FE-*
RENTZ Urra ö Nagyságára? Ugy vagyon első tekintetre
nézve, méltán akárminek elméjében kétséget okozhatna
ez, Kire alkalmaztatnám már ezeket? Illenek-is meg-vallom,
ez el-mondott dolgok egyaránt mind a' kettőre, az hon-
nan ök valójában most-is mind ketten, az én elmém előtt
úgy forognak, mint *egy test, egy tsont*, sőt ugyan egy lé-
lek, a' kiket az ISTEN *olly' korossan egyben érkeztetett,*
hogy senki-is el ne válaíthassa. Az ISTEN látogató keze
ugyan közelebről fekütt ez előttünk lévő gyázos Kopor-
sóban bé-záróltatott Néhai Méltóságos Ur Áfzönyon; de
annak terhét és sújját érzette és hordozta nagyobbára az
ö Méltóságos Uri Férje. Egy-fóval: annak nyavalyája,
ennek fájdalma, és annak sérelme, ennek keßerüése, sőt
annak halála-is ennek halálává válék. Mivel mind-azon-ál-
tal e' már bóldogúlt Ur Áfzönyon az UR ISTEN az ö
Meg-váltó URa, minek-utánna már ez előtt jóval az ö IS-
TEN Ortzájától való meg-fóíttatásának egy *fempillantásig*
tartott ideje el-tűnt volna, a' maga örökké-való igralmasságában
könyörült, és már ö-is az ö testének végső nyugovó helyé-
re erőffen vágyakozik; Méltóságos Uri Férjének pedig, ez
előtt csak kevés órákkal hirtelen le-omlott testének, még
meg sem hidegedhetett tetemeit kettős gyázra jutott Sze-
relmeffeinek rajta esözö köny-hullatáfaik, és ölelő karjaik
még a' földnek fínén egy ideig késleltetik, azért úgy íté-
lem le-fojt elmélkedésemet közelebről tsak e' Méltóságos
már meg-bóldogúlt Ur Áfzönyra lehet alkalmaztatnom.
Sőt azt tartom Sz. H! hogy ha én most egyet nem állá-
nék-is, ti-magatokban az alkalmaztatást igen könnyen meg-
tehetnétek. Kitsoda volna ugyan-is ti-közöttetek, a' ki
nem

nem tudná, hogy minek-utánna e' mi mostani gyázos gyű-
lekezetünknek közelebről való materiája, Néhai Méltóságos
Gróf KÁLI KUN ER'SÉBETH Ur Afzony ö Nagysága,
(hogy most mind a' mezőben, mind a' Hazában ditsérete-
sen viselt *virtus*aikkal esmérletes régi Uri Öseit ne emlitem)
a' Fő Rendekezt ékesítő Nemes Vérnek Méltóságával fény-
lett Szülék által, úgy-mint, Néhai Méltóságos KÁLI KUN
ISTVÁN Ur, és Méltóságos KESERÜ 'SOFIA Ur
Afzony által e' világra hoztattott; elsőben ugyan a'
Szüzességnek Kororonáját, az ISTENnek fok és külömb
külömb féle drága Ajándékaival, Szépséggel, Elmésség-
gel, Gazdag *Virtus*okkal meg-rakodva viseli vala,
sőt nem csak, hanem Élete Párjául adattatván, mind ed-
dig ö velle hívségefen együtt élt Kedves Férjének, Mélt-
óságos Gróf *Tantsi* FÖLDVÁRI FERENTZ Ur ö Nagy-
ságának, kilentz Eftendőknek el-folyások alatt, oh rövid
és csak egy fempillantásnyi kilentz Eftendők! gyors
gazd'afzonyi fempülségével, és Böltsefségével együtt va-
ló lakásoknak idejét Arany-idővé, Házokat Paraditsommá
tézi vala, gazdagitván az ö Férjének Házát Jeles Uri Mag-
zatokkal, Kik mint a' *fép olaj ágak olyanok valának az ö
áftala körül*. És a' kik közzül az egyik, úgy-mint: már
Néhai Méltóságos Gróf *Tantsi* FÖLDVÁRI SÁRA Ur Afz-
fony ö Nagysága Tárfül adattatván, Néhai Méltóságos Gr.
N. Szalontai THOLDI ÁDÁM Ur ö Nagyságának, két Ked-
ves Unokáknak Nagy Atyokká, és Nagy Anyokká tévé ö-
ket; a' Másik pedig Méltóságos Gróf *Tantsi* FÖLDVÁRI
ISTVÁN Ur ö Nagysága, ritka Kegyességü, Szelídségü és
Böltsefségü Élete Párjával, Méltóságos Gróf *Hídvégi* NE-
MES JUDITH Ur Afzony ö Nagyságával félefebb ága-
zatra ki-terjefté Méltóságos Uri Házokat, mostan-is élet-
ben lévő Méltóságos Gróf *Tantsi* FÖLDVÁRI FERENTZ

E

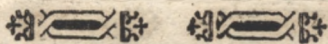
Ur-fi.

228
Urfival, és KRISTINA 's DRU'SIÁNA szépen nevezkedő Kis Afzonyokkal. De óh világi gyönyörűségeknek változhatatlan változandóságok! Kitsoda nem tudja hogy e' fempillantást tartott kilentz Eftendők után, el-jöve ama' keserves más fempillantás-is, mellyben *el-rejté egy kis búslásában az UR Isten ő tölle a' maga Ortzáját egy fempillantásig*, és így homályban borúla, mit mondok? egészen alá méne az ő e'dig kedvesen folyt Életének vidám fénnye, el hala az ő velle egy fívet viselő Férjének Szíve. Sírának jajgatának körülötte az ő Kedves Gyermekai, ő pedig vesztegelvén halgat vala, és olyan vala valójában egész élete végéig, az az, 36. Eftendőkig, mint a' *keserves Lelkü és el-bagyattatott Afzonyi-állat*. Illy' rettenetes dolog az URnak kezébe esni! Gondoskodott és talám gondoskodik még ma is az emberi hijába-való fozgalmatoság, honnan jöttek mind ezek a' gonoszok? Vallyon e' vétkezett-é vagy amaz? hogy ezek így lettenek? De én ezeknek még most-is csak azt mondom: Nem vagytok ti az URnak Tanátsoffi; *ne ítéljetek, hogy ne ítéltessétek*, Mát. VII: 1. *Ha te állaksz, meg-lásd hogy el ne esél*, 1Kór. X: 12 Sőt mondhatnám azt-is, a' mit JÉ'SUS az ilyen kérdezőknek felelt vala: *Sem ez nem vétkezett, sem amaz, hanem fiűség vólt hogy az Isten dolgai meg-jelentessenek ebben*. Ján IX: 3 Elég bizony minékünk tudnunk, hogy az ISTEN gya-korta; a' *kiket feret meg-feddi és meg-dorgálja*, és azt tselekezi fient végekre, nevezetesen, hogy meg-bizonyítsa magát azoknak Atyjoknak lenni: *mert vallyon kitsoda olyan Fiű, a' kit az Atya meg nem dorgál?* 'Sid. XII: és hogy majdon el-telvén az ő látogattatásoknak rövid fempillantása, annál elevenebben érezhefsék az ISTEN örökké-való Irgalmasságának Könyörülését. A' mint ezt e' fomorú példában-is az UR ISTEN elég nyilvánosságosan ki jelen

jelenté, midőn ez előttünk lévő fíralmas Affzonyi-állat fzen-
vedéseinek ftempillantáfa végéhez közelitvén, az ISTEN
az ő Meg-váltója meg mutatá az ő örökké való Irgalmafsá-
gának már hafadó félben lévő Hajnalát. Ugyan-is, szépen
elméjére térvén, buzgó foházkodáfit kedves Gyermekének
Könyörgésekkel egyben-tsattolván, kézfiti vala magát, hogy
mingyárt bé-lépjék abban az ő fzenvedéseinek végére tété-
tett végheterlen örömben, a' mellynek első kezdetit már
halála előtt fzemléli vala. A' mint ez tsak hamar buzgó
foházkodáfi után meg-is leve. Es így vélle egy fzívet vi-
felt Méltóságos Uri Férjét újjabb bánatra, és maga után
való kefergésre el-hagyá.

De óh mit mondék! vallyon nem olly' erőse a' fze-
retet mint Halál? Ének. VIII: 6 vallyon meg-lehet-e az,
hogy az igazán fzerető Szív az ő felétől vég-képen el fza-
kadjon? vallyon inkább nem kísíri-e egyik a' másikat a'
halálnak útolsó határ-köven-is túl? Ki nem tudja amaz Ró-
mai Fő Embernek a' Plautziusnak ebben esméretes példá-
ját, a' ki midőn az ő Kedves Feleségét a' halál által ma-
gától el-fszakasztatottnak látná, maga-is az ő életét ennek
utánna erefté? Sőt ugyan kitsoda nem tугyá melly igen
fzokott dolog vala az már eleitől fogva, majd minden Nemzetsé-
gek között, hogy kí-ki az ő fzerelmével azon egy fegy-
ver, azon egy halál által, és azon egy ftempillantásban
kivánta volna Életének útolsó végét? Imhol el-maradott e'
mi fomorúságunknak gyáfos matériájától-is e' Földön az
ő Méltóságos Uri Férje, tsak a'dig, míg útolsó fzereteté-
nek, és reája való gondvifelésének jeléül, most-is minde-
neket tízfetségen az ő Kedves élete Párjának útolsó tízf-
tetségére el-rendelet; de midőn már tsak a' volna hátra,
hogy azok végben vitettetvén, egymástól a' fetét temető
bólt által egészzen el-zárattatnának: akkor az ISTENnek

hozzájok való örök Irgalmafsága fzerint ez-is Lelkét JÉ'SUS-sának Kezében ajánlá, hogy a' mint az már az Egekben az ö Kedves Párjának egyeiségében az ISTENnek örök Irgalmafságát örvendezve ditsérné, úgy majdon az ö teste-is együvé tétettetnék ö velle a' Sírben. Oh ISTEN' ke-mény de Édes Atyai látogatáfinak egy mást nyomban üző habjaitól hányattatott már Néhai Méltóságos Gróf Ur! nékem bizony örökös haládatofsággal említendő Jó *Patromus* Uram! vajha, a' keferüségben ha valami nyereség, és a' gyázos fzmorúságokban ha valami öröm lehet, vajha azt az örömet és nyereséget engeded vala-meg énné-kem, hogy lehetett volna különösön, söt mondhatom egyenefen arra kézült mostani fzmorú Prédikáziómmal tégedet fám-talan keferüségaid között az ISTEN befédéből élelgetnem és vígáztalnom! De látom fokkal Hatalmafsabb Vígáztalót kereftél te már magadnak, t. i. ama' minden vígáztalásnak ki-meríthetetlen Kút-fejét az UR ISTENT: Ki-nek Ortzája előtt *Tökéleteség Kegyelem és Öröm* vagyon. 'Sólt. LXXXIX. 15. Jól vagyon, nyugodgyál-meg hát hozzás faradságid után, és örvendezz már vég-nélkül, ama' tökéleteségre ment bóldogoknak örvendező Seregekben, a' holott *halál többé nem léken, sem a' keferüséggel való sírás, sem kiáltás, sem semmi fájdalom, mert az elsők elmúltanak.* Jel. XXI: 4.

Vallyon miképen kezgyem hát már e' gyázos *Theátrumon* öfzve hajlott fejekkel, és egyaránt esöző könyvekkel kefergő Méltóságos Uri Atyafiság! Ti hozzátok nyújtandó vígáztaló szavaimat? Ti-is valójában úgy forgotok mostan az én fzemeim előtt, mint a' kiktől *hájonlóképen el-rejtette az Isten az ö Ortzáját egy fempillantásig*, az honnan már a' *Bárakkal* méltán e'képen keferereghettek: *Faj faj nekünk; mert az UR egyik bánatunkra más bánatot ad-dott!* Jér. XLV: 3. *Árvák vagyunk már mind Atya mind Anya-nélkül*

nélkül. De erőfjedetek meg az ISTEN akarattján való meg-nyúgovásban, a' békefséges türésben, és az ISTENnek Kegyelmeért való buzgó esedezésben, Mongyátok ezt egyen-egyen buzgó fízel: URam ha el-vetf-is engemet, de ugyan tsak Tégedet fzeretlek, ha el-rejted-is töllem ortzádat, de ugyan tsak Tégedet kereslek; *sőt ugyan ha meg-ölnél-is engemet, de ugyan tsak Te-benned reménlenek.* Így lézen ugyan-is ofztán, meg-esik az ISTENnek Atyai Könyörülő Szíve Ti rajtatok; mert *nem felejtkezett-el az ő Kegyelmeiségéről.* 'Sólt. LXXVII: 8. Hozzátok tér még egyfzer, bé-kötözi a' ti kettős sebeiteket, meg-gyógyit, és meg-vigasztal titeket, *avagy tsak bajnal felé.*

Közelebről mivel jól tudom, hogy nem vagytok Ti Szíve-tekert sértő mély keserűség-nélkül e' Néh. bódogúlt Mélt Ur Afzonymnak életben lévő, és mostan gyázos Szívet viselő egyetlen-egy Fia, Méltóságos Uri Menye, és kedves Unokáji! Kik között nevezetesen, jól tudom melly keserves és mérges nyíl fekügyék a' Te Szíveden, Méltóságos Gróf *Hídvégi NEMES JUDITH* Ifjú Ur Afzonym! e' már bódogúlt Léleknek Kedves Menye, avagy inkább hívséges Gond-viselője, nékem Kegyes Pátróna Afzonymom! De ugyan tsak légy *hív és állhatatos mind halálig:* meg-lásd meg ne ünnyad az Urnak dorgálását; mert nem hágy-el mind örökké az UR: *ha bánattal illet-is, vískont Kegyelmes léken az ő Kegyelmeiségének gazdagsága fzerint,* Sir. III: 31, 32. Tsak egy fempillantásig rejtí-el az ő Ortzáját, tsak egy fempillantásig fordul el; de *vískont az ő örökké-való Irgalmalmasságában könyörül Te rajtad,* és meg-vigasztal reménséged felett, mind testi áldásokkal itt e' földön, mind Lelkiekkel ott fenn az Egekben: melly hogy légyen, e' fízemnek is buzgó kívánsága. Ennek kívánásával válik-el Te tölled Mélt. Gr. Ifjú Ur Afzonym! e' már bódogúlt Lélek-is, kö-

zönvén most-is közönséges helyen azt a' Te ö körülötte, éppen e' zempillantáfig, minden únalom, és mordság nélkül valóságos Leányi Szíveféséggel gyakorlott kegyes Gondviféledet, tífza alázatos Szeretetedet, Hívségedet, mellyet ö olly' nagy mértékben tapasztalt, hogy ne lehessen Koporsójában és Sírjában-is hozzád valóságos háládatos fívet nem vifelnie: olly' fívet, melly az ISTENnek minden áldáfait te réád nagy bövséggel vonni kívánja. Söt ezeknek kívánásával válik-el az ö egyetlen-egy Fiától, Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI ISTVÁN* Urtól is; kívánván ö nékie-is az URnak ideje koránt való fíükséges Segedelmét, és az ö könyörülő Ortzájának rajta való fel-derülését.

Végezetre minden áldáfoknak buzgó kívánásával válik-el nem tsak az ö Kedves Unokájitól, hanem közönségesen-is immár Ti-tölletek Mélt. kesergő Uri Atyafiság, söt Méltóságos, Tekintetes, Tífzteletes, és minden renden lévő Szomorú Halotti Gyülekezet! Kikről majd különösön-is lézen emlékezet.

Te azért már most óh ISTENnek minden dorgáláfit, és súllyos látogatáfait békefséges Türeffel el-vifelt, és már Lelkedre nézve *amaz igazságért meg-ölettetteknek lelkekkel* a' Menyégben örvendező, és már nem *keserves Lelkü Ajjfonyi-állat*, hanem böldog Lélek! nyugodgyál-meg immár el-fáradott, el-lankadott tetemeidre nézve-is, ama' te Mélt. Férjed Uri *Familiájának* fámára kézfittetett *Tantsi* Temető Bóltban, mind addig, míg majdon a' Te Méltóságos Uri Férjednek Teste is Te melléd tétettetik, hogy oztán miképpen a' Ti Lelketek már együtt vígadoz az Egekben: úgy Testetek-is együtt tsendefen nyugodgyék a' Sirben,

Á M E N.

EMBER-

233
EMBERNEK ELŐBBENI BOLDOG ÁLLAPOTJÁT SOK-
SZOR TERHES NYOMORUSÁGGAL FEL-VÁLTANI
SZOKOTT ISTENI GONDVISELÉSNEK

TITKOS ÚTA.

A' mellyről-is

NÉHAI MÉLTÓSÁGOS GROF

K Á L I

KUN ER'SÉBETH

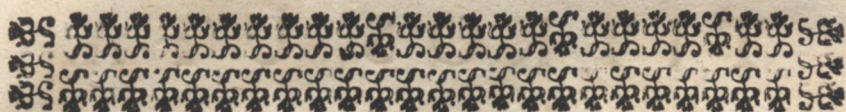
A SZ SZONY Ö NAGYSÁGÁNAK,

Utolsó tiszteletes el-takarittatásának alkalmatosságával, Ha-
lotti Tanitást tett a' meg-fomorodtaknak vigasztalásfokra,
a' *Dobokai* Gyáfos Udvar - Háznál

V E R E S T O I G Y Ö R G Y,

A' Kolo'svári Reform. Ekkle'siának egyik méltatlan
Lelki - Tanítója,

MD CC LXX dik Eftend. *Decembernek* 16-dik
Napján.

'SOLT. LXXI: 20, 21.

Minek-utánna fok és gonof nyomorúságokat kóftoltattál-meg én velem, ismét meg-elevenítettél engemet, Meg-fokasítottad az én nagyságomat, és hozzám fordúlván, meg-vigasztaltál engemet.

ÉSA. LI: 22.

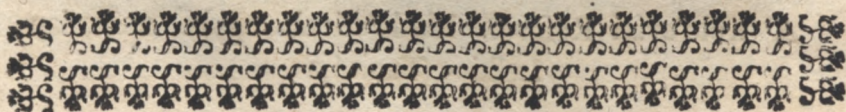
Ezt mondja a' te URad, az UR és a' te ISTENed: Imé elvettem már a' te kezedből a' keserűségnek pohárát, az én haragom' pohárának seprejét, nem ifod többé azt meg.

LUK. XXI: 19.

Békefégyes-tüvéfnek általa birjátok a' ti Lelkeiteket.

JAK. V: 13.

Szenved-é valaki ti köztetek? imádkozzék: Öröme vagyon-é valakinek? énekléffél ditsérje az ISTENT.

MAGYARÁZATRA FELVETT SZENT LETZKE.

JOB. XXIX: 2, 3, 4, 5.

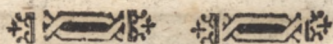
Oh vajha valaki azt tselekedhetné én velem, hogy olyan lehetnék, mint az el-múlt hónapokban, napokban, melyekben az ISTEN bódogúl tart vala! Mikoron azt tselekezi vala, hogy az ő fővéneke az én fejem felett fénylenék, mellynek világosságánál a' sötétségben járok vala. A' mint valék az én Ifjúságomnak napjain, mikoron az ISTENnek társasága vala az én hajlékomban. Még mikoron a' Mindenható ISTEN vala én velem, és az én gyermekim környülem állanak vala!

* * * * *

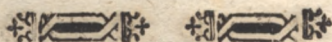
A' Jó ferentsének idején élj a' jóval, a' gonosz ferentsének idejére pedig vigyázz! mert ezt az ISTEN amannak ellenében helybeztette, annyira, hogy az Ember semmit abban ekeben nem vehet, a' mi következik ö reája.

F

8 reája. Illyetén bölts Tanácsot adott vala Szerelmesim ! az Embereknek elejekben ama' mindeneknél leg-böltsebb Prédikátor, a' *Salamon*, Préd. VII: 14. A' melly favai-ban is, valamint-hogy *egy felől*, az ISTENről okofsággal fel-ruháztatott Embereket tanítani arra akarta; miképen kellenék ö-nékiek a' magok Idveségeknek ki-munkálkodásokban nékik engedtetett időt meg-betsülni, és mind a' Jó, mind a' Kedvetlen Napokat a' magok Javokra fordítani: Ugy *más felől*, ISTENnek azt az Ő Gond-viselésének minden Emberi Itélet felett lévő tsudálatos munkáját nevezetesen *celebrálni* akarta; melly *szerint*, mint hogy ez az Élet nem egyéb, hanem tsak Próbáltatásnak állapotja, és a' más Életre való kézületnek *Schoolája*; ezért szükséges-is vala, hogy az ISTEN az Embereket, mind Jó, mind pedig Kedvetlen Napokkal látogatná, és azoknak Hiteket 's Engedelmességeket külömb-külobb féleképen gyakorolná: És bizony, valamint-hogy, ha az Emberek *züntelen* való Kedvetlen Napokat látnának, úgy végre talám éppen kétségben esésre-is jutnának, és az ISTEN ellen úgy-is gondolkodnának; hogy ha ök valamiképen a' magok bűneikben meg-halnának, annak oka egyenesen maga az ISTEN volna; mert ök-is az ISTENről könnyen meg-nyeretherettek volna, ha az ISTENTől *szere*ternek köteleivel vónattattak volna: Ha pedig az Emberek *züntelen* a' Jó Szerentsének kebelében volnának, úgy az ISTENről igen is könnyen el-felejtkeznének; mert a' mint egy Tudós Ember igen helyesen mondotta vala: *Quanto quis magis de Mundo bibit; tanto plus Toxicum eius inficitur*, Az az: *Mentől többet iszik valaki e' Világi Főknak édes borából, annak mérgétől annál inkább meg-veftegettetik*. Ezért oztán kitsoda tsudálná, ha fokozor, hogy valamiképen az Emberek a' Világgal el ne vesznének, az ISTEN-is az Emberekre a' fok-féle Szerentsétlenségnek, és Keferüségnek Napjait botsátja?

Némelly

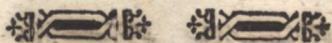
Némelly t. i. ez vagy ama' leg-féltőbb Világi Kintsétöl, és Gyönyörüségétöl meg-fosztatik: némelly Jószágát, Gazdaságát, vagy egy rézint, vagy egészlen-is el-vezti: némelly tisztes Hivatalából le-tétetik: némelly nagy Földi Gyámolinak, Jó-akaróinak, vagy Barátnak kedvekből, *Grátziájokból* ki-esik: némelly terhes 's a' halálnál-is kefervesebb nyavallyákkal látogattatik: némelly a' fok rágalmazó *Sémei-ektől* méltatlanul zsidalmaztatik: némelly a' fok álnok hízelkedő *Jóáboktól* csak azért tsokolgattatik, hogy azomban éppen *az ötödik oldal-tsont alatt által-üttettefsék*: 2Sám. XX: 10: némelly pedig külömb-külob-féle méltatlan szenvedésekkel érdekeltetik. Egy szóval, némellyekre való nézve, a' keferüések bizony a' Jó szerentsének Napjait olyan igen nyomban követik, hogy ök-is a' *Jóbbal* előbbeni Bóldogságoknak Napjait írva emlegetfsék: Mert valósággal ennek az egész dolognak a' *Jób* Pátriárka egy ugyan különös példája-is vala: Ki vala, a' ki egy elsőben ISTENnek minden-némü Áldásaival példásbképpen gazdagon látogatott Szolgája lett volna? De ki vala, a' kinek példájában azomban, az ISTEN e' Világ' Szerentséjének, Bóldogságának hamar reménységünk felett következhető változandóságát nyilvánban ki-mútatta volna, mint a' *Jób* Pátriárka? Ki vala, a' kinek előbbeni Bóldogságát terhefőbb keferüésekkel váltotta volna-fel, mint ez az előbbeni bóldogsága után minden-féle keferüéseknek meg-búsúlt hajjaitól keményen tsapdosztatott fegény lélek, a' *Jób* Pátriárka? Az honnan az ő több lelket érdeklő panaszai között, a' *kezünk alá ki-fakasztott Sz. Letzkében-is* ezért panaszolja 's kefergi vala: *Ob vajha valaki azt tselekedhetné én velem, hogy olyan lehetnék, mint az el-múlt hónapokban, napokban, melyekben az ISTEN bóldogúl tart vala! Mikor az ő fővétnéke az én fejem felett fénylik vala! Ha olyan lehetnék, mint valék az*

238
*én Ifjúságomnak idején! Ha a' MINDENHATO ISTEN most-
 is úgy én velem volna; mint akkor, mikor az én gyermekim
 környülem állanak vala! a' mint ez Igétet mostani rövid
 Elmélkedésemnek fundamentomául, az ő maga nevét viselő
 Könyve' XXIX Réfze, 2, 3, 4 és 5. verseiből előtettek mind-
 járt fel-is olvastam.*

A' mellyeknek-is rövid fel-fejtegetésekben; midőn *N. Elsőben-is*, mit íratott légyen ezen füzavaiban a' Sz. *Jób*, tsak rövideden magyarázám: Sietek annak-utánna *J. Másodszor*, kiváltképen, mint mostani Tanításomnak különö-
 sebb tzéljára, annak bővebb elő-adására: Vallyon ugyan minémü bölts végekre tselekezi azt az ISTEN, hogy fok-
 zor az Ember' előbbeni Bóldogságának Napjait terhes nem reménlett keferüséggel fel-váltja? Oh vajha azomban a' MINDENHATOnak Lelke engemet annyira fel-segállene, hogy ti-tölletek valamikeppen a' *Jób' Pátriárkának ártal-
 mas vigasztalói és semmire kellő orvosfi* közzé ne fámláltat-
 nám *Jób. XVI: 2.* hanem a' keferüség miatt *el-erötelenedett*
*Karokat meg-vigasztalhatnám XIII: R. 4. v. és a' nyomorúsá-
 gok miatt erejektől meg-fosztattakat fel-segélhetném! XXVI: R. 5. 2. De* hogy az

N. Elsőhöz hozzá kezdjek: Nem lehet abban sem-
 mit-is kételkednünk minékünk, hogy minek-utánna a' *Jób*
Pátriárka, a' fellyebb való *XXVI-dik, XXVII-dik és XXVIII-
 dik Réfekben*, a' maga Befédjeit el-végezte; ártatlanságát,
 's a' maga ISTENe felől való Igaz Hitét Baráti előtt ho'fza-
 son perorálta volna: már most egy kevésé mint-egy meg-is
 nyugodott légyen; el-várván, ha talám még valaki újjon-
 nan az ő Baráttjai közzül az ő velle való versfengésre elő-
 állana: De a' midőn látná, hogy senki-is az ő Baráti köz-
 zül ő néki füzavaira fel nem szólalna; ugyan azért-is most
 már magát egészen Győzedelmes Félnék lenni ítélvén, ez
 egész

239

egész kezünk alá ki-fakasztatott XXIX-dik Réfben, úgy lehet gondolni, hogy mint-egy Győzedelmi Éneket énekelni kívánt legyen; a' mellyben azt maga felől Barátival minden úton 's módon el-is hitetni kívánta; hogy ő melly felettébb méltán zúgolódott legyen mind ennyi nyomorúságai között eleitől fogva azon: hogy az az ISTEN, a' ki ez előtt ötet, mint ISTENT félé, az Igazságnak, a' Vallásnak, a' Kegyeségnek hívséges követőjét mindenféle Áldásaival látogatta; még pedig olly' különös boldogsággal, hogy azok iránt magának egész Élete' fogytaig tellyes állandóságot-is ígért volna: Még-is már most minden ebéli reménységétől tellyeséggel meg-fosztotta, és ötet inkább minden Emberek' útálatosságának 's tsúfságának mérő azon tárgyául ki-tette volna: Holott hízem, az ő egész Világi Élete' ártatlanságának mindenek fémmelel látott tanúbizonyossági volnának: Sőt nevezetesen, hízem, magais az az Erős ISTEN, a' ki most az ő Igazságát el-rejtette; az a' MINDENHATO, a' ki most az ő lelkét keserűséggel illette, azt ő felölle bizonyjal tudná, hogy az ő ajakai nem fólának hamisságot, sem pedig az ő nyelve-is nem fólana ebben semmi álnokságot: A' mint-hogy ez után-is, ámbár az ISTEN illyen ifonyú nyavalyákkal látogatná-is mind fúntelen ötet; de még-is magát az ő tökéletességéből ki nem tagadná, el nem hagyná azt, az ő lelke foha tölle el nem vetné azt, a' XXVII: R. 2, 4, 5, és 6 v. Ugy hogy e' fzerínt immár: Akár fállotta legyen már most ezeket az Igéket a' Sz. Jób Pátriárka tsupán tsak ollyatén indulattal; mint a' ki a' maga előbbeni Boldogságára még egyfzer vízfza-vitettetni fíve fzerínt kívánczozott volna: Akár pedig, a' melly né-mellyeknek ugyan inkább-is tetfzik, mint a' ki minek-után-na az ő Barátinak ötet vádoló káromlásaikra tett feleletét el-végezte volna; már most az ő reája méltatlanúl következett

kezett nyomorúságokat igen nagy békételenséggel emlegette, és a' maga előbbeni Bóldogságának, Ditsőségeinek el-enyézését kellelte felett való zúgolódással panaszolta volna: Elég az, hogy íratja vala most ez a' minden kísérteteknek mélységes tengerére alá-fállított fegény Lélek.

(1)-is az ő Világi el-múlt Bóldogságának azokat a' kívánatos Napjait, a' melyekben, mint-egy ugyan az ISTEN a' maga fővétnéket az ő feje felett világoltatta, s tündököltette. A' melly szólának formájával, valamint-hogy tzelozás vagyon a' Régieknek azon ő nevezetes fókásokra: melly fzerínt mint-hogy ök Sátorban lakoznak vala, még pedig azok rend fzerínt majd minden ablakok nélkül kézítették valának; innen nagyobbára, mindenkor a' magok Sátoraikban világosságot-is tartanak vala; mint már amaz ISTEN' Gyülekezetének Sátorában lévő Arany Gyeritya-tartónak Szövetnekeiröli-s a' Mó'sesnek Könyveiből úgy olvassuk, hogy azok ámbár a' Reggelnek idején ki-foktak légyen-is óltattatni, rend-fzerínt mindazáltal minden *Estve meg-gyújtattak, és Estvétől fogva mind Reggelig az UR előtt világoltak*: Ugy ezen Régieknek meg- említett nevezetes fókásokból véte tett hasonlatosságot fzerínt oztán, majdan a' Régi Nap keleti Nemzetségek, az ollyan Embert kiváltképen, a' kinek az ő Világi Bóldogsága, Ditsősége egész maga divatjában volna, úgy fokták vala le-rajzolni; mint a' kinek Világi Bóldogságának Szövetneke az ő Házában meg-óltthatatlanul minden meg-fűnés nélkül világolna: Valamint-hogy ellenben ama' *Suách* Városbéli Bildád, a' hitetlen istentelen Embernek Bóldogtalanságát, a' többi között abban helyhezette, hogy *annak hajlékában fetét világosságot volna, és az ő fővétnéke annak Sátorában el-alúnnék*, Jób XVIII: 6. Mellyre nézve, kefergi vala tehát ezen fa-vaiban a' fegény Jób Pátriárka, Világi Életének azt az ő előb-

előbbeni ditsőséges Bóldogságát, mellyben az ISTEN mint-egy ugyan különösön a' maga Kegyelmenek *Szövétnekét* az ő feje felett olyan igen tsudálatoson *tündököltette*; hogy a' nyomorúságoknak semmi fetétes *éjtfakáját* ő reája foha-is nem botsátotta; sőt minden afféle kísérteteknek *setéségét* az ő feje felett annyira *el-öflatta*, hogy akármitsoda-féle *finüi* dolgokban-is a' maga igyekezetét *ferentséfen*, bóldogúl és minden akadály nélkül gyakorolhatta: Még-is már most minden Bóldogságától, Gazdagságaitól, *sereg Juhaitól, Ökreitől, Szamáraitól*, és kiváltképen *zámfe-rint, három ezer Tevéitől*, a' melly *Tevékben álló Gazdagság* a' Régi Nap-keleti Nemzetségeknél ugyan igen-is *fo-kásban* vala, reménysége felett meg-foztotta; Egy-foval, ötöt, a' kinek annak-előtte a' Gazdagságban párja alig vala, midön Házában tsendesen ülne, egy Nap olyan igen *zegény koldussá* tette vólna, mint a' ki immár semmivel is tellyeséggel nem birhatna. Sírhatja vala még

(2) ezen *zavaiban* a' *zegény Jób* Pátriárka, kivált az Eredeti Nyelvben lévő *zónak ereje* *ferint*, az ő Világi Életének azokat az el-múlt *őfi* napjait: Az az, (mint-hogy már a' Régiek között igen-is *zokásban* vala, hogy az Embernek egész Életét mint-egy az *Eztendőnek* elő-fordúl-ni *zokott* 4 *Rézei*hez mérsékelni kívánták; és *Gyermekségét* a' *Tavakhoz, Ifjúságát* annak heves indulatjáért a' *Nyár-hoz, Férfiságát* annak, mint-egy az ő Elméjének meg-ért gyümöltseiért, az *őzhez; Vénységét* pedig a' komor kedvet-len *Télhez* hasonlitották;) (a) Innen *síratja* vala hát a' *Jób* Pátri-

(a) Az honnan a' többi között a' *Poëta*, minek-utánna az Embernek *Tavafi és Nyári* Életének idejét meg-emléktette vólna, utánna *téli* :

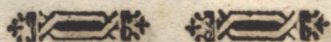
Excipit Autumnus posito fervore juventae
Maturus, mitisque inter juvenemque senemque: etc.
Inde senilis piems tremulo venit horrida passu.
Aut spoliata suos, aut quos habet, alba capillos,

Ovid. Metam. 15. 200.

242

Pátriárka, azokat az ő minden seprejétől meg-tisztult, meg-állapodott *Férfiságának* ifjabb ideit, mellyekben az ISTEN ötet olyan különös áldásaival szerette vala; hogy minden *nyelv*, valamelly csak egyfzer ötet halhatta, minden *fem*, valamelly csak egyfzer ötet meg-láthatta, mind annyifzor az ő Életének ISTENTől példasképen lett bódog meg-áldattatásáról bizonytságot tenni; és ezért ötet, mint az ISTENnek igen különös áldott Emberét, tisztelni el nem mulatja vala: Még-is már most, mikor ő fíntén a' Vén-ségnek dízes koronáját fején viselné, az ISTEN minden ő *kéz-ívének idejét* olyan igen el-fakasztotta volna; hogy még azok-is, a' kik idővel ő nálla kisszebbek volnának, sőt a' kiknek atyjokat bódog állapotjában még az ő júbainak komon-dori közzé sem fámlálta volna, nevetnék ötet, mefse-tárvoznának ő tölle, és az ő pökéseket-is az ő ortzájától meg nem tar-tóztatnák, Jóh. XXX: 10, és 11. Még pedig annyival inkább neveli vala most annak meg-gondolása a' szegény Jóh-nak keserüségét, hogy a' mint maga sírva emlegeti vala, ekkor, ebben az ő Ifjú *Férfiságának* kellemetes idejében, az ISTENnek *társasága*, vagy inkább betű szerínt, az ISTEN-nek Titka fiúntelen az ő hajlékában, az ő Sátorában fénylik, mulatozik vala: A' mellyel bizony már ítéletem szerínt, nem annyira a' maga Világi Bódogságát, mint inkább e' felett, azt az ő különös Lelki Bódogságát, *Praerogatíváját* ki-fejezni kívánja vala; melly szerínt, ekkor ötet egyéb Világi szerentséji mellett, az ISTEN, mint Prófétát, a' maga belső titkos Barátságára-is méltóztatta vala, ötet minden kétséges ki-menetelű dólgaiban a' maga tanátsával igazgatja, oktatja vala; egy szóval, ötet a' maga Nemzet-sége között már nem csak egy olyan nagy Méltóságban helyeztetett külső Tisztviselővé, és mint-egy Fő Bíróvá, a' ki a' Városnak Kapujában, mint a' Régiektől gyakoroltatni szokott.

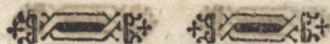

Éokott Törvény-tételnek helyére, *menvén, és az ő Bírói*
fékét az utzán helybeztetvén, a' panafolkodó fegényt meg-
szabadítaná, és az özvegynek fívét meg-vígasztalná Jób. XX-
 IX: 7. 12. 13. Hanem egyfzer'smind ugyan akkor egy
 valóságos ISTEN' Lelkétől ihlettetett igaz *Prófétává*-is tet-
 te vala. Ezt tézi, az *ISTEN' társaságának* avagy
 az *ISTEN' Titkának a' Jób Pátriárkának hajlékában, sáto-*
rában fényleni, 's állbatatofon múlatozni: Nem kívánván
 most ez iránt ingyen-is én azokkal a' 'Sidó Mesterekkel
 tépelödni, a' kik ezt az *ISTENnek a' Jób' Pátriárka' Sá-*
torában való múlatozását, azokra az ISTEN' őriző Angyali-
ra magyarázták, a' kik külömben-is úgy írattnak-le a'
 XXXIV: 'Sólt. 8. v. hogy ezek az *ISTENt félok környül tá-*
bort járnának, és őket a' vefedelmekből ki-fabadítnák: Mint-
 ha ugyan már a' fegény *Jób* mondani azt akarta volna,
 hogy ő néki bódlog állapotjában az *ISTENnek Angyali*
 füntelen az ő hajléka környül jártak, az ő hajlékában mú-
 latoztak volna, és ötet minden vefedelmek ellen őrizték,
 óltalmazták volna: Mikor ellenben nintsen énnékem ab-
 ban femmi kétségem, hogy ezzel egyenesen a' *Jób Pátri-*
árkának az az ő Prófétai Hivatalának Ditsőséges Méltósá-
ga jelentetett legyen; melly fzerínt ekkor az ő *Háza,* ép-
 pen mint valami Templom, közönségesen mindenektől,
 réz fzerínt az Idveség' Tudományjának meg-tanulásáért,
 réz fzerínt pedig és kiváltképen ottan az *ISTEN Akarat-*
jának, általa, mint ISTEN' Prófétája által, lejendő meg-ért-
hetéséért, akképen gyakoroltatott. Es írhatja vala még
Atyámfiái!

(3.) ezen fzaibaiban a' fegény *Jób Pátriárka,* azokat
 az ő elébbeni bódlog napjait, mellyekben az ő *gyermeki ő*
néki környüle állanak vala: Az holott, ámbár már elei-
 től fogva olyan *Túdós Emberek* találtattak, a' kik itten

G

az Ere-

az Eredeti Nyelvben elő-forduló szót, nem a' *Jób* Patriárkának *Gyermekeire*, hanem inkább *Tselédjeire* magyarázni kívánták, a' kik szüntelen ö reája, mint Gazdájokra, mint Urokra, az ö Parantsolatjának mentől ferényebben lehető végben-vitettetéseért, figyelmeztének volna. De mint-hogy nintsen semmi helyes okunk arra, miért hogy a' közönséges Értelemről el-távozzunk; ezért abban elméinket bátran meg-is nyugtathatjuk, hogy most a' szegény *Jób* ezen favaiban azt íratta, azt kefergette legyen: miképen az ISTEN ötöt feles gyermekekkel, 7 fiakkal és 3 leánnyal ugyan szerte volna: De már most még-is ezeket az ö Világi Életének egyik leg-féltőbb drága *dítsőségeit*, ezeket az ö *fejének meg-betsülhetetlen Koronáit*, a' mint maga nevezi vala a' XIX R. 9. §. olly' hirtelen, annak a' *báznak*, a' mellyben együtt atyafiságoson vendégeskednek vala, reájok lett *le-fakadozása által* meg-ölette, és egy szempillantásban, az ö Édes Atyái ölelgető karjai közzül ki-fakasztotta volna: A' melly szomorú véletlen halálnak ugyan ki-mondása, ha most ennek a' sok bánat, keferüséget látott Édes Atyának szívét éles tör gyánant által-járta, azt vallyon ugyan miért tsudálnók? mert ha az Édes Atyának, az ö Szerelmes Gyermekeinek még tsak nyavalyája-is, vagy rendes halála, keferüségére szolgál: Vallyon mennyivel inkább, hogy ne hatotta volna most meg a' keferüség a' szegény *Jób*nak szívét; a' midőn nem egy 's két, hanem minden Gyermekeinek; nem rendes, hanem ilyen igen szörnyű hallatlan halálokat, veszedelmeket meg-értette volna?

És ugyan ennek meg-gondolása indított éngemet Szerelmefim! egyik, hogy meg-valjam elöttetek arra; hogy a' *Jób* Patriárkának ezen ö *kezüink alatt lévő Letzkében* panaszolkodó favaiból, ámbár minden indulatoktól ürességek lenni

lenni ne tartsam-is, de ugyan tsak minden ISTEN elleni való békételenség, zúgolódás nélkül valóknak lenni gondoljam: Mert vallyon *Az*, a' ki midön minden Javaitól meg-fosztatott, nagy alázatossággal azt mondja vala: *Mezítelen jöttem-ki az én Anyámnak méhéből; mezítelen-is térek oda vissza*. Az az: Miért békételenkedjem én azokért, a' mellyeket el-veztettem; mikor hiszem, hogy az az ISTEN, a' ki énnékem ezeket adta, ez után-is el-tarthat engem, és mikor külömben-is tudom, hogy azokat magammal együtt a' Koporsóban el nem vihettem volna? Vallyon *Az*, a' ki midön a' maga Atyai ágyékából szár mazott Kedves Gyermekeinek példás veszedelmeket meg-hallotta volna, akkor is a' földre nagy alázatossággal le-borúlván, tsak azt mondja vala: *Az UR adta volt őket, az UR el-is vette én tölem, legyen áldott az URnak Neve érette*. Az az: Meg-esmérem itt-is az én ISTENemnek Kezét; és mikor ezek az én Gyermekeim igazság fzerint nem-is enyimek, hanem az én ISTENemnek Ajándékai valának, miért zúgolódnám azon, hogy őket, mint magáéit immár, idő-vártatva vissza-kívánta én tölem? Söt áldom inkább az én ISTENemet érette, hogy őket ebből a' Síralomnak Völgyéből magához az örökké-tartó örömben által-vitte! Vallyon *Az*, a' ki mikor Teste fekélyekkel meg-rakatott; mikor előbbeni *Bírói Székét* egy *hamuban való ülőssel*; és előbbeni *Fejedelemségének Páltzáját*, egy hitván alá-való *tseréppel*, a' mellyel még-is *fekélyes testét vakarhatná*, kellett volna fel-váltani ő néki; akkor-is tökéletességét el nem hagyta, hanem inkább azt mondotta: *A' Jót az ISTENTől el-vettük; hát a' nyomorúságot vallyon miért ne szenvednök-el?* Az az, Vallyon nem Égre kiáltó gonofságot tselekedném-é akkor az én velem eddig jól tett Kegyelmes ISTENem ellen; ha már most *Az* ellen, a' ki engemet olly' különösön meg-

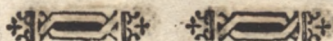
246
 áldott vala, békételenkedném? ha az Ő eddig velem olly³
 fok ízben közlött fámtilan Jó-téteményeit, már most a'
 Keferüségnek napjaiban zúgolódással közönném-meg? Söt
 fokkal inkább, édes örömeft meg-ízom ezt a' keferüség-
 nek pohárát, a' mellyet ez az engemet fzerető ISTENem
 közönt én reám! És vallyon Az, a' ki az ő ISTENében
 olyan tellyes hittel, olyan egéz reménységgel bízik vala,
 hogy még akkoron-is, mikor a' nyomorúságok egézlen ő
 rajta meg-fekütnének vala, a' XIII-dik *sz.* azt mondaná: *Ha*
éintén meg-ölne-is engemet az én ISTENem, még-is tsak Ő
benne reménylenék. Az az, Akármint fújtoljon-is az én IS-
 TENem engemet, de azért még-is reménységemben el
 nem tsüggedném; mivel hogy tudom, hogy Ő az, a' ki
betegséggel meg-látogat, és a' ki bé-lötözget, Ő, a' ki meg-
sebesít, és a' kinek kezei meg-gyógyítanak, Jóh. V: 18! Val-
 lyon, mondom, Az, a' ki az ő rajta meg-feküdt nyomo-
 rúságokat ilyen tsudára méltó békefséges-tűrő lélekkel el-
 vifelte; mitsoda ISTEN ellen való zúgolódást tselekedett
 akkor abban, midön azokat az ő előbbeni Bóldogságának
 Napjait fíve' keferüségéből emlegeti vala, mellyekben az
 ISTENnek Szövétnéke az ő feje felett fénylik vala, mellyek-
 ben a' MINDENHATONak Tárfasága az ő bajtékában mûla-
 toz vala, és a' mellyekben az ISTEN mindennémü Áldá-
 fait ő velle bövön-is közli vala? Kivált, ha fel-vézfűk, hogy
 a' fzegény Jóh, midön ez egéz Panaszának kezdetében,
 mindjárt kefervesen azt fohajtozza vala: hogy *ha valaki*
még egyszer ő velle azt tselekedhetné, hogy mint az el-múlt
hónapokban, olyan lehetne! akkor a' fónak ereje fzerint,
 olyan Bóldogságának el-múlt Hónapjairól emlékezett, a' mel-
 lyek már az előtt fok idővel, egy néhány eftendőkkal el-is
 töltenek volna: Innen azt az ő fzaivaiból e' fzerint bátran
 ki-hozhatjuk; hogy a' fzegény Jóhnak ezek az ő nyomo-
 rúsá-

rúságai igen-is *hozzas idökre terjedtenek* legyen, és hogy ö néki ezek alatt, nem tsak egy néhány *napokat*, söt nem tsak *bónapokat*, hanem egy néhány *éftendöket* kellett el is tölteni: És így tehát ez, annál nagyobb bánatjára, annál terhesebb keferüségére-is szolgálhatott igen méltán ö néki. Tudom ugyan, hogy szeretnék a' *Jób* Pátriárkának ezen szavait-is illetén bal értelemre magyarázni azok a' *Szent Irást Magyarázók*, a' kik a' szegény *Jóbot*, kivált azokért az ö panaszaiért; mellyekben *most* az ö fogantatásának éjtzakáját, *most* az ö születésének Napját, óráját átkozza vala, *most* pedig Annya' Méhének ajtait bé-zárattatni inkább, avagy-tsak születése után mindjárt meghalni, és ez által a' nyomorúságoknak szenvedésétől meg-nyugodni inkább akarta volna: Innem ezekért ötet úgy gondolták, mint a' ki ámbár nyomorúságai előtt *jámbor*, *ISTENT-félö*, *tökéletes* és a' *gonosz*nak *útálója* lett legyen-is; de azután a' nyomorúságoktól annyira meg-gyözzetett volna, hogy az ö ISTENéhez való kötelességéről nagyobbára elfelejtkezvén, süntelen tsak az ISTEN ellen zúgolódott, söt mint-egy magával az ISTENnel perlekedés' végett fém-ben-fállani, 's az ISTENT *kegyetlenséggel* vádolni nevezetesen, igyekezett volna: Holott mind ezek a' *solásoknak formái* Keresztyének! el-hidjétek, nem éppen olyan igen kemények azon a' Nyelven, a' mellyen a' Sz. *Jób* ezeket az ö panaszait formálta vala, mint a' mi Fordítá-funkban tetzenek lenni; hanem tsak egy ollyatén nagy Unalomnak jelei, a' melly szerint valaki ebből a' nyavalyás Világi Életből ki-fabadúlni szíve szerint kívánna, és ezekkel jelenteni tsak éppen azt akarja vala: hogy ö felettebb-igen tsudálkoznék azon; miért hogy némelly *Atyák* olyan igen *móhon kívánják*, hogy ö nekik fajok születésék, és olyan igen *örvendeznek* azoknak születéseken; holott valósággal, mint hogy ez a' Világi Élet, nem egyéb, ha-

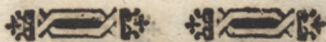
248
nem egy füntelen való fájdalomnak 's keferüségnek kínzó helye; ezért e' Világra való bé - jövetelen valakinek inkább is kellettnek írni, mint sem nevetni: A' melly favaiban-is immár a' *Jóbnak*; ámbár a' meg-sebesítettett indulatoknak az igaz alázatosságnak válújából ki-hágott árjait meg-esmérjem-is; tsak ezekért mindazáltal ötet, ISTEN ellen zúgolódónak, 's az ő ISTENével vakmerőképpen szemben-fállónak lenni kitsoda ítélné? Mikor hízem! még amaz *anya'* méhében ISTEN' *Prófétájává* válaftatott *Jérémiás-is*, ezekhez pontban meg-egyező szólások' formáival átkozza *vala-meg azt a' napot*, a' mellyben *fülettetett*; *azt az embert*, a' ki *hírt mondott az ő atyjának az ő fülettetése felől*; ő-is füntén olyan nagy indulattal panaszolta, *miért hogy az ISTEN ötet meg nem ölte még az ő anyjának méhében? miért nem lett az ő anyja önéki inkább koporsója*, *hogy méhében soha senkit se fogadott volna*, Jérim. XX R. v. 14-18? Holott pedig, soha nem hízem én, hogy a' *Jérémiás* *Prófétának* nyomorúságai terhesebbek lettenek volna a' *Jób* *Pátriárkának* nyomorúságainál: Még-is tsuda dolog! hogy soha fenki ezekért az ő terhes panaszaiért a' *Jérémiást*, egy ISTEN ellen zúgolódó, egy ISTENével vakmerőképen szemben-fálló *Prófétának* nem nevezte, 's ezeket ő benne soha fenki olyan nagyjára még eddig nem *controvertálta*: Hanem tsak az egy *szegény Jób* *Pátriárka* vala az, a' ki ezekért némelly *Tudósnak* kemény és irgalom nélkül való *cenfurájokat* el nem kerülhet: Annyira, hogy azt ugyan egy *Tudós Ember* méltán a' *szegény Jóbról* el-mondhatta; hogy *Jób sokkal több sebeket vett legyen az ő Könyveinek Magyarázóitól, mint sem az ő fekélyeitől*. Oh ISTEN' keferves *Látogatásának* mélységes *Tengerére* alá-fállított *szegény JOB!* Te vóltál bizony, Te-is léfesz mind örökké a' *Békefséges-Türefnek* az a' *di-tsére*.

tséretes Példája , a' mellyet a' Világ , míg fenn-áll , mind örökké-is tsudálhat ! *De* a' mellyet tovább ne világosítsunk : Siesünk söt inkább a' fellyebb fel-tétetett rend fzerint , mint Tanítáfunknak kíváltképen való Tzéljára

2. *Másodszor* , annak egy kevésbé bővebb magyarázat-jára : Vallyon ugyan minémü bölts végekre 's okokra nézve tselekezi azt az ISTENi Felség , hogy sokszor az Embernek előbbeni Bóldogságát nem reménlett terhes keferüfégekkel fel-váltani szokta ? A' mellynek el-bezéllésében óh vajha ugyan olyan fzerentsés lehetnék , hogy ez által titeket az ISTENnek Keze alá tanithatnálak , és ti közöttetek már most minden békételen ajakokra olyan kemény zárt vethetnék : hogy ezután immár a' ti bennetek lévő indulatokat , ha egézflen magatokról le-nem vetkezhettek-is , avagy-tsak azokat annyira meg-zaboláznátok , hogy még a' ti kedvetek ellen folyó dólgek között-is az ISTEN előtt ilendöképen , hallgatni tudnátok , és akarnátok ! T. i. Szerel-mesim ! az ISTEN ezt

(1.) - is az Emberrel azért tselekezi , hogy ő véle annyival inkább a' maga nyavalyáságát meg-esmértesse , és ötet az ő Idveségének annál nagyobb félelemmel és rettegéssel való munkálkodására fel-indithaffa : Mert azok a' tsapások , a' mellyek mi reánk jönnek , nem lehet ki-mondani , hogy melly felette-igen hathatósok arra , hogy a' mi Lelki-Esméretünket fel-serkentsék , és olyatén állapotban helyheztesék , hogy a' maga hibáit meg-esmérje , keferülje , és magát azok iránt meg-jóbbítsa : *Mikor büntettetünk* , úgy mond a' Sz. Pál , *az ISTENTől tanittatunk akkor , hogy a' Világgal el ne kárboztassunk* , 1Kór. XI: 3. És bátor a' Test és a' Vér nehezen mehet ugyan arra , hogy azt a' mi ő néki nem teszük , jónak ítélje : *De mikor egyfzer a' Lélek* , nem a' Testnek és a' Vérnek mindenkor hibázni szokott

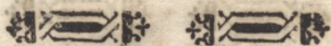
fokott Mérő-rúdjához, hanem az ISTEN' *Sanctuarium*ának Mértékéhez kezdi mérsekelni a' nyomorúságokat; mindjárt könnyen meg-győzethetik arról, hogy egy Nyomorúságban lévő Embernek állapota sokkal boldogabb legyen egy fiúntelen boldogságban lévő Embernek állapotjánál, és ennél ugyan az ISTEN' Szeretetének sokkal nagyobb jeleit-is tapasztalhatja magában; mert a' ki az ISTENTől dorgáltatik, az akkor, ha csak nem éppen örökösön el-fegődött Jobbája a' Gonofságnak, bizony az ISTENről, a' maga Lelkéről gondolkodik, és ez által ama' Jóbb Életnek az Idvességnek keresésére fel-indittatik: Sőt ámbár keferüséggel folyjon is a' Nyomorúságban lévő Embernek az ő Élete; vagyon mindazáltal a' bánat és a' keferüség alatt nyögő léleknek mind annyifor-is mindenkor kíváncsóság; mert a' vagy -csak igaz az, hogy egy nyomorúságok alá-vettetett Lélek, sem az *Ambitiótól*, és telhetetlen nagyra-vágyódástól nem gyötrettetik, sem a' Főfvénységtől nem nyúghatatlankodtatik, sem a' bűja kíváncságoktól meg nem fertéztetik, sem a' haragtól, irigységtől, gyűlölségtől, bozszú-állástól, és más egyéb gonof kíváncságoktól, melyek az Ember' Lelki-Esmérete' tsendéségének merő azon *Incendariussai*, Gyújtogatói foktanak lenni, nem terhelte-tik: felettébb-igen nehéz lévén külömben az Ember' dől-gainak mindenkor kedve fzerint folyni, és még-is fzívét mind annyifor a' Világtól el-vonni: felette-igen nehéz lévén az Embernek, e' Világ' Szerelmének zavaros patak-jában mindenkor kedvére feredezni; és még-is azomban a' Világtól el-ifonyodni: felettébb-igen nehéz lévén a' Jó Szerentsében torkig ülni, és még-is e' Világi gyönyörűségek' árjaitól el nem ragadtatni: felettébb-igen nehéz lévén Embernek, e' Világ' Szerelmének álm-hozó jó-ízű borától fiúntelen itattatni, és még-is attól soha meg nem rézfegittetni: *Vallyon* nem fzerentsés félvéf léfzen-e már az,

az, a' melly a' Tengernek hajjai között ide 's tova hánytatott Hajósnak az ő Hajóját az ő tőlle régen óhajtott Nyúgodalomnak rév-partjára ki-tézi? Már pedig ezt tselekezi a' Nyomorúság az Emberrel, mert az ő Lelkét e' Világ' Szerelmének félvezes Tengeréről az Idveségnek rév-partjára ki-hajítja. Vallyon nem fzerentsés fájdalma léfzen-é az egy Affzonyi-állatnak, mikor ő tőlle ISTEN' Képére 's Hasonlatosságára teremtetett Ember fülettethetik erre a' Világra? Már pedig ezt tselekezik a' Nyomorúságok az Emberrel, mert ezek ötet egy ollyatén Ujj Emberré változtatják, a' ki *ISTEN érint teremtetett az Igazságra, és a' valóságos Szent Életre*. Vallyon nem fzerentsés feb'vágás léfzen-é az, a' melly az Embernek Testét ugyan meg-febefíti, de azomban ötet az ottan el-hatalmozott halálos fekélytől meg-fabadítja? Már pedig ezt tselekezik a' Nyomorúságok az Emberrel; mivelhogy azokat ama' Mennyei *Chirurgus*nak, Fő Borbélynak, az ISTENnek Kezében úgy gondolhatjuk, mint egy ollyatén éles *lancetát*, a' mellyel meg-febefít ugyan minket; de azért, hogy ezzel a' bűnöknek fekélyes *apostemáját* a' mi fíveinkből kivége, és ki-irtsa: iljetez azért ti magatok már most Szerelmefűm! mint egy magának a' Józan Okoságnak a-vagy-tsak, Törvényt-tévő Székihez, és ti tegyetek ottan arról ítéletet: Vallyon mellyiket fzereti, mellyiket kedvelli inkább az ISTEN? Azt-é, a' kinek kevesebb, vagy pedig a' kinek több efközöket szolgáltat az Idveségre? Én ugyan nem az Elsőt, hanem a' Másodikat gondolnám inkább lenni az ISTENnek különösebb Szeretetében: Már pedig, minthogy a' kikre nyomorúságokat botsát az ISTEN, és e' fzerint mint egy az Édest a' Keserűvel özvegyelíti, azoknak ajándékoz több efközöket az Idveségre; mert azokat helyheztetí ollyatén környül-álló dolgok-

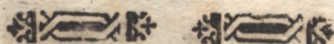
H

ban,

ban, a' mellyekben buzgóságobban munkálodhatják idves-
fégeket: Innen *concludáljuk*, hozzuk bé azt, hogy a' Nyomorúság, nem hogy az ISTEN' Haragjának jele volna, hanem inkább az ISTEN' Szeretetének nyilván való bizonyossága az Embernél, az az, hogy a' 'Sidókhoz küldött Levélnek Írójával fejezzem-ki a' dólgot, a' kit *feret az UR*, azt meg-dorgálja, és a' kit *fiává fogad*, azt meg-ostorozza, a' XII R. 6. v. Ezért mondja vala azt igen helyyesen egy Életében mind örömet, mind fomorúságot eleget próbált Tudós Ember: *Si centum annis et flexis genibus DEUM oremus, non sumus digni, ut crucem unicam accipiamus*. Az az, Ha ház eftendöknek el-folyások alatt éjjel nappal minden meg-fűnés nélkül térden állva imádkoznánk-is az ISTENnek; még sem volnánk tsak arra-is méltók, hogy egy nyomorúságot, egy kereftet botsásson az ISTEN mi reánk; azért, mert ez az ISTENnek Atyái Szeretetének tsalhatatlan jele mi nálunk, és hogy ha ugyan mi-is az ISTENT *feretjük*, a' mi Idveségünkre, Javunkra *szolgálnak minékiünk*, a' mint a' Sz. Pál bizonyítja vala Róm. VIII: 28. Ezért vagyon már az, hogy a' Szent Jakab I: 2. *örvendezéfre* inti vala a' nyomorúságban az Igaz Híveket: Nagy öröm gyanánt *tartsátok*, úgymond, *Atyámfiai, mikor külömb-külobb kísértetekben esetek*. Ezért a' Szent Pál, mint *Kegyelembéli Jó-téteményt*, és Ajándékot, úgy *femlélte* a' Szenvedést és a' Dorgálást, Fil. I: 29. *Tinéktek úgymond, ingyen adattatott a' KRISTUSért*, hogy ne tsak *hidjete* Ő benne, hanem hogy *fervedjete*-is Ő érette. És ezért mondja vala a' 'Sid. k. Levélnek Írója a' XII R. 10 és 11 v. hogy az ISTEN a' mi *bajunkra dorgál minket*, hogy *rékesi legyünk az ő Szentségének*: Minden dorgálás pedig *jöllehet mostan nem láttatik örvendetesnek és bajnosnak, hanem fomorúságosnak lenni: mindaz-*

által

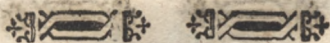

által végre az Igazságnak tsendes gyümölcstét adja azoknak, a' kik abban magokat gyakorolták. De

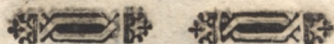
(2) Fel-váltja még sokszor Atyámfiak! az ISTEN az Ember' előbbeni Bóldogságának Napjait tsak azért-is kefe-rüsséggel és nyomorúsággal: hogy ez által annyival-inkább ötöt az ISTENnek Szeretetére fel-indithassa, fel-ferkent-heffe. Mert tsak úgy, ha a' Testtel és a' Vérrel tanáts-koztok, találtok itt alkalmazhatóságot az ISTEN ellen való zúgolódásra: De ha a' Józan-Okosságról, és kivált a' ma-gatok Lelki-Esméretétől kezdetek ebben a' dologban kér-deni tanátsot; bizony ez inkább az ISTENt mindjárt Sze-retetre méltónak lenni tanítja. Mert tsak egy Földi A-tyát gondoljatok most magatokban: Vallyon ennek a' ma-ga Gyermekéhez való nagy kedvezése és mód nélkül va-ló édesgetése, nem mindenkor meg-firathatatlan károkra tapasztaltatik-e inkább lenni a' Gyermeknek? mert el-fe-lejtetik lassan-lassan ö. vélek az ö Szüléjekhez való termé-feti kötelekségeket, és a' gonofra annakutánna mint egy ugyan hanyat-homlok-is rohannak. Éppen így gondolkoz-hattok ti Szerelmefim az ISTENről! Ha ez a' Mennyei Atya füntelen való kedvezéssel, 's engedelemmel viseltet-nék az Emberekhez; úgy majd még annál-is inkább ha-nyat-homlok rohannának a' gonofra, a' vezedelemre; és a' bünökben oztán végképen el-alattatnának. De mikor már az ISTENnek dorgálásai fel-ébreftenek a' bünöknek álmából minket: mikor szemünk eleiben tézik azt a' kö-telekséget, a' mellyel tartozunk Ö néki: mikor alkalm-a-tóságot adnak ezek minékünk arra, hogy a' mi hibáin-kat meg-esmérjük, és magunkra szorgalmason vigyázzunk: Oh! hogy ne ítélnök mi ezt a' mi Javunkra olyan fárad-hatatlanul munkálódó Mennyei Atyánkat Szeretetre méltónak lenni? hogy ne tsókolgatnók, a' zúgolódás helyett

H 2

inkább.

inkább, mint Fiak és Leányok, alázatos engedelemmel az Ő Kezében lévő Atyai Dorgálásának Vezőjét, a' mellynek végén sokkal édelebb méz vagyon, hogy sem mint régentén a' Jónathánén? hogy ne mondanók azt Ő néki mind annyifor a' Kegyes *Augustinussal*: *Et cum blandiris, Pater es; et cum caedis, Pater es: blandiris, ne deficiamus, caedis, ne pereamus*. Az az, Te én ISTENem, akkor-is, mikor kedvezel minékünk, mi Atyánk vagy; de akkor-is, mikor sújtolj bennünket, ugyan csak a' mi Atyánk vagy! Kedvefj ollykor minékünk, hogy Hitiünkben 's Reménségünkben el ne tsüggedjünk: Dorgálj pedig és sújtolj ollykor bennünket, hogy valamiképen a' bűnökben el ne vekkünk! Hanemha talám ugyan énnékem mind ezekre azt mondjátok: „Valóban nagy Szeretetét mütatta eleitől fogva az ISTEN; az ő Híveihez: Noéhoz azt, hogy ámbár igaz, és tökéletes, fersű lett legyen-is az ő idejében élt Emberek között; még-is az özön-víznek meg-búsúlt habjaitól ide-stova vezedelmesen hányattatott: Jákóbbhoz azt; hogy ISTENéhez, sok ideig mütatott hozzászolgálatja után, a' nagy éhségnek miatta maga tulajdon lakó földéből ki-bújdosni, kényszerített: Jóssefhez azt, hogy a' mértékletes tizta életnek követése mellett, 13. éztendőig tömlöztöztett: Jóbhoz azt, hogy ámbár igaz, jámbor, tökéletes ISTENT-félő fersű volna, és a' gonoszoknak útálója; még is tetőtől fogva talpig undok fekélyekkel meg-verettetett, porban és hamúban ülni kéntelenített: Dánielhez azt, hogy ISTENéhez való szolgálatjáért, Orofjánoknak vermekben vettetett: Kereftelő Jánoshoz azt, hogy a' tömlöztben csak egy bújja szívü Aízzonynak kérésére felkontzoltatott: És még ma is nehezen concipiálbatjátok: mitsoda fzeretete az az ISTENnek az övéihez, hogy most üldöztetnek, kergettetnek, és a' halálnál-is kefervebben

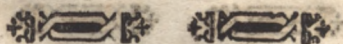

„sebben kefergettetnek; *most* a' helyett, hogy békeség-
gel tölthetnék Eleteknek napjait, inkább *éjjeli 's nappali*
„*keserves köny-búllatásokkal áktatják nyoszolyájokat*” Solt. VI.
„7. *most* egy főval, a' fok ki-bezélhetetlen nyomorúságok-
nak tárgyúl mint egy ki-tétettetnek,, A' melly mind-
járt meg-émlített nehézségteknek el-igazítására ugyan A-
tyámfiak! én annál egy egyenesebb útat nem *commendál-*
hatok; mint azt, hogy ti magatok *most* induljatok-el, és
egy ollyatén terhes nyomorúságokban lévő Felebarátotok-
hoz, a' kinek ISTENéhez, Vallásához, Felebarátjához va-
ló Szeretete előttetek-is eléggé tudva volna, egy kevésé
járuljatok bizodalmasabban ő hozzája, és kérdezzétek-meg
ötet arról, hogy vallyon az ő fánakozásra méltó nyomo-
rúságai között tsendétségben, vagy pedig nyúghatatlanság-
ban vagyon-e az ő lelke? vallyon nyomorúságai között, az
ISTEN' Szeretetének, vagy pedig Haragjának jeleit tapasz-
talja, érzi-e magában? Bizony nem gyözné előttetek e-
léggé *celebrálni*: hogy még akkor-is, mikor a' kísérté-
teknek habjai mint egy ugyan az ő fejei felett meg-üt-
köztek; belől mindazáltal lelke, *szíve*, elméje ő néki az
ISTEN' Atyai Szeretetének ölében melly igen tsendesen
nyúgzik! még akkor-is, mikor küsöképen a' nyomorúsá-
goknak tömlőztében mint egy kalodában láttatnak lábai ő
néki bé-verettetve lenni; melly nagy örömmel énekel ő
ditséretet *Pállal és Silással* az ő ISTENének (*Tsel. XVII*)!
még akkor-is, mikor a' nyomorúságoknak fetéres tömlő-
ztében a' *Péterrel* erős örizet alatt láttatik tartatva lenni:
Lelkében mindazáltal az ISTENi Kegyelemnek világossága
világosítja ötet, és a' félelemnek azok alól a' *vas-lántzai*
alól, mellyekkel a' nyomorúságok miatt mint egy meg-
kötöztetett, *fel-áldozza* ötet (*Tsel. XII*)! Mit kéfedelmez-
nétek hát még -is Szerelmefim! a' hitel-adással? Mond-

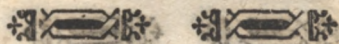

256
játok sőt inkább *bóldognak* lenni a' Szent Jakabbal együtt azt az Embert, a' ki kísértetet *fenved*, kivált, hogy *minek-utánna meg-próbáltatik, el-véfi az Életnek Koronáját*, *mellyet ígért az UR az Ötet keretőknek*, Köz. Lev. I. R. 12 v. Továbbá

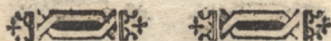
(3) Fel-váltja még fokszor Ketefztyének! az ISTEN az Ember' előbbeni Bóldogságának napjait tsak azért-is keferüséggel és nyomorúsággal: hogy ötet e' Világtól, a' mellyhez annyira ragaszkodik a' mi fízünk, annál-is inkább el-vonhassa, és az ISTENhez közelebb hajtsa. Mert soha a' Világnak semmiféjét semmi inkább jobban tudtunkra nem adhatja: soha semmi minket a' Világtól, és a' bűnnek szabados gyakorlásától inkább el nem vonhat, mint az ollyatén kedvetlen napok, mellyekben az ISTENTől, ettől a' mi Mennyei Atyánktól dorgáltatunk. Gondoljuk-el tsak kérlek az Embert, ezt a' por hamú földi férget, minden magunknak való hízelkedés nélkül: Hízem, úgy annyira uralkodik ebben a' nyomorúlt teremtet-állatban az Emberről nagy Kevélység, hogy ha ő néki füzntelen mind fogytik tsak az Öröm, tsak a' Bóldogság, tsak a' Jó Szerentse volna mindenenben része ezen a' Világon; Ugy majdan oztán ő-is ama' meg-hízott Izraellel együtt az ő ISTENE ellen kezdene rúgóldozni, el-bagyná azt az ISTENT, a' ki ötet fel-magaftalta, és meg-utálná az ő Szabadításának Köfíkláját 5Mós. XXXII: 15. Ugy, nem hogy a' maga természetű nyomorúlt nyavalyáságát, fegénységét meg-esmérné; sőt kevélyen mindenkor azzal ditsekednék ő-is, ama' Láodiceabeli Gyülekezet' Angyalával: *Gazdag vagyok, meg-gazdagodtam, és semmi nélkül sem fűkölködöm* Jel. III: 17. De már, egy reménységünk felett rajtunk esett fereentsetlen *Casus*, egy ollykor bóldogságunkban reánk következett nem várt fomorú Eset, sokkal hathatósabban értésünk-

tésünkre adhatja minékünk e' Világ' minden Ditsősége-
nek mulandó hafontalanságát; mint akármedly *Apollós' éke-
sen állásával* ('Tsel. XVIII: 24.) bíró KRISTUS' Szolgájának,
az ö Elmét tsudálkozásra indító *Prédikátziója*: És tsak
egy Nyavalya, vagy kínos Betegség-is, ezerfer hatható-
fabban meg-gyöz minket, a' mi Egészségünknek, Életünk-
nek, és Világi leg-kedvesebb Gyönyörüségeinknek romlan-
dóságáról; sokkal mélyebben meg-illethetik a' mi fívein-
ket; mint ha ezekről éjjel nappal füntelen prédikállanánk
a' mi Hallgatóink előtt: Mi ugyan, kik a' KRISTUS' Kö-
vetségében járunk az Emberek között (2Kór. V: 20), prédi-
kálhatjuk eleget a' mi Hallgatóinknak, hogy mivel *nintsen itt
maradandó Városunk, hanem jövendőt kelletik keresnünk* ('Sid.
XIII: 14.); ezért a' Világot tsak mint egy láb-hegygyel
birják, a' mellyet a' mikor ingyen sem reménlenének, akkor
kellitik akarattok ellen-is ide hagyni, és akkor *semmit of-
tán magokkal e' Világból ki sem vihetnének* ('Tim. VI: 7):
prédikálhatjuk ugyan eleget az Emberek előtt a' Bölts Pré-
dikátorral, hogy *jöllehet édes e' Világ, és jó a' mi fêmein-
kel néznünk a' napot: De ha sok eftendeig él-is az Ember,
és mind azokban örvendez-is; ugyan-tsak emlékezzék-meg a'
setétségnek napjairól, és hogy ha ugyan sok-is a' mi eften-
dünk, mindazáltal valami léfén, mind bijjábanvalóság* (Préd.
XI: 7, 8): De mind ennyi sok Tanításainknak-is tsak ak-
kor lesz kiváltképen tellyes hitele az Embereknek fívek-
ben, mikor előbbeni Bóldogságoknak napjai után a' nyo-
morúságoknak füllyos terhe kezdi egyfer valójában meg-
nyomni őket, és mikor ök-is azokra a' keserves napokra
jútnak, a' mellyekben ök-is azt panaszolhatják magokról a'
*Dáviddal: Oh UR ISTEN! vallyon míg tartod Mi rajtunk
a' te nagy Haragod? Ha adod-meg kérésünket? Köny-búllatást
kemény helyett Adál nekünk, és itatál Minket nagy köny-búlla-
tással*

tással ('Sólt. LXXX) Vegyétek-fel tsak az egy 'Sidó Nem-
 zetségnek példáját! Vallyon miért kívánta vala őket az
 ISTEN az *Égyiptomban*, minekelőtte onnan ki-fabadítaná,
 olyan-igen keményen nyomorgattatni és fattszoltatni? Azért,
 hogy ő vélek *Égyiptomot* annyival inkább meg-útáltassa, és
 őket az *Égyiptomnak fázék-búsaiban* annal-is inkább meg-
 tsömörölteffe: Még-is hányzor nem kívánt azután-is ez
 a' Nép vízfza-menni *Égyiptomban*? hányzor nem betsül-
 lötte fellyebb az *Égyiptomnak büdös ugorkáit, dinnyéit, pár-
 bagymáit, és kívált fázék-búsait*, az ISTENTől néki az E-
 gekből tsudálatoson le-fállittatott *Mammánál*? hányzor nem
 zúgolódott *Mó'ses* és *Áron* ellen, hogy ötet az *Égyiptom-
 nak Földéből ki-hozták* volna? Hátha még a' 'Sidó Nép-
 nek *Égyiptomban* mindenkor jól, fzerentséfen és bóldogúl
 folyt volna dölga? Valósággal igyekezetét ezerzer vég-
 hez-vitte volna; és inkább *Mó'sest* és *Áront* fegyvernek é-
 livel le-vádatván, erőszakoson-is *Égyiptomban* vízfza-ment
 volna: De úgy ítélek, hogy így valamenyízer vízfza-men-
 ni kívánczozott; mind annyíszor mindenkor ezében jutott
 ő néki az az *Égyiptomi* terhes folgálat, a' mellyben az ő
*Életek kemény folgálattal, sár keveréssel, téglá tsinálással,
 mezői folgálattal, és minden egyéb dolog tétellel ifonyú ke-
 gyetlenséggel kefergettetett ő ukik* 2Mós. I: 4. Nyomorú-
 ságokat botsát tehát Atyámfiai! előbbeni Bóldogságunknak nap-
 jai után az ISTEN ottan-ottan mi reánk: Most panafol-
 tatja *Fákóbbal* együtt mi velünk-is a' mi Szerelmes Gyer-
 mekeinktől lett meg-fosztattatásunkat: most kefergetteti ve-
 lünk-is a' fzegény *Naomival* együtt a' mi gyámokralan öz-
 vegységünket: most meg-engedi nekünk-is *Illyéssel* együtt
 puftákról puftákra méltatlanúl való kergettetésünket: most
 pedig velünk-is *Fónással* együtt a' Koporsónak torkából ki-
 áltat-ki keferüségeinkben az URhoz: hogy így annyival-
 inkább

inkább a' Világról meg-únalkozzunk; sőt a' mint a' Sz. Pál mondja vala *2Kör. V. 4.* mint egy ugyan *fohászkodjunk* mind addig, míg *ama' mi Mennyei Hazánkban fel-költözte-tünk*; oda, az holott többé e' Világi nyomorúságoknak féltvezes tengerén a' mi Életünknek romladozott bárkája nem hanyattatik, hanem a' *JEHOVA*nak Szent Hegyén *meg-nyúgofzik* ('Sólt. XV: 1): oda, az hol *nem függektjük* többé a' fegény 'Sidóval együtt *keserűség miatt hegedűnket fűz-fákra* ('Sólt. CXXXVII: 1): *hanem kezünkben vévén az ISTENnek hegedűt, énekeljük nagy örömmel Mó'sesnek az ISTEN' Szolgájának Énekét, és a' Báránynak Énekét* (Jel. XV: 2, 3): és oda, a' hol előbbeni jajgatásaink, nyögéseink, fohászkodásaink helyett, örökké tartó *Halléluját, Idvefséget, Ditsőséget, Tisztetséget, és Hatalmat* éneklünk egész bátor-sággal a' Báránynak Mennyegezőjében *a' mi ISTENünknek* (Jel. XIX: 1). És hogy többekre már most Szerelmemim! fántfándékkal ki ne terjedjek,

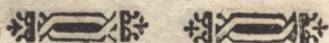
(4.) Fel-váltja sokszor az ISTEN az Ember' előbbe-ni Bóldogságának Napjait csak azért-is keserűséggel, nyomorúsággal: hogy így az Embert ezek által oltán egész-len-is magájévá tegye: Mert igen akarom, hogy nem vagytok jövevények az ISTEN' Befédében a' Szent Írás-ban, és abból magatok igaz elégzer az ISTENT Izeretök-nek példajokat olvashattátok. Vallyon tudjátok-é, miért tselekezi már azt az ISTEN, hogy ugyan azokat a' *Jóbo-kat*, a' kiket most egy elsöben *bóldogul tart vala*, a' kik-nek most *fejeik felett* a' maga Kegyelmének Szövétne-két *tündökölteti vala*, és a' kiknek most *hajlékokban a' ma-ga társaságával lakozik vala*; csak hamar még-is ö reájok a' keserűségeknek leg-nagyobban fel-dagadott habjait ki-á-raftja, *femeiket a' keserűségnek homályával bé-fogja* (Jób. XVII: 6), *úrijaikat mindenfelől bé-gátolja* (Jób. XIX: 8); és

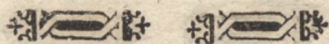
ideig tartott tsendefségek után mint egy *nyak-fírtón ragadván*, minden előbbeni bódogságokat *el-öklátja* (Jób. XVI: 12)? Miért hogy ugyan azokat a' *Dávidokat*, a' kiknek most házaikban a' maga áldásait mint egy ugyan csoportonként bé-botsátja, annyira, hogy magok is öftán álmélkodva azt kiáltják: *Mitsoda vagyok én URam ISTEN, és mitsoda az én Házam népe, hogy engemet ennyire elővittél* (1Krón. XVII: 16)? még-is majd keményen azomban meg-östorozza őket, ortzájokat a' fok keserves *komorúságok miatt el-hervasztja, és éjjeli 's nappali könny-búllatásaikkal öfköztetett jobáfekodásaikban el-fárasztja* ('Sólt. CXVIII: 18, és VI: 7, 8)? Miért hogy ugyan azokat, a' kik most e' Világi Bódogságnak olytán nagy divatjában vagynak, hogy mint egy *útaikat* ök-is a' *Jóbbal vajjal mosogatják, és még a' köfikla-is ki-önti önékik az olajt, mint a' patakot* (Jób. XXIX: 6); még-is majdan azt tselekezi ö vélek, hogy minden ö előbbeni Bódogságoknak tellyes fénnel mosolygó napjai egézen el-enyészzenek; söt, a' mint a' *fégeny Jób* maga felől panaszolkodik vala, mint egy ugyan a' nyomorúságoknak *békői az ö lábaiknak gyökerében-is bévásódjanak* (Jób. XIII: 27)? Vallyon, mondom, mind ezeket az ISTEN a' maga Híveivel miért tselekezi? Avagy ugyan nem azért-é, hogy ö vélek annyival inkább e' Világot meg-útáltassa, annyival inkább a' bűnnek halált hozó álmától el ne boríttassanak, annál inkább magához közelebb hajtsa, és ezek által a' keserű *pilulák* által annyival inkább ö belőlök a' Test' Szerelmének minden meg-veftegettetett nedveségeit ki-kergesse? Egy szóval, nem azért-é, hogy őket a' Világtól el-fakasztván, egézen magájéva tegye?

Soha se zúgolódjatok tehát azon Édes Atyámfiai! ha olykor mikor ti-is Házaikban a' *Jóbbal* tsendesen ülnétek, akkor botsát az ISTEN nyomorúságokat ti reátok:

Soha

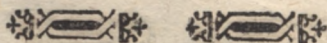

Soha se mardofsátok azt az ISTEN' Dorgálásának páltzáját, mellyel az ISTEN fűjtol titeket: Soha se békételenkedjete azért a' Mirhával tellyes pohárért, mellyet ollykor az ISTEN, ez a' ti Mennyei Atyátok, közön ti reátok: és soha, mikor a' kísérteteknek fetétes éjtzakájától el-borítottok, valamiképen ISTENben vetett Hitetekben 's Reménységtekben el ne tsüggedjete. Mert bizony akármelly nagy nyomorúságaitok között-is elöttetek vagyon az az ISTEN' Atyai Szeretetének Kút-feje, a' melyből Vigasztalásoknak vizeit meríthettek: Tsak hogy már most erről, én-is, éppen a' mit ama' *Samariabeli* Afzfony mondott vala a' JÉ'SUSnak (Ján. a' IV 4.) azt mondhatom tinéktek; hogy *igen mélyly Kút ez*, fűkség azért, hogy előre *edényetek legyen*, az az, *Hitetek* tinéktek, a' mellyel ebből a' Ditsőséges Kútból vigasztalásoknak vizeit meríthessetek: Mert a' ti *Hitetek* lézen az a' drága *veder*, hogy úgy fűljak, a' mellyet mind annyifor, valamennyifor keferúségekkel illettetek, az ISTENi Kegyelem' Kút fejének éppen leg-alsó mélységére le-botsáthattok; és abból, ha mindjárt nem-is, de idővel avagy-tsak a' Vigasztalásoknak vizeivel meg-tellyefedve fel-húzhatjátok. Oh! de vallyon mitsoda nyomorúság lehetne-is az, a' mellyben feminémü Vigasztalást nem találhatnátok? El-falasztottátok talám fêmeitek elöl Atyátokat és Anyátokat, mint a' ti Világi Életeteknek talám leg-féltöbbrágább Kintsét? De hízem, elég örömtökre szolgálhat az tinéktek, ha azt a' ti Mennyei Atyátokat Kebeletekben tartjátok, a' ki örökké meg-maradandó Jószágot szerzett fámatokra tinéktek! El-vétetett talám fêmeitek elöl az a' ti Szerelmes és Kedves Házastársatok, a' kivel egész öröm és tsendesség vala együtt való lakástok? De hízem, elég vigasztalástokra szolgálhat az tinéktek, ha azt a' ti Kebeleteknek drága Völegényét, a' JÉ'SUST, fűveteiből ki nem falasztottátok, a'

Ki örökkévaló és meg-másolhatatlan Szeretettel-is Szeret titeket! Sírátjátok talám KedvesMagzatitoknak ölelgető karjaitok közzül, a' Halál által lett el-vitettetéseket? De hiszem, hát *nem jobb-é* tinétek a' JÉ'SUS *tíz fiaitoknál-is* (1Sám. I: 8)? *a' ki minden teremtetett-állatnak előtte külettetett* (Kol. I: 15), *a' kiről mind a' mennyen mind a' földön való tellyes tseléd-is neveztetik* (Éfés. III: 15)! Betegséggel látogatott talám az ISTEN titeket? De hiszem, még ez inkább a' ti lelketeknek egészségére szolgál tinétek, és ez ama' *Gileádbéli Fő-Orvoshoz* a' JÉ'SUSHoz még annál közelebb hajthat titeket, *a' ki Életetekben Halálotokban egyetlen-egy nyereségtek léken oltán tinétek* (Fil. I: 21)! Világi kevés vagyonaítoktól talám meg-foztattatok, és Életeteknek egy igen különös bódogsága el-vétetett ez által ti töletetek? De hiszem, soha annál már nagyobb Kintsre Fert nem tehettek; mintha azt az igaz Hitet azomban meg-örzitek, a' melly *drágalátosb az aranynál, még pedig a' tífsta finum aranynál*: azt a' Böltsefséget meg-óltalmazzátok, a' melly *édesebb a' méznél, még pedig a' fín méznél* ('Sólt: XIX: 11): azt a' Mennyei Kintset meg-tartjátok, a' mellyet ama' Pokolbéli Tolvaj *sőha-is ki nem áshat és el nem lophat, a' ro'sda és a' moly meg nem eméfkthet* (Mát. (VI: 20)! Ez vagy ama' terhes nyomorúságokat, keferüségeket, vagy pedig valami ollyas különös titkos bánatot botsátott talám az ISTEN ti reátok, a' mellynek szíveteket ostromló keferüsége mintegy ugyan naponként lassan-lassan sietteti-is Halálotokat tinétek? De hát nem látjátok-é annak a' Könnyörülő JÉ'SUSnak ölelgető Karjait ki-terjesztve lenni ti hozzátok, *a' ki minden meg-fáradott, meg-terheltetett lelket a' végre hívogat magához, hogy ottan nyúgodalmat talál-hasson magának* (Mát. XI: 28)? A' JÉ'SUS, egyedül tsak ez a' Drága JÉ'SUS lézen óh bánattal meg-terheltetett lelkek!

Az,

263

Az, a' Ki a' ti el-keferedett fíveiteknek fájdalmas sebei közzé a' maga Vigasztalásának bal'samom olaját tölti, a' ti bánat miatt le-ereftett kezeiteket fel-emeli, a' ti keferőség miatt rezkető térdeiteket tinétek meg-erősíti, és titeket, a' mint a' *Dávid* mondja vala a' XXIII-dik 'Sólt. még az halálnak setétes völgyében-is, a' maga Vigasztalásának veskejeével és botjával vezérel!

És ha K K! mind Világ végezetéig ditsőséges ditséretére szolgál az egy *Würtembergiai* Fejedelemnek, hogy ő, midőn fíntén egy alkalmatossággal a' Német' Orzági Fejedelmeknek *Convenijek* celebráltatnék, akkor maga felől tsak azzal az egygyel ditsekedett: hogy ő akármelly *Jobbágynak-is* kebelében, akármelly kietlen erdőben-is, bátran, tsendesen, és minden félelem nélkül nyugodhatnék, és el-alhatnék. Tinétek már az sokkal nagyobb ditsőségtekre szolgálhat, hogy itt nem egy Király egy Jobbágnak, haneim ti fegény Jobbágynak lévén, ennek a' ti Mennyei Királyotoknak kebelében, valameddig e' Világi Életnek kietlen és siralmas púztáján bújdoftok, mind addig bátran, tsendesen, és minden félelem nélkül nyugodhattok: mind addig, míg oztán a' halál által el-töröl minden könyv-húllatást a' ti femeitekről (*Jel. XXI: 4*); és akkor oztán valójában bóldogok léftek, mert a' mint a' *Kegyes Bernhardus* szokta vala mondani: *Felices Lachrymae, quas Benignae Manus Conditoris abstergunt*: Az az, Bóldog Könyv-húllatások azok, a' mellyeket magának a' Teremtőnek Jól-tévő Kezei el-törölnek! Bóldog Könyv-húllatások léfnek bizonyjára, mert maga a' JÉ'SUS meg-elégelvén a' ti fok keferőségeiteket, azt mondja mint-egy tinétek: *Imé már én a' te siralmidat örömmre fordítottam tenéked, már én a' te gyáf ruháidat te rólad levetettem, és bé-övedzettelek immár tégedet örömmel: Énekeljen azért a' te ditsőséged-is énnékem, és ne vesztegelj; mon-*

204

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

jad azt : Én URam ISTENem örökké ditsérlek tégedet ('Sólt.
XXX. 12, 13) !

* * * * *

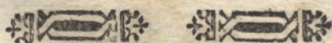
És ezekkel a' befedekkel kívánám én Szomorú Halotti Gyülekezet! fántfándékkal eddig folytatott Tanítómomat bé-végezni; mert ímé! valósággal-is előtetek vagyon az, a' kinek immár Világi Életének fok időkig tartott síralmit az ISTEN bódog öröme fordította, a' kit gyászos ruháiból már igazán le-vetkeztetett, és a' kit már örömmel egészlen bé-is övedzett: E' gyászos *Theatrumon* t. i. ama' fetétes Ágyas-Házban a' végső pihenésnek reménysége alatt bé-zároltatott Néh. Mélt. Gróff Káli KUN ERS'ÉBETH Ur Aőzöny ő Nagysága: A' Kinek-is mint-hogy sem az ő Méltós. Uri *Familiája'* Régiségének, sem pedig annak a' Mélt. B. BÁNFFI, DÁNIEL, BRENHIDAI, HUSZÁR, és több Uri *Familiákkal* való *Conjunctiojának* elő-bezéllésére, feledékeny elmém és fokot botló nyelvem nem elégségefek: Emlitem én itt tsak ama' ditséretes emlékezetű Uri Férjfiat, Néh. Tek. Káli KUN MÁTYÁS Urat, a' ki-is fíntén az 1500-béli *Seculumnak* fogytán Élete' Párjául vévén magának Néh. Tek. ZACHARIÁS'SIGMOND Urnak, 'SU'SÁNNA nevezetű Kedves Leányját; fázma-zott vala ő tölle Néh. T. Káli KUN LÁSZLO Ur, Életében Nemes Maros-Széknek érdemes és ditséretes Fő-Király Bírája: A' kinek vízont Élete' Kedves Párjától, Néh. Tek. *Zabolai* MIKES ILONA Aőzonytól, fűletett vala Néh. Mélt. Káli KUN ISTVÁN Ur, egy elsőben ugyan Ifjúságának virágjában egy Nemes Magyar *Legionak* ditséretes és Vitéz *Colonellussa*, azután pedig e' Hazában jó és tanúlt Törvényes Haza-Fia: Élete' Kedves és Szerelmetes Párja lé-

ja lévén ő neki, ama' KRISTUS' lábait életében sokszor meg-kent, fokakkal jól tett, JÉ'SUS' Kedves Leányja, Néh. Mélt. Boros-Jenői KESERűi 'SOFIA Afzöny: a' Kiktől fáz-mazék ofztán e' mi mostani gyázos egyben-gyülésünknek Materiája, Néh. Mélt. Gróf Káli KUN ER'SÉBETH Afzöny ő Nagysága, Mélt. Gróf (De már, óh bánatos lelkeket újjabban keferítő kedves Nevezet! Néh. Mélt. Gróf) Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ Urnak Élete' Párja: a' ki-vel-is egy elsőben el-töltött Házasági Életét valójában néki az ISTEN meg-is áldotta; és akkor igazán az ISTEN' Kegyelmének Szövétnéke az ő Hajlékában fénylik vala, ekkor ő-is útjait mint-egy vajjal mosogatja vala, és ekkor ő-néki a' közikla-is az olajat, mint egy patakot, ki-önti vala: De óh Világi Bóldogság' Halandóságának változást nem esmérhető kemény Törvénye! vagy inkább, óh az ő Szen-teiben magát meg-ditsőítő ISTENi Bóltsefésgnek vi'sgálha-tatlan mélysege! Tsak igen kevés időre határozottat vala a' Mennyei Végezésben, minden ő Világi 's Házasá-gi Életének Bóldogsága; mert midőn tsendes és tökéletes fzeretettel éppen példás Házaságának fzentén tsak 9-dik Eftendeje folydogalna; akkor fúvalla már a' MINDEN-HATO ISTEN' Látogatásának fzele olyan igen keferve-fen ő reája, hogy ő lenne valósággal, még az ISTENnel közelebből tárfsalkodó Igaz Híveket-is sokszor ugyan pél-dásképen oftromlani fokott Kísérteteknek világos Pél-dája: Mert vallyon nem nagy keferüséges nyomorúság vala-é ő rajta, néki előbbeni Bóldogságának napjai után, a' mikor ő-is mint-egy a' fjobbal azt mondja vala: Kétség nélkül az én nyofkolyám ennekutánna-is meg-vígafstal engem, az én panafolkodásimat az én ágyas-házam ezután-is meg-kömmeybbiti énnékem (Jób. VII: 13): Még-is az ISTENnek rettentéfitől, mint egy fel-kéfkült haddal, akkor oftromliatni ő néki (Jób. VI: 4);
akkor

akkor háboríttatni-meg ő néki álmokkal, és még az éjfé-
kának-is az ő bántására rendeltetni (Jób. VII: 3. 14)! Val-
lyon nem terhes kísértetnek lehetett-é azt ő benne mon-
dani, néki illy' tsudálkozásra méltó fevedéseiben, nem
csak egy 's két Eftendökig, hanem 34 egész Eftendőknek
el-folyások alatt füntelen keservesen finlódni, és előbbeni
Bóldogságának Napjai után, éppen a' szegény Jóbbal e-
gyütt, a' mint fellyebb Tanításomban emlitettem, nem
csak egynéhány Napokig, sőt nem csak egynéhány Hó-
napokig, hanem hoészas időkig, az az, 34 egész Eftendő-
kig tartott keserves Napokat és Orákat tölteni? Bizony
nem lehetett nekem ugyan soha-is az ő állapotjáról mély-
séges fánakozás nélkül gondolkodni, és nem lehet már
most mint-egy az ő Koporsójának gyászos fedelére azt fel
nem írni: *Imé itt fekszik azoknak Seregeik közzül egy, a'
kik felől az ISTEN meg-ígérte: hogy a' kiket Ő fíret, azokat
meg-dorgálja!*

A' melly ő fómorú Casussa felől ugyan már most,
nem fűkség tinéktek az Itélet-tétel iránt semmit-is nyug-
hatatlankodni; és vagy a' Jóbnak Barátival együtt az ő
terhes nyomorúságának okát, néki talám valami ollyas kü-
lönös bűnében helyheztetni, vagy ama' vakon fűletett Em-
ber felől balúl ítélt Tanítványokkal együtt, annak okát az
ő Méltóságos, már ez Életből ki-költözött Szüleinék vala-
mi ollyas nevezetes vétkekben keresni; mert szegény vól-
na, ha tinéktek Kerefityéneknek Ortzáitokat, ama' Görög
Orzági Hét Bóltsek' egyikének, a' Chilomnak az ő Lacede-
mombéliéneknek elejekben adatott parantsolatja, meg-piritaná:
hogy a' már egyfíer meg-bóltról senki illetlenül ne beféljen,
hanem azt inkább bóldognak mondja; rút dolog lévén különbem-
is az élő embernek az árnyékkal és fetétséggel küfködni: Ha-
nem fűkség már most tinéktek minden ő keservés nyo-
morú-

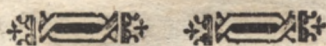

morúságáról a' JÉ'SUSsal együtt tsak úgy ítélni: *hogy sem ő nem vétkezett, sem ennek Szüléi nem vétkeztenek, hanem szükség volt, hogy az ISTEN a' maga Ditsősését ki-jelentse ő benne (Ján. IX: 1-3):* A' mellyet már az ISTEN ugyan ő benne, kivált Életének vége felé ki-is mutatott; mert ímé, a' ki ez előtt azokat az ő bódlog napjait emlegetheti vala, a' mellyekben *az ISTENnek Szövétnéke az ő feje felett fénylik vala;* ugyan azon Mennyei Felség immár ő neki fívében, Életének vége felé a' nyomorúságnak fetétsége után a' maga Kegyelmeének világosságát meg-gyújtotta vala! Imé a' ki *Ifjúságának előbbeni bódlog napjaitól meg-foktatott vala;* már most Életének vége felé ugyan-tsak *az ISTENnek társasága az ő hajlékában lakozik vala,* a' midőn az ő néki meg-engedetett, hogy e' múlandó Világról az Örökké-valóra, nem különben, hanem *ép és józan elmével* tett buzgó foházkodásai között költöznék-el! Imé! (a' melly okra való nézve parantsoltatott vala-is kiváltképen az én-nékem, *Attól,* a' kinek ebben parantsolatjának engedelmeskednem alázatos kötelefségemnek-is lenni esmértem; hogy e' Bódlog Léleknek meg-hidegedett Tetemei felett, nem egyéb sz. i. helyből, hanem a' *Jóbnak* ezen előbbeni bódlog napjait sirató favaiból tennék Halotti Tanítást:) Imé, mondom, a' ki az ő Világi Életének azt a' bódlogságát fíve' tellyes kesertiségéből emlegethette volna, mellyekben *az ő gyermekei ő nékie környüle állanak vala;* már most Életének vége felé az ISTEN ötet azzal a' különös Bódlogsággal fzerette-is vala; hogy Kedves Uri Menyének, és attól fírmazott Kedves Unokáinak, mint éppen Édes Gyermekeinek tölle lett apolgatásai között e' Világi Életből szép tsendefséggel ki-múlhatna!

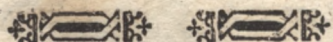
És illetén terhes nyomorúságai után Életének vége felé ugyan-tsak az ISTENTől kegyelmesen meg-áldatott É-

K

lete'

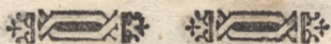
lete' Uri Párját botsátotta vala-el végképen fzei elöl
Méltós. Gróf, (óh ha ötet előttetek Életében szólhattam
vólna!) Néh. Mélt. Gróf, *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ*
Ur ö Nagysága: Amaz, ha szabad azt énnékem hólta u-
tán, a' mit Életében ö felöle fzentül hittem, közönséges
helyyen ki-mondanom: A' nyomorúságnak keserves Saj-
tójában bizony fokáig nyomattatott, de még-is mind Halála-
ig ISTENében vetett Hítét 's Reménységét állhatatoson
meg-tartott Kerefityén Uri Férjfiú! A' kinek-is már most
reménységünk felett e' Világból lett ki-költözése, el-hízem
Méltóságos meg-keferedett Uri Ház! Szívedet kíváltképen
tenéked fomorította; mikor ez által a' MINDENHATO
a' tsapást, a' keserüséget rajtad mint-egy meg-kettőztette:
De hízem azt-is más felöl ti róllatok, mint ISTEN' Utai-
hoz foztatott Fiakról és Leányokról, hogy még-is állha-
tatoson ragaszkodtok még most-is ahoz a' *bív és könyörülő*
ISTENhez, a' ki nem enged fellyebb kísértetni, hogy sem a'
mint el-fenvedhetjük (1Kór. X: 13). Avagy-tsak e' mi mos-
tani fomorú egyben-gyülésünk' közelebből való *Materiá-*
jának e' Világból lett ki-költözése ugyan, Szíveteknek inkább
örömére, hogy sem mint keserüségére fozgálhat; mikor
már most ez által az ISTEN, ez a' Könyörülő JEHOVA,
ötet hozzás nyomorúságai után az örökké-tartó Bóldog-
ságban által-költőztette; és ez által az ISTEN az ö *Életé-*
nek végét, fokkal igazábban, hogy sem mint régentén a'
fóznak, kétferte inkább meg-is áldotta: Kivált, ha már
most mind ezek mellett ezetekben juttatom azt tinéktek,
a' mit *Augustinus* felöl olvasunk, hogy ö ámbár egy első-
ben az ö Édes Anyjának Kezei között bátor fízzel esett
halálát meg-firatta légyen-is; tsak hamar mindazáltal annak
meg-gondolása, hogy az ö Anyja *misere non moriebatur,*
bóldogtalanúl meg nem holt légyen, fzei ö néki minden
fíras-

írástól meg-tartóztatta: Nintsen énnékem abban semmi kétségem Méltós. meg-keseredett Uri Ház! hogy e' Bóldog Léleknek Életében hozzás ideig tartott nyomorúsága a' ti szíveteket keserűsége ne indította volna; mert ha semmi szoros *conjunction*otok nem lett volna-is ö véle, avagytsak meg-tanúltatok, tudom, a' Sz. Páltól azt szoros Keresztényeni kötelességteknek lenni, hogy *örülnétek az örülőkkel, sirnátok pedig a' sírókkal* (Róm. XII): De vagyon már most, a' mivel fok ideig tartott keserűségeiteket tsendesítsétek: T. i. hogy ugyan csak ez a' fok nyomorúságot látott Lélek, a' mint ti magatok annak bizonyági közlebből vagytok, *bóldogtalanul meg nem bólt legyen*; hanem az ISTENTől tsudálatoson meg-áldattatva költözött-ki ebből a' Világból. Ö ugyan nem lehet, hogy még most újjabban vízfő-fordulván,

1-is, Tégedet meg ne szólítson Méltós. Gróf Tantsi FÖLDVÁRI ISTVÁN Ur! a' ki most erőtelenséged miatt Édes Uri Aázony Anyádnak utolsó tisztesség-tételében Fiúi kötelességedet nem tehetted. És már most egész szívve' indulatjából Annak az ISTENNnek, a' Kinek *Ereje az erőtlenségben végeztetik-el* (2 Kór. XII) általmában ajánl tégedet, hogy minekutánna ez Életnek fíralmas pufjtáján bújdofásodat meg-elégli, vigyen-bé abban az Örökké-tartó bóldog Mennyei Hazában, a' holott Attól, a' *Ki vagyon a' Szék közepében, el-töröltetik minden könyv-húllatás a' te fêmeidről.*

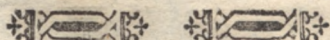
2-szor, Tégedet szólit-meg kiváltképen Mélt. Gróf *Hídvégi* NEMES JUDITH Ifjú Drága Uri Aázonyosság, emlitett Mélt. Gróf Tantsi FÖLDVÁRI ISTVÁN Ur ö Nagysága' Élete' Szerelmetes Párja! Nem lehet t. i. Mélt. G. Aázony! hogy ö szívén ne viselje azt a' te különös és példát e' mi meg-vezett időnkben nem mindjárt esmérő szeretetedet, a' melyet te benned minden jó Lelkü Emberek

méltán tsudáltak; a' mellyel te ő hozzája ilyen igye-fogyott nyomorúságai között-is mind haláláig minden panasz, minden kedvetlenség, minden únalom nélkül viseltettél; ötet ilyen különös nyomorúságai között-is, mint magad túlajdonodat, úgy neveltet, apolgattad, és tápláltad; ő néki mostani terhes nyavalyájában mind Élete'útolsó fempilantáfaig mellette vóltál. És ezért a' te különös fívérségedért ő-is tehát fívének különös indúlatjából kívánja tennéked: Légyen a' Szent ISTEN illy nagy ő hozzája mind végig meg-mútatott fzeretetednek meg-júrtalmaztatója: légyen Világi, most örömmel most bánattal földogaló Életednek hívséges Vigasztalója, Oltalmazója, hogy minekutánna a' békeférségnek bövségében fok ideig örvéndezhet itt a' Földön a' te fíved, jövendőben oftán örökké-tartó öröm, tsendesség, nyúgodalom légyen az Egekben a' te rézed!

3-*for*, Nem felejtkezhetik-el Méltós. G. *Tantsi* FÖLDVÁRI ISTVÁN Urtól, mint Kedves Fijától, és ennek mindjárt említett Élete' Párjától, Mélt. Gróf *Hidvégi* NEMES JUDITH Ur Azzony ő Nagyságától fírmazott Mélt. Gróf Ifjabb FÖLDVÁRI FERENTZ, KRISTINA, és DRU'SIÁNA nevezetű Unokáiról, ő Nagyságokról: Kívánván ezeknek továbbra-is az Igaz Hitben, a' Kegyeféségben, mind Mélt. Grófi *Familiáj*oknak, mind kivált az ISTEN' Házának ékeférségére lejendő fel-nevekedéseket; hogy légyenek igazán olyyak, mint az UR' Házának plántái, mellyek a' mi ISTENünknek *pitvariban virágoznak* (?Sólt. XCII: 14)!

4-*fer*, Szívének hasonlő jó indúlatjából emlekezik Néh. Mélt. Gróf Ifjabb THOLDI ÁDÁM Ur ő Nagysága Élete' Párjától, Mélt. Gróf FÖLDVÁRI SÁRA Ur Azzony ő Nagyságától fírmazott két Kedves Unokáiról: Mélt. Gróf THOLDI MÁRIA Azzony ő Nagyságáról, Mélt. *Petrityevits*
HOR-

27

HORVÁTH DÁNIEL Ur' Élete' Párjáról, és Kedves Uri Gyermekéről, FARKAS, DÁNIEL, IGNÁTZ Urfiakról: Nem különben Mélt. Gróf THOLDI SÁRA hajadon Kis-Afzony Unokájáról: Kívánván mind ezeknek ez Életben áldást, békefséget Attól, a' Kinek Kezében vagyon mind az áldás, mind az ostor; jövődöben pedig ama' nem másoknak, hanem csak az ö nemes hartzokat igazán még-hartzolt, futásokat el-végezett, a' hitet meg-tartott Igaz Híveknek ígértetett Igazság' Koronájának (2Tim. IV: 7, 8.) elnyerhetését!

5-*för*, Szíve' különös indulatjából emlekezik minden Mélt. Uri Atyjafiaiáról, Véreiről közönségesen; kívánván, hogy a' *Kérubimok között ülönek* ('Sólt. LXXX: 2.) áldása fáljon mindnyájan ö reájok, és végezetre ama' legnagyobb áldást-is, az Örök Bóldogságot adja-meg ö nékik!

Te pedig immár bóldog Lélek! a' kinek Világi Életednek hozzás firalmát már a' JEHOVA meg-eléglette; menj-el, bóldog Lelkedre nézve nyugodjál, míg Tested-is oštán a' Földnek porából fel-támasztatik, a' te Szerelmes JÉ'SUSodnak Nyúgoftaló Ölében: Te utánad pedig azoknak, a' kiket kettős bánatra hívott a' MINDENHATO, adjon elegendő erőt's kegyelmet keferüések' terhes Igájának el-viselésekre, kötözzé-bé fíveknek nagyon ki-újjúlt febeit Az, a' Ki meg-sebesít, de a' Kinek

Kezei meg-is gyógyítanak (Jób. V: 18)!

Á M E N.

213
AZ HIVEK' VILÁGI SIRALMAIKAT, ÉS SZOMORU
GYÁSZ-RUHÁIKAT TSALHATATLANUL FFL-VÁLTO

TÖKÉLLETES ÖRÖM,

Mellyel

AZ UR ·ISTEN EGÉSZSZEN BÉ ·ÖVEDZETTE
NÉHAI MÉLTÓSÁGOS GROF, *TANTSI*

FÖLDVÁRI FERENTZ

ÚR Ö NAGYSÁGÁT,

ÉLETÉBEN HAZÁNK' ÉS AZ ISTEN' HÁZA'
EGYIK HASZNOS ÉKESSÉGÉT,

M i d ö n,

Az Ö előtte Halva fekvő Élete Párjának,
NÉHAI MÉLTÓSÁGOS GROFNÉ, *KÁLI*

KUN ER'SEBETH

UR ASZSZONY Ö NAGYSÁGÁNAK

Szomorú Haláláért Öltözött Gyász-Ruhájából, Annak Utól-
só Tisztelege' meg-adattatása előtt, csak kevés órákkal,
Élete végére jutván, egészzen le-vetkeztetett volna.

és a' mellyben,

Az Ö Utolsó Tisztelegének alkalmatosságával, a' N. Idai
Gyászos Palotán egyben gyült Uri, és más rendből álló

Szomorú Halgatók előtt mondott együgyü

HALOTTI PRÉDIKÁTZIOVAL,

Régi Rendelése szerént, bé-kísérte

SZATHMÁRI PÁP MIHÁLY,

A' Kolo'svári Ref. Kollegium' Sz. Theológiát tanító akkori *Professora*.
Ezer Hét-Ész Hetvenedik Eftendőben, Böjt-elő Havának 14-dik Napján.

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára, Székelyudvarhely

HOS. VI: 1, 2.

*Az UR faggatott-meg minket, meg-vert és bé-köti a' mi se-
beinket, meg-elevenit minket két nap múlva: harmad na-
pon fel-támaszt minket, és élünk az Ő Ortzája előtt.*

MÁT. V: 4.

Bóldogok a' kik sírnak: mert ők meg-vígáztaltatnak.

'SOLT. XCI: 14, 15, 16.

*Ezt mondja az ISTEN: Mivelhogy ez engemet Szeret, meg-
fabadítom Őtet, mert esméri az én Nevemet; Segítség-
gül hívott engemet, meg-halgatom Őtet; velle vagyok há-
borúságában; meg-mentem Őtet, és meg-ditsöitem Őtet.
Hozzá napokkal bé-töltöm Őtet, és meg-mutatom néki az
én fabadításomat.*

HALOTTI PRÉDIKÁTZIO,

*A' Kegyes Dávid' Szomorúságainak ISTENTől lett hathatós el-öfla-
tatásáról, és tellyes örömrre való fordittatásáról.*

SZENT LETZKE:

'SOLT. XXX: 12, 13.

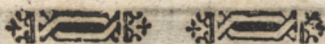
הפכת מספרי למחול לי
פתחת שקי ותאזרני שמחה:
למען יזמך כבוד ולא ידם
יהוה אלהי לעולם אודך:

Magyar Fordítás:

*Fordítottad az én Síralmimat énnékem örömrre: le-ve-
tetted az én gyáfi ruhámat, és bé-övedzettél engemet öröm-
mel. Annakokáért énekel Tenéked az én ditsőségem, és nem
vestegél: én URam ISTENem örökké ditsérlek Téged.*

Gen híres és még ma-is élő emlékezetben forgó
nevet szerzett vala hajdon ama' régi Görög Or-
szág' Dodona nevü' Városának egy igen tsudála-
tos Kút Fő, mellynek a' mint Plinius, Jul. Solinus, és
L má-

mások-is bizonyítják, illy' meg-jegyzésre méltó tulajdonsága volt; hogy ha valaki ahoz meg-gyújtatott, és tellyes világgal égő Szövétnekkel járult, ez annak a' Kút-Főnek erejétől leg-ottan el-óltatott, és minden világosságától meg-fosztatott; de ha ellenben valaki ehez a' Kút-Főhöz félig el-óltatott és már tsak füstölgő Szövétneket tartott, ezt annak ereje leg-ottan meg-gyújtotta, és vidám lángal égő fáklyává változtatta. Valóságos igafság, vagy tsak merő azon *Görög* költemény légyen-é, a' mit a' Termézetnek ezen külömben igen nagy Búvári, a' meg-nevezett Kút-Fő felől beféllenek, én azt, Kerefsztyének! elöttetek mostan sem hozzáfón vitatni, sem annyival-is inkább egy általjában meg-határozni nem kívánom. De ha szabad és meg-engeditek az alaton dolgokat a' véghetetlen nagyságúakkal néminémüképen egyben vetnem, tudom én azt bizonyoson, és elöttetek bátran-is el-mondhatom, hogy ama' minden Jóknak és minden tökéletes Vigasztalásoknak kedvesen tsergedező és bővségesen ki-folyó Kút feje, az ISTEN, éppen illyen tulajdonsággal bir, hogy ha valaki a' fel-fúvalkodott kevélységnek, és a' maga erejében bízakodó bátorfágnak és örömmek lobogó Szövétnekével járul Ö hozzája, annak világát az ISTEN hirtelen el-óltja, és az ő *hijábanvalóságban helyheztetett örömet* sötét gyáfra fordítja, a' fzerént a' mint szól a' *Jób* Pátriárka *Jób. XXI. 17.* *A' gonoszoknak Szövétnekek el-alúszik, mikor az Isten az ő haragjában bánattal illeti őket.* De ellenben, ha valaki Ehez a' Kút-Főhöz a' maga erőtelenségének eleven érzéséből származott töredelmes, és keserves Szívének gyenge világával, söt ugyan félig el-alutt és már tsak füstölgő Szövétnekével közelit, annak világát az ISTEN vízontag meg-gyújtja, és tündöklő Szövétnekké tézi, midön az ő Szívének keferülégeit nem tsak tellyefséggel el-óztatja; ha-

nem

nem ennek felette a' hamú helyet fel-ékesíti, és a' bánat helyében a' maga örömének kenetét-is adja. É'sa. LXI: 3. Ő lévén valójában az a' Nemes Orozlánnak hasonlatosságában ki-rajzoltatott erős ISTEN, a' kire illik egész erőben a' Poétának ama' verse:

Parcere subjectis scit Nobilis ira Leonis,

Parcere subjectis, et debellare Superbos.

vagy hogy az Apostolnak Szavaival éljek, a' ki a' kevélyeknek ellenek áll, az alázatosoknak pedig adja az ő Kegyelmet. 1Pét. V: 5. És vallyon mit-is találunk a' tellyes Sz. Írásnak Levelei között, nyilvánlagosabb példákban megbizonyittatva, mint ennek, mind két felől való Igasságát? Vallyon ugyan-is mint jára az Izraélnek választott Királyja a' Roboám, midön a' Véneknek tanátsokat meg-vetvén, az ő Ifjiainak tanátsok férént az Izraélnek ilyen kevélyen szóla: *Az én Atyjám ostorokkal ostorozott titeket; de én Skorpiókkal ostorozlak titeket?* Ugy, hogy az Izraél népe el-~~szakada~~ ö tölle, és a' Dávidnak egész Házától. 1.Kir. XII: 14-19. Mint jára ama' nagy Király a' Nabugodonozor, hogy ő a' maga Méltóságával, 's gazdagságával fel-füvalkodván ekképen ditselkedék: *Nemde nem ez-e ama' nagy Babilon, melyet én építettem Ország Házának, az én Hatalmasságomnak ereje által, az én ekeességemnek ditsőségére?* Ugy, hogy azon órában az emberek közül ki-vetteté, és mint az ökor füvet ékik vala. Dán. IV: 27, 30. Mint jára az ő Fia a' Baltha'sár-is, midön meg-nem alázá az ő Szívét, noha az ő Atyjának büntetését jól tudná? Ugy, hogy ama' falból ki jött kéz-írás férént: *Mene mene, tekel ufarsin,* az Ország ö tölle el-~~szakada~~ és ő meg-öletteté. Dán. V: 22-31. Mit mond a' Menyei Szózat ama' titkos Királyné Afzónynak, Ki ezt mondja vala az ő Szívében: *Ugy ülök mint egy*

Királyné Affony, és nem vagyok özvegy, és semmi keserűséget nem látok sôba? Ezt: Egy nap jönek ö reája az ö tsapási, a' balál, a' síralom, az éhség és tüzzel égettetik meg. Jel XVIII: 7, 8. De ellenben, hogy tsak ez egyet emlitem, a' más réfröl, mi hafnát vévé a' Kegyes Dávid, hogy ö a' maga büneit meg-esmérven, 'sákban és gyáf ruhákban öltözvén, a' maga Nyomorúságából az ISTENhez kiálta? Ezt hogy az ISTEN ötet meg-halgatá, és annyira meg-vígaftaltá, hogy ö oztán nagy örömmel erre fokadhatna: *Fordítottad az én Síralmimat örömré; le-vetted az én gyáf ruhámat, és bé-övedzettél engemet örömmel. Ennek okáért énekel tenéked az én ditsősségem, és nem vesztegel; én URam és én ISTENem örökké ditsérlek téged.* A' mint ezt az ö XXX. Soltárának 12, 13. Verseiböl, e' jelen lévő szomorú alkalmatossághoz illendő tsekély és rövid Elmélkedésemnek Fundamentomául már előre ti elöttetek fel-olvafam.

Ki-fejezte igen világofon e' kevés Szókból álló, de a' Kereftyéni érzékenységgel bővölködő Lélek előtt igen fokat nyomó gyönyörűséges fzaiban, amáz ISTENnek fíve fzerént való, de még-is a' keserü bánatoknak kettős árjai között gyakorta fíntén az el-merüléfig süllyedezett Szolgája, a' Dávid, az ö Szívét méljen meg-febhetett Síralmaiból, és Szomorú gyáfzából az ö hozzája vízfönt meg-tért ISTENi Kegyelem által lett hathatós meg-vígaftaltatását, és az ö Lelkének azon indúlt méltó Háladatofságát. Mellyeket midön én-is ez órában, nem az emberi Böltsefségnek hitető befédeivel, hanem a' Lelki erőnek meg-mutatásával, 1 Kór. II: 4. világofítani igyekezem: hogy ama' világi egézf Életének nagyobb rézfét, mint valóságos Benoni, Fájdalomnak Fia, fok Szívét sértegető keserűségek között folytatott, de már mind e' gyáfzós Theátrumon meg-hidegült Tetemeire nézve,

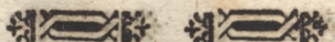
nézve, végső Ágyas-Házában a' Koporsóban tsendesen nyugovó, *mind* pedig fok Keresztviselekkel gyakoroltatott Lelkének Rothadatlanságára nézve, már a' Mennyei Nyugodalomnak örökössévé tétettetett Nagy Uri Férjfiának, Néh. Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur ö Nagyságának, Hazánk 's Nemzetünk Egyik Ékekségének, az ISTEN Háza' Nagy Gyámolának, Nékem kiváltképen való és fok ízben meg-bizonyittatott Kegyes *Patronus* Uramnak Utolsó Tisztelését veletek együtt meg adhassam, és lebomlott Testének Sátorát Uri Eleinek Temető helyekre, vagy tsak könyvben lábogó Szemekkel el kísérjem. Oh vajha ki-nyújtáná *most az UR az ő Kezet, és illetné az én fátmat*, mondván: *Imé adom az én ígémet a' te fádiban.* Jér. I. 9. hogy az ő *esméretének illatját, minden helyen kijelenthetném, és az én URamnak ditsőséges Évangélioma lenne mostan-is az én ajakim között nem az Halálnak, hanem az Életnek illatja az Életre.* 1Kór. II: 14, 16.

Melly felől való Szívbeli esedezésemet midőn az Egekre fel-emelem, egyfzer'smind e' mostani Elmélkedésemet ilyen határok közzé vézsem, hogy minekutánna I. a' Kegyes és buzgó Lelkü *Dávidnak* Szívére hatott Síralmait 's szomorú gyászal bé-borittatott állapotját, ti veletek egy kevésse fémleltetem. II. *másodszor* azokból, az ő ISTENi Kegyelem által lett hathatós meg-vigasztaltatását, és III. *harmadszor*, azért az ő ISTENéhez indult buzgó Háladatofságát-is tsak igen rövideden Ti elötökben terjesztem: Légyetek egy kevésse figyelmetesek.

I. A' mi az *elsőt* illeti. Nem lehet semmiképpen tsudálnunk, hogy a' Kegyes *Dávidnak* Szívét-is olykor a' terhes *Szálmoknak*, és Szomorú *gyásznak* keferüségéi fojtogatták, ha meg-gondoljuk vóltaképen, hogy minden e' Világra fűletett emberhez a' *Sírás* olly' szorossan hozzá

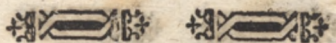
zá köttetet, hogy midőn némelyek a' régi Pogányok köz-
zül az embert így írták volna-le: *Homo est animal risibi-*
le, azt fokban a' Keresztyének közzül helyesebbnek tartották
ekképen fordítani: *Homo est animal plorabile*. Nem
csak azért, hogy az embernek egész Világi Élete,
merő azon *keserű Síralomnak völgye*. 'Sólt. LXXXIV:
7. és *bújdósásnak Földe*, 2Kór. V: 6. hanem azért-is, hogy
az ember a' fíráfra ugyan fűletni láttatik, mivel mihelyen
e' Világra fűletik, leg-ottan az ő fájja a' keserves fíráfra
nyílik, és a' mint a' Termézetnek ama' nagy Búvára a'
Plinius, fel-jegyzette, soha egy gyermek-is az ő fűletése
után 40. napokig rend fzerént nem nevet, hanem csak fír,
tudnillik a' mint *Augustinus* mondja: *Quod, quid malorum*
ingressus sit, nesciens quodammodo vaticinatur. Az az: Hogy
minémü nagy nyomorúságra lépett legyen-bé az ő fűletese ál-
tal, arról nem tudva mintegy jövendőlni kezd. Nevezetesen
pedig az Igaz Hívek nem lévén e' Világból valók, úgy-
mint, a' kiknek másutt kétfített az ISTEN Várost és jobb
Házat, tudnil. Mennyeit, 'Sid. XI: 16. e' Földön csak Búj-
dosók és Fövevények, a' kiknek a' fzel-is, a' mint fókott
lenni, fanyarubban fúván, kénfzerítettnek gyakorta eképpen
fohajtozni: *URam!* az én könyvbúllatásimra ne vesztegelj;
mert én Te előtted Fövevény vagyok és 'Sellér, miképen min-
den én Atyáim-is. 'Sólt. XXXIX: 13. A' kik között bizony
igen eszméretes Példa vala a' Kegyes Dávid, a' kinek gya-
korta fíntén Lelkéig érvén a' fok Nyomorúságok, Keferü-
ségek, üldöztetés, Fáradságok, Szám-kivetés, méltán e-
képpen kesereg vala: *El-fáradtam bánatimban, egész éjjel*
Sírtombban; Könybúllatásimmal, Nedvesítem Agyamat, Áfáta-
tom Nyofolyámat, Sűrű Síralmimmal. 'Sólt. VI: Nem lön
ugyan-is elég hogy ötet a' Saúl közel tíz eftendőkig mint
a' begyeiken a' fogoly madarat kergeté, 1Sám. XXVI: hanem
ennekfelette az ő tulajdon Agyékából fármazott gyermeke az
Absó-

Abfölon-is ötöt balálva kerése. 2Sám. XVI, XVII: és ez ő leg-terhesebb Keferüségében, (mi-is lehetne keferveslebb mint maga gyermekétől kergettetni?) ama' bólt eb a' Sémei-is nem fűnik vala ötöt kövekkel hajigálni, és ekképen átkozni: Eredj, eredj te vér fopó és Istentelen ember, mostan meg-fizet az UR tenéked; mert a' nyomorúságoknak közegette vagy, mivel-hogy vér fopó ember vagy. 2Sám. XVI: 7, 8.

De közelebb, nem lehet semmiképen tsudálnunk, hogy a' *Dávid*, e' mi kezünk alá vett Igékben, a' maga *gyáxfáról*, a' maga *síralmairól*, még pedig a' mint az Eredeti Nyelvnek ereje kíványa, olly' terhes, és vígáztalást alig esmérhető *Síralmiról*, 's *Gyáxfáról* emlékezik a' millyenben forog az, a' ki valamelly Szíve fzerént való Kedves emberétől vég képen meg-fosztatik, ha a' *Dávidnak* ez idő tájban való állapotját, és így e' Kezünk alatt lévő 'Sóltár' fzeresztetésének alkalmatosságát-is vóltaképen meg-gondoljuk. Hogy ugyan-is más egyéb Sz. I. Magyarázóknak e' 'Sóltár' fzeresztetésének alkalmatosságáról való külömböző Vélekedéseiket, melly fzerént a' *Dávidnak* itten említett *síralmait* és *gyáfos öltözeteit* magyarázni akarják, vagy az ő *Saul* által lett keferves üldöztetésére, vagy az ő Fijának *Abfölonnak* ortzája előtt való bújdosására, vagy valami terhes nyavalyájára, és szívbeli fzmorkodására mostan önként és egézfzen el-mellőzzem; én egyenesen abban határozam-meg elmémet, hogy miképen a' *Dávid* ezen ő *Síralmainak* és *gyáxf ruháinak* nevezetek alatt, mellyeknek örökre lett fordítottatásokról itten ditsekedik, jelentette az ISTENnek amaz ő reája bótsátott fzőrnyü és irtóztatós Itéletét, mellyben az ISTEN a' *Dávid* Királynak a' Nép meg fámrlálásában ki-nyilatkoztatott engedetlenségét, avagy dölyföségét, tsak harmad napig tartott pestis által olly' keményen meg-bünteté, hogy az alatt *Dántól fögve Ber'sébáig* hetven ezer Férjfiak esnének-el: úgy más felől

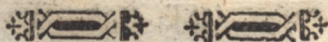
indí-

indította egy átaljában a' buzgó Lelkü *Dávidot* e' 'Sóltár-nak' fzerzélére az az ö örvendetes állapotja, mellyben igen nagy Lelki örömmel fzevlélé, hogy már az ISTEN az ö maga meg-alázódását, keferves firalmát, és 'sákban lett öltözését meg-tékvén, és a' pufztító Angyalt a' pufztítás-tól el-tiltván, nem tsak az, hogy ötet az ö hátra maradt népevel együtt meg-fabadítá, hanem ennekfelette midön az *Ornán mezején tüzes és engefztelő áldozattal áldoz-nék*, abban is ötet meg-halgatá, és az ö hozzája való meg-engefzteltetéfének jeléül tüzet botsátván alá Mennyből, az ö tüzes áldozatjának óltárára, azzal egyfzer'smind az ö Fia, a' *Salamon* által épitetendő Templomnak helyét-is ki-mú-tatá és fel-fzentelé, a' mint ennek Historiáját bővebben láthatjuk *1 Kérn. XXII: 26. XXII: 1.* Meg-erősödöm pedig én ebben a' vélekedésben, mind azért; mert látom hogy e' 'Sóltárban' elő forduló Jegyek a' *Dávidnak* akkori állapotjával igen fzepon meg-egyeznek, mind pedig azért, mivel e' 'Sóltárnak' fzeöldökén-lévő im'e' Titulus-is: *Dávidnak 'Sóltára, a' Ház fel Szentelésének éneke*, engemet egyene-fen e' vélekedésre vezetnek. De a' mellyekre itten mostan bővebben ki-terjednem nem lehet; és nem-is fűükség.

Meg-nyúgodván ekképen abban, hogy e' mi Letz-kénkben elő forduló *Siralomnak* és *gyáf rubának*, nevezete alatt jelentette *Dávid* azt az ö állapotját, mellyben az *UR-nak Angyala* olly' fztelenül *pufzitta* harmad napig az *Izrael-nek minden batáriban*, hogy betven ezer *Férjfiak el-esnének*, és már a' Királynak élete-is vezédelemben forogna. A' jö itt immár Kérdésben: Vallyon mi modon okozhatott ez az állapot *Dávidnak* olly' nagy *Siralmat* és *vafág gyáf rubákat*? Vallyon illeté: hogy a' *Dávid* ez ö állapotjában a' Haláltól annyira meg-rettenjen, hogy a' *Siráftól* és *gyáf rubáktól*-is magát meg ne tartóztassa? Vallyon midön a'

Kegyes

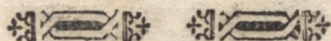

Kegyes ember a' haláltól való félelmében fir és kefereg, nem ollyannak látzik-é az, mintha a' Hajós Mester azon firma és bánkódnék, hogy az ő régen óhajtott rév partjára igen hamar el-érkezik? mintha egy fámkivetett azon keferegne, hogy az ő tulajdon hazájában menten vízfőz hivatik? és mintha egy meg-fáradott és meg-terheltetett emberek? azon búskódnék, hogy ő majdon meg-könnyebbíti Vallyon inkább a' Hívő embernek, e' Síralomnak Völgyén, a' hol a' Nyomorúságoknak egyik mélysége a' másikat követi, és a' hol a' mi napjainknak fíntén leg-jáva-is nyomorúság és fáradság. 'Sólt. XC. 11. Vallyon mondom inkább itten a' Hívő embernek nem ezt kellé fíntelen az *Apostollal* mondani: *Kívánok e' testből ki-költözni, és az URhoz menni lakni.* 2 Kór. V: 8?

Hogy azért e' dolgot egyenesen el-igazithassuk; il-
lő lézen e' következendő *punctumokra* figyelmeznünk; (1.) *Elsőben*, hogy ha fíntén meg-engedjük-is azt egészzen, hogy a' *Dávid* fokadott légyen e' keferves *Síralomra*, ezen ő állapotjában, tsak tsupán a' Haláltól való félelem' miatt, azt mindazonáltal sem olly igen tsudálnunk, sem annyival is inkább ő benne gyaláznunk nem lehetne; *mind* azért, mert noha tudhatta azt a' *Dávid*, hogy a' Halál ISTEN-nek különös Kegyelmeisége által, a' Hívekre nézve el-vezítette a' maga *Diadalmát és mardosó fülánkját*, 's lett ő reájok nézve a' Mennyei Paraditsomnak *Janitora*, Ajtó-nyitója; de ugyan tsak azzal nem fínt-meg egyzer'smind lenni a' mi *Bűneinknek-is 'Sóldja*, és nem fínik-meg magában gondoltatván még a' leg-Szentebbek előtt-is, mint mindeneknek porrá, hamúvá, és füsté változtatója, magát igen irtózatofnak, és rettenetesnek mutatni. Nem különben mint a' *Vipera* Kígyó, melly noha ollykor az Orvosoknak Mesterségek által igen hafnos méreg ellen való

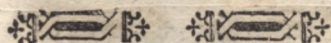
M

ORVOS-

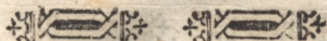
orvossággá változtathatik, magában gondoltatván mindazonáltal nem fűnik-meg mi előttünk mindenkor igen irtóztatós Ienni. *Mind* pedig azért; mert ha a' *Dávid* a' haláltól olly' igen félt, félt egy átaljában nem mint különös, hanem mint közönséges Személy, az az, mint az Izraélnek, Bölts, Szemes, és Hatalmas Királya, Kinek megmaradása és élete igen hasznos lehetett az ő Országának állandó virágzására és nevedezésére, egyfzer'smind pedig mint az ő Nemzetének pár nélkül való Prófétaja, Ki az ő népét gyakorta mind böltsen tanítja, mind pedig hasznoson vigasztalja vala. És ennyiben már a' *Dávid* igen nemes indulatból írhatott a' maga Életéért, nem magára, hanem a' Köz-Jóra, és az ISTEN Házának elő menetelére nézve; Éppen egy indulatot viselvén ama' Nagy *Gammaliel*nek lábainál meg-tanittatott Sz. *Pál* Apostollal, a' ki noha' Lélekben el-ragadtatván, látta vala a' Paraditsomnak fok ki-bezélhetetlen Ditsőségeit, még-is az ő Halála felől ekképen szólla: *Szorongattatom e' kettő között: Kívánván el-költözni és a' KRISTUSSal lenni, mert az mindennél jobb. De e' testben meg-maradnom fűkségesb ti érettetek.* Fil. I: 23, 24.

De továbbá (2.) *másodszor*, okozott a' *Dávid*nak ez ő állapota kétség nélkül, olly' nagy *Síralmat*, és *gomorú gyáft*, nem annyira a' maga Életének sajnálása, mint az ő Népének förnnyü romlása miatt. Szánja vala t. i. mint Országát, és Népét fívesen szerető Király, mint valófagos *Pater Patriae*, az ő Népének illy' nagy Nyomorúságát, mellyben gomorúán kénytelenítették vala látni, hogy mind bal, mind jobb keze felől, mind elől, mind hátul ezenként hullának-el az ő Szolgai. Oh Kegyes Király! óh Szerelmes Fejedelem! Vallyon nem a' Te Népedhez való búzgó Szereteted vala-é egyik oka annak-is, hogy mi-dön

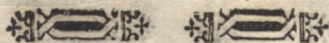

dön az UR ISTEN az ö meg-búfult haragjában tenéked a' fegyvert, az éhséget és a' döghalált elődben terjeszté, te nem egyebet, hanem a' Dög halált válastád, tudván azt, hogy a' többi előtt a' Királyok magokat inkább el-rejthetnék, e' pedig ö véllek-is köz volna? Vallyon nem a' Te Népedhez való búzgó Szerelmed ada-e tenéked a' Te Néped nyomorúságának közepette is ilyen Könyörgést a' Te Szádban: *Oh én URam ISTENem, kérlek fordúljon én reám a' Te Kezed, és az én Atyám háza népére, és ne legyen a' Te népeden a' tsapás.* 1Krn. XXI: 17. Bizony ha ama' régi *Curtiusok* és *Deciusok* örökké való emlékezetet fereztenek magoknak az ö Hazájok' Békefésért lett magok fel-áldoztatásokkal, és ha az *Áthénásbéli*eknek Királyok a' *Codrus*, halhatatlan Ditsőséget ferezett magának azzal, hogy midőn a' *Lacedemonbéli*ekkel való Hadakozásában megértette azt, hogy az a' rész lenne győzedelmes a' mellynek Királya a' Hadban el-esnék, magára leg-ottan közönféses öltözetet öltöztvén, mind addig hartzola, míg megölettetvén, maga Halálával Országának tellyes Győzedelmet fferze; Bizony, mondom, méltó hogy a' Kegyes *Dávidnak*-is, az ö Népeinek meg-maradásaért öltözött *gyáf ruháit* és keserves *Síralmait*, s *Könyörgéseit*, igen nemes indúlatból ffar mazottaknak ítéljük.

De még-is (3.) *harmadkor*, lehetett igen méltó oka a' Kegyes *Dávidnak* ez ö állapotjában a' *Sírása*, és a' *gyáfolása*, tudván azt, hogy ezek a' Nyomorúságok fállottanak az ö Népere és ö reája, amaz ö tulajdon vétkéért, melly fferént a' maga fferentsés és bódog állapotjában mintegy fel-fúvalkodván, igyekezi vala az ö igen meg-faporodott népének fámát meg-tudni, hogy majdon ha fíntén amaz *Evangyéliomi* Gazdaggal ezt nem mondaná-is: *Én Lelkem sok Eftendőkre el-tétetett Favaid vagynak, nyú-*

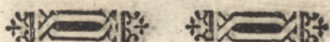
godjál, egyél, igyál és gyönyörködjél. Luk. XII: 19. nem fokkal böltsebben mindazonáltal ennél, a' *Niobéval* erre fokadna: *Excessere metum mea jam bona*, avagy tsak ama' Római Kevély *Imperatorral* ezt inondhatná: Minden felöl tsendeségben vagyok, mert tsak lábommal kellek a' Földet meg-toppantanom, és egy *Legio* fegyveres Vitézem legottan elő áll énnékem. És ugyan az ő vétkét esmérí-meg *Dávid* a' Kezüink alatt lévő 'Soltárnak 7, és 8. vbe-is így szólván: *En pedig az én jó állapotomban így gondolkodom vala: Soha meg nem változik az én állapotom, 's a't. Sír vala, és gyáfol vala azért a' Kegyes Dávid* ekkoron, nem annyira az ő rajta fekvő Nyomorúságért, mint-hogy azt, az ő bűnéért fel-gerjedett ISTEN Szomorú tsapásának esmérí vala. Örömmel fzenvedik t. i. az igaz Hívő emberek mind azokat a' Világi Nyomorúságokat, mellyeket az ISTEN vagy az ő Lelkekre, vagy az ő Testekre botsát e' Világon, tudván azt: *hogy a' kit feret az UR, meg-dorgálja azt, meg-ostoroz pedig mindent a' kit Fiává fogad.* 'Sid XII: 6. Tsókolgatják mind anyifor nagy Háládatofsággal a' Kegyes Lelkek az ISTENnek Atyai vezézejét, valahányfórt őket azzal Atyai indulatjából látogatja, és a' *Dáviddal* ezt mondják: *Bóldog ember URam az a' kit te meg-dorgálj.* 'Sólt. XCIV: 12. De ellenben mikor a' Nyomorúságok állának ő réájok az ő bűneikért fel-gerjedett ISTEN' haragjából, mikoron látják, hogy az ISTENT bűneikkel arra gerjeztették, hogy már tovább ő vélek, nem mint Kegyes Atya, hanem mint igaz Itéllő Bíró bánhatnék, ekkor bizony el-rettennek igen méltán, 'sákban és gyáfz ruhákban öltöztvén, Könyhullatáfokkal elegyitik Kenyereket, és erre fokadnak: *URam ne fedj-meg engemet a' te búfúlásodban, és ne ostoroz engemet a' te haragodban; mert nem léfén épség az én testemben a' te haragod miatt, és békefség az én tson-*
taim-

728

táimban. Solt. XXXVIII: 2, 4. Söt ugyan igyekeznek ekkor az ö Sírásfoknak és Könyhullatásfoknak vizével mind a' magok büneiket el-mosni, mind pedig az ISTEN Haragjának tüzeit el-óltani, mellyeket semmivel-is inkább nem-is tselekedhetnek mint az ö tulajdon Könyhullatásfokkal. *Dán. III:* azt olvassuk, hogy midőn amaz három Férfiak, a' fel-emeltetett Képnek tiszteletére őket kényszergető Királynak ezt felelvén: *Tudtodra legyen 's a't.* a' tüzes kementzében bé-vettetének, akkor ugyan azokat a' kik ezeket bé-veték, a' tűznek lángja meg-emézté, de magát a' Királyt midőn azokat szemlélné, ugyan azon tűz nem illete. Mellynek okául *Crysoftomus* azt adja, mert már a' Király a' maga tselekedetét meg-bánván, magát Könyhullatásfoknak vizeivel meg-nedvesítette vala. Így valaki magát az ö bünein való Könyhullatásfoknak vizeivel meg-áztatja, azt az ISTEN haragjának tüze meg nem emézteti. Emlékezik a' mindjárt említett *Crysoftomus* némelly rabokról, a' kik midőn az *Antiochai* tömlőtzből tsudálatoson ki-fabadúltak, de az ö lábbaikon lévő erős vas békókat le nem vehették volna, történet szerént menének egy folyó vízbe, mellynek erejétől leg-ottan a' vas békók annyira meg-lágyulának, hogy az után azokat az ö lábairól könnyen le-vehetnék. Így bizony valaki az ö nyomorúságának békóit, a' maga büneinek érzésin indúlt Sírásfoknak és Könyhullatásfoknak vizével öntözi, annak nyomorúságait az ISTEN nem csak ö róla levéfi, hanem ennekfelette az ö *Síralmit-is* ugyan *örömmre fordítja*, az ö gyász ruháit nem csak le-veti, hanem *bé-is ö vedzi ötet örömmel*, a' mint ezt a' *Dávidnak* példájában nyilvánfagoston szemléljük. Jertek aanakokáért Sz. H, a' *Dávid* keserveiről mennyünk által

II. *másodszor*, Letzkénknek második szakaszára, és szemléljük, avagy csak tekintsük-meg azt az ö meg-vigasztal-

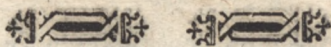

taltatott állapotját, melyet ekképen fejezett-ki a' Letzkében: *Fordítottad az én Siralmimat örömré, le-vetted az én gyász ruhámat, és bé-övedzettel engemet örömmel.* Ugy vagyon, érdeklik az Igaz Híveket-is gyakorta a' nyomorúságoknak keservesen fúvó szelei, sőt bizony őket olykor gyakrabban és mostohábbban-is érdeklik, mint az Hítetleneket; de még-is, oh mennyivel boldogabb és ditsőségefebb azoknak még a' nyomorúságoknak félvézeivel küzködő állapotjok-is, ezeknek vidám színyakon repdeső állapotjoknál! Imé ezek hasonlatosok a' meg-élemedett Élő fákhöz, melyek a' gyengébb Szeleknek semmit-is nem engednek, az Igaz Hívek pediglen olyanok, mint a' vékony Ró'sa vefzők, melyek a' Nyomorúságoknak akár-melly gyenge félvézeitől a' Földre le-nyomattatnak; De még-is ezek azoknál sokkal boldogabbak; mert mikor amazok egy-fer a' keményebben fúvó szelektől a' földhöz le-veretnek, a' *hová dőltenek ott maradnak*, Préd. XI: 3. és ez ő Világi Nyomorúságok kezdete lézen amaz ő véget nem esmérő örökké való Gyötrelmeknek; ellenben pedig a' gyenge Ró'sa-vefzőkhöz hasonló Hívek, ha fíntén olykor a' Nyomorúságoknak félvézeitől a' Földre le-veretnek-is, onnan mindazáltal majdon vízföntag a' Szél tsendesedvén, a' magok Fejeiket örömmel fel-emelik, midőn az ISTEN őket hathatóson meg-vígaftalja. Melly vígaftalását az ISTEN, mivel három nevezetesebb úton módokon szokta a' Hívek körül gyakorolni, azért illő lézen a' *Dávid* meg-vígaftaltatott állapotjában-is, minékünk azon három módokra figyelmeznünk.

(1) *Elsőben*, meg-vígaftalja az ISTEN e' Világon az ő Nyomorúságokkal küzködő Híveit *Via Sanctificationis*, a' *Meg-fentelés* által, midőn az ő Sz. Lelke által olyan Békefséges-türeést, olyan Erőtséget, olyan Bátorságot, és olyan fűkséges el-tökéltséget munkálkodik azoknak Szíveik-

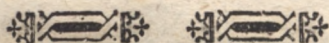

veikben, hogy ők az által, az őket érdeklő Nyomorúságok, és Keserőségek között ne csak ne zúgolódjanak, ne csak el ne lankadjanak, ne csak 'Sodomára és Aegyiptusra vízfű ne vágyodjanak, hanem ennekfelette, *indván azt, hogy a' kik az ISTENT keretik, mindenek egy aránt Javokra vagynak azoknak*, Róm. VIII: 28. ugyan ditselkedjenek-is az ő Nyomorúságokkal, Ditséreteket énekeljenek az ő Kalodájokban, Békefséget találjanak az ő háborúságokban, örömet az ő keserőségekben, Ditsőséget az ő Gyaláztatásokban, és életet az ő halálokban, sőt ugyan tsókolgatván; az ISTENnek Atyai dorgáló vezűzejit, nagy örvendezéssel ezt kiáltsák: *Jó énnékem, hogy engemet meg-aláztál, hogy meg-tanúlnám a' Te Parantsolatidat. Jobb énnékem a' Te Szádnak Törvénye, sok ezer arany és ezüst pénznél.* 'Sólt. CXIX: 71, 72. A' miképen tselekedék hajdon amaz emlékezetes *Babylás* nevű *Antiochiai* vén Püspök, a' ki, midőn az Igafságért fok ideig egy bűdös tömlőtben tartatott volna, lábai nagy vas lántzokkal meg-kötöztetve lévén, végre midőn halálához közelített volna-is azon tömlőtben, nem akará hogy akkor-is a' vas lántzok lábairól le-véteffenek, hanem gyakorta nagy ötömmel ezt mondá: *O pedes feliciter vinciti, qui itinere salutari ad Paradisum deducuntur! Ob bődögül meg-láztoltatott lábok, mellyek idvésséges lépésekkel, majd a' Paraditsomban bé-érkeznek!* mellyek után oztán a' maga Életét ezzel rekezté-bé: *Térj-meg én Lelkem a' te nyúgodalmadban, mert az UR jól tett te veled.* 'Sólt. CXVI: 7. És a' minéműi indulattól viselterék hajdon egy más *Márttyrom*-is, kinek teste midőn éles beretvával metéltetnék, és már az ő Sebeiből minden-felől a' vér ki-tsorogna, ő az ötét kínoztató Tíftviselőnek ekképen szólott: *Hálákot adok én tenéked, a' ki én véllem azt tselekedted, hogy a' kineddig az ISTENT csak egy szájammal ditsérttem,*

tsértem, most az én testemen, a' Krisztus ditséretére annyi fájá-
kat nyitottál, a' mennyi vérrel tsorgó sebek azon találatnak.
És ugyan az ISTEN vígasztalásának ezen első nemét ta-
pasztalta a' Kegyes Dávid-is, a' mint én gondolom, ak-
kor midőn ekképen állott: Fordítottad az én Siralmimat
örömré: mintha ugyan bővebb befédekkel ezt mondotta
vólna: „Nagy keferüségem és Siralmam támadott vala-én-
„nékem azon óh én URam ISTENem! hogy te az én
„Népemet, az én hozzám tartozókat, olly' nagy tsapással
„látogattad, és annyira meg-fogyattad, de már, te ez én
„Siralmomat-is örömré fordítottad, a' midőn az én Lel-
„kemet a' Te tetféseden egézfzen meg-nyúgtattad, és az
„én ajakimat annyira meg - zaboláztad, hogy semmi
„ellened való zúgolódásra ne nyílnának. De lássuk már

(2.) *másodszor*, az ISTEN vígasztalásának *második*
Nemét és Módját, melly-fokott lenni *Via liberationis*, a'
Meg szabadítás által, midőn, az ISTEN vagy a' maga Min-
denható Hatalmának nyilvánóságos ki-mutatásával, tsuda té-
tel által szabadítja-meg az ő Híveit, hogy még az ő leg-
mérgefebb ellenségi-is valják-meg, hogy az, az ISTENnek
újja, és az ő Karjainak meg-foghatatlan ereje. Tsel. VIII:
10. 2Mós. VIII: 19. miképen szabadítá-meg hajdon a' Dá-
nielt az Oroflánnak verméből, ama' három Ifjakat a' Baby-
loniai tüzes kementzéből, Jónást a' Tzethalnak gyomrá-
ból, sőt Szent Pétert-is a' Heródesnek Tömlötzéből. Vagy
pediglen, midőn a' közönséges és rendes efközöket, úgy
rendeli, úgy igazgatja, és úgy meg-fzenteli, hogy egyen-
lő akarattal szolgáljanak az ő Híveinek szabadításokra. Pél-
da lehetne már ide a' Jó'sef, a' kit noha az ő kegyetlen
Bátyai elsőbben a' mély Kútban le-vetének, hogy vagy éhel,
vagy a' fene állatok miatt el-vezne; az után pedig idegen
kereskedőknek el-adának, a' holott majd egy fzentelen
Aſ-

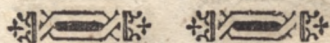
Affzonytól vádoltaték, és annak gyanakodó Férjétől a' tömlőzben vettettetvén, ottan némellyeknek fámúlások fzerént 13. egész Eftendőket tölte. Végezetre mindazáltal az ISTEN a' közönséges ezközoeket úgy igazgatta, hogy ötet azokból ne tsak ki-fabaditanák, hanem a' Király utáni másodiknak-is tennék. Példa lehetne a' *Mó'ses*nek el-vet-tetése, és végre a' Király Leánya által lett fel-neveltetése, 's a't. Sőt hogy többeket ne említsek: Példa lehet ide a' *Dávid*-is, kinek Országát midön a' Pestis erőfőn puztitaná, annyira hogy már az ő lakó helyek majd temető helyé változott volna, mellyért ő 'sákban és gyáf ruhában-is öltözött vala, végre úgy rendelé az UR ISTEN a' külső ezközoeket, hogy ez ő nagy tsapáfa ő röllok egészőzen el-fordúlna. A' mikoron oztán méltán mondhatta a' *Dávid*-is ezt: *le-vetted az én gyáf ruhámat.*

Itt pedig nem lehet meg nem vallanom Sz. H. hogy a' Vigasztalásnak ezen nemével az ISTEN ollykor kéfőni láttatik. Meg-engedi t. i. ollykor, hogy a' nyomorúságok alatt fokáig nyögővén a' Kegyes Lélek ezekre a' főokra fokadjon: *URam mőglen felejtkezel-el rőllam minde-neftől főgva? mőglen rejted-el a' Te Orzádat én rőllem?* 'Sólt. XIII: 1. De mindazonáltal igaz az itt-is a' *Habakuk* Pró-fétának fava fzerént, hogy ha főtén *kéfik-is az UR*, de *nem kéfik*, az az, ha főtén a' mi fzenvedéseinknek kedvetlenfégekre nézve kéfőni láttatik-is az ISTEN, nem kéfik mindazáltal a' mi Lelküink' hafőnára nézve, akkor fabadit-meg, midön a' mi Lelkeinknek idvesfégesnek ítelli a' fabaditáft.

De (3.) *harmadőkor* igaz az-is, hogy az ISTEN midön e' *Második* Vigasztalásnak nemét el-műlatja, akkor gya-korta él a' *harmadikkal*, melly fzerént *Via Compensationis*, a' *Vőfőka pótolás által*, ha valamelly Jótól őket meg-főztja,

N

más

más ahhoz hasonló, vagy még nagyobb Jóval azt nékiek vízfű pótolja. Ennek példái ama' két Kegyes Afzönyök, a' Rákhel a' Jakóbnak, és az Anna az Elkánának Felesége, a' kik noha Magtalanok lévén, igen nagy Jótól tartják vala magokat meg-fosztattaknak lenni, azt mindazáltal az ISTEN ö nékiek igen nyilvánosságoson vízfű pótolta, midőn az ö Férjekben ollyatén hozzájuk való fzeretetet indított, hogy ez az ö fzmorúságokat égézen ki-pótolhatná: A' mint ezt az Elkána világoson ki-is mondá, így szólván az ö Feleségének: *Anna miért sírsz, mitsodán keseregsz fívedben? nem de nem jobb vagyok-e én tenéked tiz Fiadnál-is.* 1. Sám. 1: 8. És itt már el-mérem mondani, hogy az ISTEN leg-gyakrabban *vígasztalja*-meg az ö Híveit a' Vigasztalásnak ezen nemével. Száljatok magatokban kérlek benne-tek, vallyon ha beteges valaki, annak egéfségtelenségét nem pótolja-e ki eléggé az ISTEN, midőn ötet Bölt-séggel, Kegyességgel fzereti? vallyon ha rút ábrázatu valaki, nem vigasztaltatik-e meg eléggé, midőn ö belső szépséggel fel-ruháztatik, hogy a' Poétával ezt mondhatta:

Si mihi difficilis formam natura negavit,

Ingenio formae damna rependo meae.

Vallyon, ha a' Dávid az ö Népei közzül hetven ezer Férfiakat el-vezt, nem vigasztaltatik-e meg eléggé, midőn az UR ISTEN, a' ki *Seregeknek URa* lakó helyet válaft magának az ö Földén, hogy ö nálla lakozzék, és ötet általmazza? Ennél bizony nagyobb vigasztalás, nagyobb öröm nem-is lehet, nem-is gondoltathatik; mellyre nézve méltán ditsekedhetett a' Dávid is a' Kezünk alatt lévő Letzkében ekképen: *És fel-övedzettél engemet örömmel*, mint-ha éppen mostan-is ekképen állott volna: Már, az ISTEN a' mi reménységünk, midőn mi reánk tör ellenségünk, azért

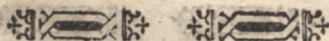

azért a' mi fírvünk nem félne, ha az egész föld meg-vendülne, és az Hegyek a' Tengernek közepében bé-dülnének, mert az ISTEN az ö Várossának közepette lakik. s a't. Sólt. XLVI: 1, 2. Végezetre ha valaki egész Világi Életét az ISTEN látogatásának egy-mást nyomban üző súlyai között töltene-is el, végezetre mindazonáltal, mind azokat vallyon nem felejtetné-e-el eléggé ö véllé az örök Életnek ki-bezélhetetlen Ditsőségevel az ISTEN, mind a' mennyiben a' maga bűneit valójában meg-fíratott Igaz Hívő embert, aról e' Világi Életében bizonyossá tézi, mind pedig a' mennyiben ez élet után oltán egész erőben-is Fordítja az ö sírlmát örömmre, le-veti az ö gyáf ruháját, és bé-övedzi ötet örömmel.

III. Láfluk már Letzkénknek harmadik Szakafzotskájában, minémü háládatosságra kötelezze a' Kegyes Dávid magát, az ISTENnek ö reája fel-derült ennyi Kegyelmeiségeiért, és Vígafztalásáért. Mellyet eképen fejezett ki a' Letzkében: *Emmekokáért énekel tenéked az én ditsőségem, és nem vesztegel; én URam ISTENem örökké ditsérlek téged?* Melly fontos fzaibaiban fzepon bé-foglalta a' Kegyes Dávid azokat a' fővebb fűkséges dolgokat, mellyek az ISTEN előtt Kedves Háládatosságra meg-kívántatnak. Midön ugyan-is (1.) elsőben, az ISTENnek ö rajta meg-újjiatott Kegyelmeiségének elő fámllálása után, mindjárt ezt tézi: *Emmekokáért énekel tenéked az én ditsőségem*, vagy a' betűnek ereje fzerént: az én már ditsőséges, és meg-vígafztaltatott állapotom, azzal nyilvánfágon ki-jelenti, melly élő és új emlékezetben légyenek ö nálla az ISTENnek minden ö reája ki-terjeftetett Jó téteményei, és hogy ö az ISTENnek ugyan azon Jó téteményit, azon ajándékát, t. i. az ö Ditsőségét, avagy, már ditsőségesé lett állapotját kíványja örök Háládatosságának jeléül az ISTEN' Ditsőségére fzentelni: hogy így nyilvánfá-

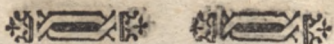
vánságos légyen ő benne-is az a' gyönyörűséges *circulatio*, az a' dolgoknak füntelen való egyben kerülések, melyyet mind a' Termézetben, mind a' Kegyelemben minden naponként világoson szemlélhetünk; amabban ugyan, midőn látjuk, hogy ha az Egek a' Földet esővel öntözik, a' Föld-is az Egeknek a' maga fel-felé gözölgő párájival az esözésre bővséges vizeket botsát-fel: ebben pedig t. i. a' Kegyelemben, midőn az egész Vallás mint egy füntelen való *circulatio*, úgy rajzoltatik előnkben. Ugy hogy, ha az ISTEN tsudálatoson Fiat ád az Ábrabámnak, azt is meg-kívánja, hogy az ő nékie meg-áldoztassék; ha az Izraélitáknak Földeket termékennyé tézi, ezek-is azoknak első 'Sengéjét ő nékie fzenteljék; ha az ISTEN minket meg-fzentel, fzenteltsék-meg az ő Neve-is mi általunk; ha meg ditsöit, ditsöittetsék ő is mi általunk mind örökké, vagy hogy a' Dávid' szavaival éljek: *énekeljen a' mi ditsöségünk-is ő nékie*. És így, ezzel meg-esmérí azt is a' Dávid, hogy mind azok, a' melyeket az ember ISTEN-nek adhat, hogy ő előtte kedvet találjon, az ISTENéi, és az ISTENnek ajándéki, és hogy ő ezt tsak *Jure Feudi* birja. (2.) midőn *másodszor* azt fogadja a' Dávid, hogy *nem vesztegel* avagy *nem halgat* az ő Ditsösége, azzal magát arra kötelezi, hogy ő az ISTENnek Jó téteményiért nem tsak egy ideig kíván Háládatos lenni, hanem azokról örökké meg-kíván einlékezni, és azokat soha el nem felejtí. Bizony ez-is, az igaz, és az ISTEN előtt Kedves Háládatosságra fzoroffán meg-kívántatik, az honnan, nem tsak az Igafságot, költött meséknek héjjok alatt rejtegető régiség állatta azt, hogy a' Háládatosságnak Isten Afzónyai örökké Ifiak, és soha meg nem vénülnek; hanem ama' bölts Pogány *Philosophus* a' *Seneca*-is nyilván ezt mon-dotta: *Ingratus est, qui beneficium accepisse se negat, quod acce-*

accepit; *Ingratissimus omnium qui oblitus est.* az az: *Háládatlan* az, a' ki tagadja hogy el-vette volna azt a' Jó téteményt, a' mellyet valójában el-vett; a' pedig leg háládatlanabb, a' ki a' Jó téteményről el-felejtkezik. És így külömböz az igaz Háládatosság minden egyéb *Virtusoktól*, a' mennyiben ennek gyakorlásának örökké valónak, és megfűnés nélkül valónak kell lenni; midőn ellenben amazok nem mind örökké valók. Imé midőn a' *Hit*, egyzer őztán az Egekben fűnről fűnre való látásá változik; a' Reménység Valósággá lézen; a' Békefészes-tűrésnek helye nem taláztatik, és a' Könyörületesség a' Szomorúaknak vígáztalásokban, a' Szűkölködőknek fel-fegittetésekben nem foglódik; ellenben a' Háládatosságnak az Egekben is fűntelenül helye lézen; sőt mivel ottan minden szempillantásban újjabb újjabb ditsőségnek részeseivé tétettünk, a' mi ditsőségünk-is újjabb háládatosságra köteleztetik, hogy soha ne vesztegeljen. Ezért jovalja már a' Sz. Pál-is: hogy hálátat adjunk mindenkoron mindénkről, az ISTENnek és az Atyának. Éfés. V: 20. Mellyet koránt-is nem úgy kelle-tik vennünk, mintha ugyan soha semmit-is egyebet nem kellene tselekednünk, hanem tsak hálátat adunk; hanem fokkal inkább úgy, hogy minékünk nem tsak mindenkoron kézeknek kelle-tik lennünk a' háládatosságra az ISTENnek minden Nagyobb és Kissebb, Közönséges, és Különös Jó téteményeiért; hanem ennek-felette, háládatosoknak kelle-tik lennünk a' Kedvünk ellen való dolgokért-is. És bizony noha ez a' testnek fzei előtt első tekintetre, igen nehéz és terhes dolognak láttassék-is, vagyon mindazonáltal nékjünk elégséges okunk mindenkor arra, hogy még a' Kedvünk ellen való dolgokban-is háládatosok légyünk, nem tsak azért, hogy az ISTEN nem bánik mi velünk olly' keményen és szorosan, a' mint mi azt meg-

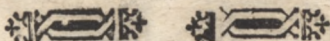

296
érdemlenők, és hogy a' mi nyomorúságunkkan-is nem vétel minket egézfén, 's nem kísért minket fellyebb, hogy sem mint mi el-fénvedhetnők; hanem ennekfelette azért-is, hogy a' melly gonofokat reánk ereft, azokat-is nem annyira, a' mi fanyargattatásunkra botsátja reánk; mintha a' mi fénvedéseikben, az ő Édes Atyai könyörülő Szemei tsak leg-kissebbnyire-is gyönyörködnének, hanem fokkal inkább azért, hogy azok által, minket a' mi tsapongó útainkról meg-téritsen, a' mi fíveinknek természet, dagályos dolyfötségét le-tsendesítse, és minden indulatinkat a' maga könnyü és kellemetes igájának viselésére foztassa, és végezetre, a' mi nyomorúságinkat-is minékünk örök idveféségünkre fozgáltassa, hogy így itt-is igaznak találatsék az Apostolnak ama' mondása: hogy a' kik az ISTENt ferezik, azoknak mindenek egyaránt Javokra fozgálnak. Róm. VIII: 27. Mellyeket ha vóltaképen meg-gondolunk, el-hihetjük azt, hogy az ISTENnek dorgálási fokfor haf-nofabbak minékünk, hogy sem mint az ő Jó-téteményi, mivel gyakrabban tapasztaljuk azt, hogy ezek, óh emberi vízfza fordúlt indulatnak vezetsége! az embereket kevélységre és fel-fúvalkodásra üznék, hogy sem mint azt, hogy amazok az embereket meg ne aláznák: az honnan könnyen ki-kerekedik az-is, hogy mi bizony a' mi hálá-adó énekeinkel nem véfztegelhetünk még a' kedvünk ellen való dolgokban-is. De hogy vízfza térjek immár (3.) harmadfor, midön az ő háládatofságáról való fogadását ekképen fejezi-bé a' Dávid: Én URam ISTENem, vagy ób JE, HOVA én ISTENem! örökké ditsérlek Téged, azzal azt-is jelenti, hogy az igaz Háládatofságnak a' minémüre ő magát kötelezi, nem tsak külsöképpen valónak kell lenni, melly tsak tsupa Éneklésből, Könyörgésből, Böjtölésből, egy szóval; üres fókából állyon, hanem fokkal inkább olyannak kell

lenni, a' melly álljon a' Szívnek belső egyenes érzékeny-
ségében. És az életnek az ISTEN' tetfzése fzerént való ren-
delésében, vallyon ugyan kérlek benneteket háládatofnak
ítélnétek-e ti azt, az ő Királyához, a' ki annak ő rajta gya-
korlott minden Kegyelmeiségeit nagyon ditsérné, magasztalna,
de más felől, Törvényét, Parantsolatait, és Rendeléseit, nem
csak maga igen könnyen által hágná, 's kevésre betsüllené, ha-
nem ennekfelette, másokat-is a' maga példájával hasonló
engedetlenségre ösztönözne! Én ugyan sem ezt, sem pe-
dig azt, a' ki ama' *Fari'séussal* ezt mondja: *Hálákat adok*
tenéked ISTEN! Luk. XVIII: 11. Életével pedig az IS-
TENnek minden Parantsolatait Szentség-törő lábai alá ta-
podja, igazán háládatofnak nem esmérem. Söt mit lehet
inkább az ilyen felől mondani, mint-hogy, a' *Szó ugyan*
Jákób' Szava; de a' Kezek É'saú Kezei. 1Mós. XXVII: 22.
Nintsen bizony az ISTEN előtt kedvesebb háláadás, mint-
ha a' *mi testeinket ISTENnek élő, fent, és kedves áldozatul*
állatjuk, Róm. XII: 1. és *ditsöitjük az ISTENT, mind teste-*
inkben, mind lelkeinkben, mellyek az ISTENéi. 1Kór. VI:
20. egy főval: *ha úgy fénylik mindenekben a' mi világos-*
ságunk az emberek előtt, bogy lássák az emberek a' mi jó tse-
lekedeteinket, és ditsöitsék a' mi Mennyei Szent Atyánkat.
Mát. V: 16. Innen vagyon, hogy a' *Kegyes Dávid-is*
nem tartja elégnék, csak azt az ő Háládatofságára, hogy
az ő *ditsöfsége énekeljen a' JEHOVÁnak,* hanem egyfzer's-
mind azt-is fogadja, hogy ő örökké *ditséri az URat,* mint-
ha ugyan bővebb főkkal ezt fogadta volna, hogy az ő
ditsöfsége úgy énekelne ezután a' JEHOVÁnak, hogy egy-
fzer'smind mind fívével, mind életével, mind pedig má-
fok előtt való jó példa adásával, örökké, *minden veszteg-*
lés nélkül ditsérné az URat. De a' mellyeket immár to-
vább nem terjesztvén, bé-fzoritom ilyen Idyességes

TUDO.

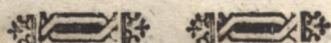

T U D O M Á N Y B A N .

Az ISTENnek az ő Híveibez való bűzgő Szeretetének igen nyilvános jele az, hogy noha olykor keményen megdorgálja, soba mindazonáltal őket az ő Nyomorúságoknak közepette-is a' maga vígasztalásitól egéskén meg nem fojtja, hanem minekutánna azokkal böltsen a' Maga Kezeibez foktatja, végezetre az ő fomorúságait-is igen állandó örömmel fel-váltja, e' végre pedig hogy őket ditsérnék és magasztalják.

Nem egyéb e' Tudomány, hanem a' Kegyes Dávid Kezüink alá vett Szavairól eddig tartott tsekély Elmélkedésemnek és a' Kerefityén Ember Világi Életének rövid Summája. *Fundamentuma* pedig ennek az, mert miként az ISTEN e' nagy Világnak teremtésében megengedte azt, hogy a' Föld előzőr legyen ékesség nélkül való és pufta, és hogy fetétség legyen a' mélységnek fínén; mellyből annakutánna ki-hozta a' Világosságot; úgy fíntén a' kis Világban, az emberben-is, midőn azt újjá teremti, azt tselekezi, hogy az ő Szíve előzőr az ő büneinek érzéséből fírmazott keferüségnek fetétségével elborittasék, mellyből ofttán, az ő vígasztaló Lelke által ki-hozza az örömmek világosságát, a' mikor ofttán: *Surgit post nubila Phoebus*. A' köd után vídám Nap-fény támad.

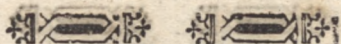
Tsak a' Testnek és a' Vérnek indulatját követik annakokáért azok, a' kik ottan-ottan azt kérdezik: Mitől vagyon az, hogy midőn e' Világi Életben fok Hitlenek vídám fzerentsék között élnek, az Igaz Hívek ellenben fíüntelen és tsak kefergettetnek? Vallyon e' fzerént nem láttatik-e az ISTEN a' Híveknek Könyhullatásokban gyönyörködni? Hogy ugyan-is már most azt el-hal-gassam, hogy az igaz Híveket az ISTEN arra válaftotta,

totta, hogy az ő Fiának ábrázatjához hasonlatosok legyenek. Róm. VIII. 29. És hogy ök-is arra magokat a' Kerezttségnek *Sacramentoma* által szorossán le-kötelezték. Bizony tsalhatatlan igaz dolog az-is, hogy az igaz Hívek-is, míg e' Világi Életben élnek ottan-ottan meg-esnek, és avagy tsak kissébb mértékben az ISTEN' Parantsolati ellen tselekeznének. Már pedig tsak ti reátok támasztom, vallyon melyiknek ellenetek való hibája látzik tinéktek, meg-feddésre méltóbbnak, annak-é a' ki tinéktek régi és nyilvánosságos ellenfégetek, vagy pedig annak a' kit ti Szívetekből fzeretvén, mint-egy ugyan tulajdon Kebeletekben viseltetek? Én ugyan ez utólsót ítélem. Söt ezt ítélte hajdon ama' Római első *Imperator*, a' *J. Caesar*-is, a' kimidön egy néhány öfve esküött *Római Férjfiaktól* a' Tanáts Házban véletlenül öfve kontzoltatnék, a' maga nagy Szívéhez méltó álhatatossággal tsendefen fzenvedé, a' maga gyilkosfinak minden ütéléket, vágásokat, de midön meg-látá, hogy *Brutus*-is a' kit ő olly' erőssen fzeretett, és a' maga Házában mint-egy Fia gyanánt tartott vala, az ő több gyilkosfaival együtt ellene kardot rántott vólna, akkor mint-egy haldaklólág ekként szólla: *Et tu mi Filii Brute?* az az: *bát ugyan édes Fiam Brutus, te-is ezek között vagy-é?* Így bizony elhihetjük azt, hogy rézf fzerént azért látogatja, és azért feddi-meg az ISTEN gyakrabban a' maga Híveit, mert azoknak kissébb vétkeik-is mint-egy inkább bé-hatnak az ISTENnek Atyai Szívére. De ennek felette igaz az-is, hogy az ISTENnek látogatási soha nem olly' igen terhesek az igaz Híveknek, mint a' Hitetlenek azt magoknak képzelik. Bizony az ISTEN' Atyai dorgáló Vefzfejen örök-ké több édeség vagyon a' Hívekre nézve, mint a' *Jónátbán'* mézben mártott vefzfejen; mert annak tsak egyik hegyén vala egy kis méz; De az ISTEN' látogató

O

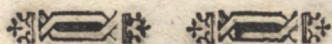
vefz-

vefzejének mind két vége, sőt még közepe-is tellyes mézzel. Egyik végén vagyon ugyan-is az ISTEN' Atyai Szeretetének édesége, a' mellyből azok a' tsapások származnak az Hívekre, *mert az ISTEN a' kiket szeret meg-dorgálja azokat, meg-ostoroz pedig mindent a' kit Fiává fogad.* 'Sid. XII: 6. a' másik végén pedig vagyon annak az örömnnek édesége, a' mellyeket ezek a' dorgálások fereznek, *mert a' mi nyomorúságunknak, egy szempillantásig való könnyűsége, a' Ditsőségnek felette igen örökkévaló állandóságát szerzi minékünk.* 2Kór. IV: 17. Sőt közepe-is ennek igen édes, a' mennyiben a' hívek még a' nyomorúságoknak közepette-is az ISTENnek Lelkétől hathatósan élelgettettek, hogy még a' febes lángal égő kementzének közepette-is *ama' bárom Ifjakkal egyetemben Ditséreteket énekeljenek;* Dán. III.

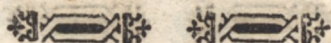
Ne útáljátok-meg annakokáért olly' igen, sőt ne-is sírafsatok bennünket oh e' Világnak felfény vesztő gyönyörűségei között bátran fúnnyadozó káros örömnnek Fiai és Leányi; midőn látjátok hogy ti ugyan minden Gyönyörűségek között torkig ültek, a' mi Lelkünk pedig *még most-is oroklányok között vagyon, feküszünk a' gyújtogatók között, kiknek fogok dárda és nyílak, és kiknek nyelvek éles sabja.* 'Sólt. LVII: 5. midőn látjátok, hogy ti e' Világon fúntelenül vígadtok és örvendeztek, mi pedig sirunk és kesergünk, ti arannyal és ezüsttel tziprált köntösökben mint a' Héródes nagy kényesen jártok, mi pediglen 'sák és zomorú gyász ruhákban a' Földnek porában üldögelünk; mert bizony egy felől most-is azt kiáltja a' Jób Pátriárka tinéktek: *Az Istenteleneknek vígságok rövid dolog, és a' kép-mutatónak öröme egy szempillantásig való.* Jób. XX: 5. más felől pediglen most-is ezzel bíztat minket a' mi vitézkedésünknek Fejedelme: Bóldogok a' kik sirnak mert azok meg-vigasztaltatnak. Mát. V: 4. Bóldog ember a' ki kísértetet szenved; mert minekutánna meg-próbáltatik, el-vefzi az Eletnek

Koro-

Koronáját , mellyet ígért az UR az ötet fzeretőknek. Jakab. I: 12.

Mi annakokáért Kedves Kerefztyén Atyámfiak! tudván azt: *hogy boldog ember az a' kit az ISTEN megdorgál; soha a' Mindenható ISTENnek dorgálását meg ne utáljuk!* Jóh. V: 17. Soha azok alatt el ne tsüggedjünk, annyi-val inkább, némellyeknek fokások fzerént azokból lehető ki-fabadulásunkat tilalmas úton módokon ne keressük, és az ISTENi Bölts 's Kegyelmes Gondviselés ellen soha is zúgolódáfra ne fokadjunk. Bizony merő azon vitézség a' Kerefztyén embernek Élete, és bizony Szent *Sacramentommal* kötelezte magát itt e' Földön minden Kerefztyén ember arra, hogy ő ftrá'sát áljon, és vígyázzon az ISTEN Ditsőségre. Nem lehet pedig, hogy olykor ne érdekeljék a' ftrá'sát álló Vitézeket fok féle nehézségek, néha kemény fagylaló Hidegek, néha ifzonyú Égi háboruk, menydörgések, Kö-esők, Villámások, néha a' fetét éjtfakának rettegtető félelmei; de soha még-is az Ő ör-álló helyeket el-hagyniok nem fabad. Így nem lehet az-is, hogy olykor ne érdekeljék a' Kerefztyén embert-is fokféle nehézségek, néha az emberek előtt útállatban lévő fzegénységnek fagylaló hidegei, néha a' gonof nyelveknek tüzes villámási, és a' rágalmazóknak menydörgő káromlái, néha a' fetétség Fiainak külbömb-külbömb féle kísértetei; de bizony ezek-is egy-aránt ő nékiek javokra fzolgnak. Vallyon, ti reátok támasztom, nem igen jó és kedvező félnek tartanátok-é azt, a' melly a' tengeri fel-emelkedett habok között hánykódó hajóft a' maga kívánt rév-partjára hajtana? Ezt tselekezik pediglen mi velünk a' Világi Nyomorúságok: Söt ha fzíntén olykor meg-esnék-is az, hogy a' melly keferüféggel költ-fel-reggel a' mi napunk, ugyan azzal nyúgodjék-is-el, és így töldögeljen egész Világi

Életünk, így-is mindazonáltal tellyes vígáztalásunk lehet az a' Bizonyos Bízodalom minékünk, hogy ennyi érdeklő töviffek között-is egyfzer ugyan tsak a' mi örökös Hazánkban el-érkezünk, a' holott oztán: *Forditja tellyességgel az UR a' mi Sivalminkat örömrre, le-veti a' mi gyáf rubánkat, és bé-övedz minket örömmel, és a' holott oztán, énekel a' mi ditsősségünk-is az URnak, nem vesztegel; és örökké ditsérjük Ötet.*

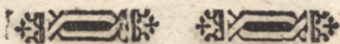

És ugyan e' Bizonyos Bízodalom lehet egyik ki-váltképpen való oka Sz. H! annak, hogy az én nagyon meg-illetődött, és e' körülöttünk lévő vastag gyáznak Fel-legei között kefergő elmémnek még most is úgy tetzik, mint-ha ama' gyáfzós bársonnyal bé-vont Koporsóból, most-is a' Kegyes *Dávidnak* ezen gyönyörüséges favait hallaná ki-zengedezni: *Forditottad az én Sivalmimat 's a't.* Nem ké-telkedem t. i. Sz. H. én a' felől semmit-is, hogy ha ez előttünk lévő tsendes Ágyas-Házban, el-fáradott Tetemeire nézve békeféségben nyúgovó, de fok fzenvedési után győ-zedelmeskedett Lelkére nézve, a' Mennyei tökéletes örömben, örömmek ruhájában örvendező, Néhai Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur ö Nagysága, Hazánk-nak válaftott Ékefsége, az ISTEN Háza' vállas Erőfsége, nekem el-felejtethetlen Nagy *Patromusom*, mostan a' maga mind két rendbéli Nyúgodalmáról közüinkben elő állana; Itt-is az ő ISTENéhez buzgó Szíve tsak ezt énekelné: *Forditottad az én Sivalmimat örömrre, le-vetetted az én gyáf ruhamat, és bé-övedzettél 's a't.* Mellyben meg-nyúgott elmével lévén, midön, az ő régi rendelése fzerént, én-is az ő utolsó Tíztefségének töllem ki-telhető meg-adására elő-

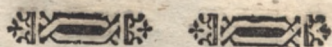
elő-állottam, úgy vélem, a' Kegyes *Dávidnak* e' gyönyörű-féges ízavait igen illendőleg válaízhattam együgyü Elmélkedésemnek *Materiájává*; Annyival-is inkább, hogy mind az ő egész Világi fok *Síralmak* között le-folyt Élete, mind pedig az ő Élete Párjáért öltözött *gyász ruhájában* történt halála engemet egyenesen erre nógattanak.

Arra nógatott bizony 1.) *elsőben* az ő fok terhes Síralmakkal le-folyt Világi Élete; Mert noha midőn az elmúlt *Seculumnak* éppen utolsó Eíztendejében, amaz egyenes Szívü Haza' Jó Fiától, Néh. Mélt. *Tantsi FÖLDVÁRI PÁL* Urtól, és Néh. Mélt. *HARINNAI SÁRA* Ur Afízfonytól e' Világra bé-hozaték, sőt midőn Házasági Szövetség-gel-is egyben-kötteték Néh. Kedves Élete Párjával, Mélt. G. *Káli KUN ER'SÉBETH* Ur Afízfony ő Nagyságával, Annyival-is inkább, midőn nevelék az ő títza örömét Házasági Életének különböző időkben adatotr Gyümöltsei, őt Jeles Gyermekei, ekkor ugyan ő-is azt mondja vala az ő jó állapotjában: *Soba meg nem változik az én állapotom, URam a' Te jó Kedvedből erőííttetted-meg az én hegyemet, a' mint vagyon e' Kezünk alá vett 'Sólt. XXX: 7, 8 v-ben. De óh ISTEN Utainak meg-ví'sgálhatatlan mélysége! El-for-dítá majdon az ISTEN az ő Ortzáját ő tölle, mint a' Dávidtól, es az ő békeí'sége leg-ottan meg-háborodék. Meg-háborodék egészíízen elméjében az ő Szíve' Kedvesebb Fele, mellyen sötét gyászban borula az ő Házának addig vídám fénnel ragyogott Ege, és, az óltától fogva íntén mostani Koros idejéig, Életének 71-dik Eíztendejéig, nevezetefen 34. Eíztendők alatt, óh melly Keferves, óh melly Síralmas Napokat és Orákat íámlála! Egyik nyomorúsága el nem múlék, és a' másík ő reája rohana, meg-fóííttaték nem tsak az ő Kisdedeitől, hanem Néh. Mélt. Gróf FÖLDVÁRI SÁRA, Néh. Mélt. Gróf N. Szal. TOL-*

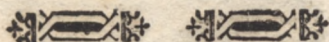
DI ADÁMné Ur Afzonytól-is, mint Kedves Leányától. Mellyre nézve, bé-is méne az ISTEN' Szentséges Helyében, és ott zörget, 's kesereg vala ISTEN előtt amaz ő tölle Világ eleiben botsáttatott buzgó Könyörgéseiben, a' Kegyes Dáviddal ugyan ottan-ottan ezt kiáltván: *Halgass-meg URam, és könyörülj rajtam, URam légy nékem segítőm, le-estem a' mélységes 'sárban, holott fel nem álhatok. El-fáradtam a' kiáltásban, meg-faradt az én torkom, el-fogyatkoztanak az én femeim, várván az én ISTENemet.* 'Sólt. LXIX: 2, 3. De még-is mindazonáltal ennyi Keszervei között-is, sem tilalmas úton módokon a' maga szabadulását nem keresi vala, sem az ő ISTENéhez való buzgóságában semmit alább nem hágy vala, sőt mint az arany a' tűzben, ő-is az ő kísértetei között, a' Keresztyén *Virtusokkal* inkább fénylik vala. Melly gyakran hallottam tsak én magam az ő fájából a' Kegyes Dávidnak ama' szavait: *Főm-ra esett énnékem hogy engemet meg-aláztál, hogy meg-tanúlnám a' Te Parantsolatidat!* 'Sólt. CXIX: 71. Melly fokfor nem forgatta fáján és pennáján, ha az ISTENnek valamely tsapását látta avagy hallotta, hogy ezeket a' mi büneink tselekedték! Itéljen bátor a' Világ az ő tetfésze fzerént. Én az én KRISTUSomnak Szolgája lévén, főllok azokat a' *Virtusokat* ő felölle, a' mellyeket ő benne lakozni külső tselekedeteiből tapasztalhattam, a' Szívnek tisztaságát tsak az egy ISTEN láthatja. Lakozik vala azért ő benne (1.) az ISTEN Házához való, minden kép-mutatástól üres Buzgóság, Sz. Hitiben és Vallásában való állhatatosság, az ISTENi Tíztelet' gyakorlása, az igaz Évangéliomot hirdető Kristus Szolgaihoz nagyon le-erefkedett buzgó fzeretet, és minden rendbéli főkölködő Szegényeknek vígasztalásokra, kezeit önként meg-nyitó Alami'snálkodás, mellynek egy világos bizonyági *Collegiumunknak* és Os-

kolá-

308

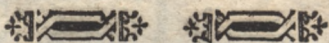
koláinknak egy néhány hasznos Tagjai. De lakozik vala (2.) *másodszor* ő benne, a' minden Jókhöz való tiszta és egyenes Szív, úgy-mint a' ki éppen maga *Civilis* Életének *regulájává* tette a' *Cicerónak* ama' mondását: *Vir bonus est, qui prodest quibus potest, nocet vero nemini*, útlván Szíve fzerént a' kettős fívet viselő, és mind a' *Religióban*, mind a' *Politiában* feslett áll országában élő embereket, a' kik előtt: *Trita frequensque via est per Amici fallere nomen*. Kik gyakorta nyájas barátságot mutatnak azokhoz, a' kik ellen fívekben éppen halálos gyűlölséget viselnek. Ő bizony a' kit fzeret vala, ahoz fzeretetének gyümölcset-is mutatja vala, a' kiben pedig valami ellenkezöt lát vala, azt annak fzemében és régi Magyarosan ki-mondja vala. És hogy többeket ne fzámláljok, lakozik vala (3.) Ő nálla amaz igaz Kerefztyén Embernek valóságos Tzimere az *Autarkeja*, a' maga forsával való meg-elégedés, úgymint, Ki a' Sz. Pál Apostollal méltán fzájjában viselheti vala Phil. IV: 11. *En meg-tanultam, hogy a' mellyekben vagyok, azokkal meg-elégedjem*, és miképen régentén ama' nevezetes *Philosophus* a' *Socrates*, látván egykor e' Világ Fiainak nagy kézfületti pompájokat, mellyben magokat fok arannyal, és ezüsttel fel-ékesítették vala, nagy fel-fzóval ezt mondotta: *O quam multa non desidero*. Ugy ő - is e' mái világnak a' vezendő pompában való telhetetlenségét látván maga felöl, méltán ezt mondhatja vala: *O quam multa non desidero!* Mellyre nézve, a' maga régi Elejihez illő Grófi *Titulússal* meg-elégedvén, mellyet ditsőségesen uralkodó Mária Thérésia Királyné Afzönyunktól meg-nyert femmi Földi Pompás Tiszt-fégekre nem-is áfítózott. Melly Ő kerefztyényi *Virtussaira* nézve még az ő Kerefzt-viselési között-is fordítá az ISTEN az ő *Síralmát örömrre, le-veté az ő gyáfekát*, 's a't. midön *Via Sanctificationis*, az ő indulatait a' maga fzent tetzfésén egészen-meg-nyugotá

gotá, és hogy az ő verefségi között-is az ISTEN' Atyai látogató vezérezet örömmel tsokolgatná, arra hajtá, a' melyért-is méltán adhadtam én a' K. Dávidnak ezen fázait az ő Szájában.

De erre nógatott (2.) *másodszor* engemet az ő Kedves Élete' Párja halálán öltözött gyász ruhájában történt Halála-is. Imé ugyan-is midön Élete Kedves Párjának tölle lett végső el-válásán, a' feljeb el-múlt gyázos Éztendőben új-jabb Gyász-ruhákat öltözött vólna, és már az ő nyomorúsága nagyobb nevedekést alig fzenvedhetne, *Forditá az UR ISTEN az ő síralmait* 's a' t. Midön, *mind via Liberationis*, az ő tovább való keferüségéből Ötet meg-fabaditá, meg-engedvén, hogy az ő Párjának utolsó Tízteségére tartozó dolgokat illendöképen el-rendelje, de más felől meg-mentvén attól hogy annak fzei elöl való végső el-vitele még-is az ő Keferüfégeit tovább nevelje. *Mind* pediglen *Via compensationis*, az ő Világi Keferüfégeit ugyan a' Menyei örökké tartó Ditsőségnak Gyönyörüfégeivel ki-pótolá, és az ő el-véteget gyengélkedő Élete Párjával a' Mennyekeknek Országában tökéletes állapotban egyben juttatá.

És így meg-ítélhetitek Sz. H. hogy én bizony fzin. tén olly' illendőleg adtam a' Dávidnak ezen gyönyörüség fázait ez töllünk el-véteget Mélt. Uri Férjfiúnak fájában, a' melly illendőleg adhatom, más felől már e' gyázos *Theátrumon* Kefergő Méltóságos Uri Atyafiaknak fájokban a' *Férémiásnak* ezen fázait: *Faj minélünk, mert árvakká lettünk Atya-nélkül. Meg-fünt a' mi Szíviünknek öröme, síralomra fordúlt a' mi örömiünk. Mert el-esett a' mi Fejünknek Koronája.* Síralm. V: 3, 15, 16. És én egyes fízzel lélekkel vallom azt most közönségesen ti kö-zöttetek, hogy bizony e' Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Urnak Halálában Síráthatják az ő Gyermekei, és

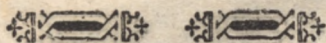
és Unokái, égy valóságos jó Atyai Szívet vívelt édes Atyjoknak el-költözését, firathatják Mélt. Uri Atyjafiai égy jó Szívü Atyokfiának töllek való el-válását, firathatják az ISTEN Házának Szolgai és a' Prófétáknak Fiai, égy Hafnos Jól tévőjökötől lett meg-fosztattatáfokat, firatom bizony én-is és kefergem az én Szívemben illy' Kegyes *Patromus*omtól lett el-fakadáfomat, és örökké való tsendes nyúgodalmat kívánok ö nékie körülöttem gyakorlott példás Uri *Gratiá*jiért.

Mit várhatnátok hát én töllem Mélt. Gyázos Atyafiság a' ti vígaftaláftokra, és én-is mit mondhatnék 'Tinéktek Szívetek' enyhítésére? Nem egyebet, hanem hogy tégyük a' mi fájjainkra a' mi kezeinket, és mondjuk ezt égyen égyen: *Meg-némulok és nem nyitom meg az én fájjamat; mert te tselekedted.* Annyival-is inkább, mivel ezzel az *URfordította Fo Atyátok firalmít örömré.* 'sa' t. és mivel ímé most-is, a' Ti Jó Atyátok áldás kívánáffal válik el Közönségefen ti tölletek, a' mint majdon az ö Bútsúzó Szavaiban azt meg-haljátok, attól a' kire a' bízzattatott.

Most-is pedig nevezetefen Tégedet egyetlen egy Kedves Fiát, Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI ISTVÁN* Ur! a' Te Életed ISTENt-félő Kegyes Párjával, Mélt. Gróf *Hídvégi NEMES JUDITH* Ur Afzönnyal, és Házatoknak Dízes Gyönyörüfégeivel a' Ti Nagy Reménységü Iffjabb FÖLDVÁRI FERENTZtekkal, és KRISTINA, 's DRUSIÁNA Kedves Liliom Szálaitokkal, az Árvák Atyjának, és az Özvegyek örizőjének Erös és Kegyelmes védelmében ajánl, Kívánván, hogy emlékezzék-meg az UR ti rólátok, és az Izraélnek ISTENE adja-meg a' ti Szívbéli kívánságtokat, fordítván a' ti firalmaitokat-is örömré, le-vetvén a' ti gyáz ruháitokat, és bé-övedzven titeket egézfzen örömmel: Nevezetesebben pedig és különösebben közöni most-is az ö Koporsójának fedele aló-is, Mélt. Gróf *Hídvégi NEMES JUDITH*, igazán Nemes indulatú Ur Afzöny! a'

P

Te

Te körülötte egész Életében gyakorlott femes gondvisele-
 fedet, a' Te hozzája mutatott Bárányi Szelíd Engedelmes-
 ségedet, és hólta után-is illendő Tisztetségének meg-adat-
 tatásában való szorgalmatoskodásodat; és mind ezekért azt
 kívánja : Áldjon-meg a' Mindenható Jehová Tégedet Men-
 nyei Áldásokkal ott fenn, és itt való Földi áldásokkal, vi-
 gasztaljon-meg Tégedet minden emberi reménység felett a'
 Te bánatidban, és nevelje-meg a' Te Háznak éketségét,
 hogy légyen az mint a' Sárón Mezejének ékeisége, és mint
 a' vizek mellett való termő ágak, hogy soha meg ne fégyenülj
 midőn a' Te ellenséged Tégedet a' Kapukban meg-főllit-
 nak, úgy légyen! 2). Szívén vífel Titeket-is Néh. M. Leá-
 nyától, és M. G. N. Szalont. TOLDI ADÁM Urtól kettős Árvaság-
 ra maradt Mélt. Unokáit, úgy titeket-is igazán szeretett és szerető U-
 ri Atyáfiat a' Nagy M. G. N. Értsei TOLDALAGI Háznak, Hazánk'
 Egen ékes sugárokkal fénylő Tsillagait, sőt minden közel és távolabb
 lévő M. Uri Atyáfiat Sógorait-is, és néktek közönségesen én általam
 ezt mondatyja: Áldja-meg az UR ISTEN a' Ti Házaikat az égnek
 gyönyörűséges harmatjával, és a' régtől fogván való halmoknak gyö-
 nyörűségeivel, hogy légyetek mint az Efraimnak tíz Ezerei, és a' Ma-
 nassénak ezerei. 3.) Áldással válik-el ti tölletek-is a' ti Jó és Kegyes
 Gazdátok, minden renden lévő hívséges Szolgai, és Jobbágyi, sőt ti
 tölletek-is kik ötöt most-is meg-tiszteltétek, kívánván, hogy a' Jákób'
 ISTENének áldái nyugodjanak-meg örökösön a' ti Fejeiteken, hogy
 áldottak lehessétek minden ti tselekedeteitekben, és az URnak örö-
 mével bővölködhessétek.

El-botsátlak már, óh de melly keserves fível botsátlak-el! én Té-
 gedet M. Nagy Pátronus Uram ! térj-meg már Testedre nézve-is a' Te
 nyugodalmadban, hogy minekutánna ki-aludod a' Te hozzás nyugod-
 dalmas álmodat Mélt. Uri *Familiá*dnak Tantsi Temető Bóltjában,
 egézzén meg-újúlván, Lelkestől Testestől énekelhesd ezt a' Men-
 nyeknek Országában : Fordítottad az én Siralmimat örömmre, le-veter-
 ted az én gyász ruhámat, ennekokáért én URam ISTENem

örökké ditsérlek Tégedet. Ámen,

HALOT.

HALOTTI ORATIO

A' HALÁLNAK RUT ÉS SZÉP ÁBRÁZATJÁROL,

Mellyet,

NÉHAI MÉLTÓSÁGOS GROF

T A N T S I

FÖLDVÁRI

FERENTZ

ÚR Ö NAGYSÁGÁNAK,

UTOLSO TISZTESSÉGE' MEG-ADATTATÁSÁNAK
ALKALMATOSSÁGÁVAL

mondott

K I S G E R G E L Y,

N. IDÁN, A' SZOMORV GYÁSZBA BORVLT PALOTÁRA GYVLT
SZÉP GYVLEKEZET ELÖTT,

Böjt - elő Havának X - dik Napján.

Erdélyi Hazánknak fényes Tsillagjai

Méltóságos Urak , Tekintetes Haza-Fijai !

*Külső, belső képsséggel egyaránt ékeskedő Méltóságos, Tekintetes,
és minden Rangban lévő Aszkonyi rendnek Serege !*

Tudománynyal , és Kegyességgel Tiszteletes Férjfiak !

Minden renden lévő szomorú Halgatóim !

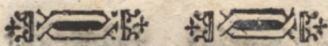
E tsudáljátok hogy tántorgó lépésekkel jövék e' szomorú Orátori Székbe, 's itt-is lassu pihegés-sel, rebegő nyelvel kezdem befédemet. Megdobbant szívem, nem tagadom, kezeim lábaim fíntén minden erejetskéjeket el-veztvén, akaratom ellen való mozgásokat téf- ábrázatom, csak egy pillatásnyi idő alatt-

alatt-is , most zöldre , majd sárgára rend kívül változtatja rendes barna fínét , nem titkolhatom .

El-nézém , t. i. e' Háznak minden fegeleteit , az egész Halotti pompát , és annak tzímeres kézületeit ; ezt a' fekete gyászba borúlt Széket ; ama' kedvetlen fínt öltözött falakat ; ama' le tsüggedett fővel *parentáló* , és belső fájdalmaikat sűrű zokogással bizonyító Személyyeket . El-nézém kiváltképen ezt a' Bánat' *Castrumát* , és az a'ra ki-tétetett gyászos Koporsót ! El-gondolám az a'ba zárat-tatott tetemeiket ; ama' Hazájához , míg éle , igaz magyar vérrel melegedett fívet , Vallásához , és az ISTEN' Anya-fzentegyházához Kegyességgel álhatatofon buzgó lelket vi-felő Uri Férjfiúnak ; ama' Ti fzerető Atyátok Fíának , jó Barátotoknak , fokaknak pedig Ti közzülletek , 's énnékem-is , nagy , és igen *gratiosus Patronusomnak* , Néhai , óh fo-morú főzót ! Néhai , Méltóságos Gróf *Tantsi FÖLDVÁ-RI FERENTZ* Urnak , már meg-hidegült , élet , és ér-zékenység nélkül való tetemeit , és , hogy igazán ki-mond-jam a' dolgot , leg-ottan el-borítá Lelkemet a' bánátnak árja , által járá Szívemet a' Halálnak mérgefen febhető fű-lánkja . Sajnálom , t. i. 's felette igen fáj-lalom e' nagy *He-rosnak* , e' Világból , az Emberi Nemzetnek , és ezen mi magyar Hazánknek tárfaságából , a' Ti fzereteteteknek , 's mindnyájunk tífzeletének öléből lett ki-költözését . Ezen fáj-dalmimhoz pedig újjabb elmebéli gyötrelmek tódúlának , fordítván gondolataimat Ti reátok , annyira ugyan , hogy tsak alig tartóztathatám-meg magamat , hogy mint *Xerxes* régentén roppant hadi Seregét , úgy én hatható jajgatások-kal meg ne fíraffalak benneteket .

Mert kérdőre kezdém mint-egy magamban venni , hát vallyon ugyan egyfzer ofztán mindnyájunknak e're a' *lineára* kell-e lépnünk ? Vallyon ugyan a' termézetnek Ura olly

olly' véggel hozott-é minket e' Világra, hogy innen mint valami Komédiát jádzó Személyeket a' *Theatrum*ról, vízfönt hirtelen ki-kergeffen? Vallyon ugyan, ki-vévés nélkül; mindennek szembe kell-é állani ezzel a' fene ellenféggel, a' Halállal? És ha a' véle való *Duellum*at el-kerülni lehetetlen; nem találathatik-é valami mód, mellyel diadalmat leheffen rajta venni?

El-járom, a' mint hirtelen lehete, elmémnek gondolataival, e' Világnak minden e'dig el-tölt szakaszait, egy-fer'smind szemem eleibe tévém mind a' régibb, mind pedig az újjabb történetekről való jegyzéseket, ha talán találhatnék valakit, a' kinek ügye nem lett volna e'zel a' vért fozmájához bajnokkal.

Emlegetik a' *Poëta*k *Ganymédest*, hogy ez, elevenen e' Földről az Égbe vitettetett, és a' nagy *Jupiter*nek pohárnakjává tétetett volna; de az után mint lett dolga, semmit a'ról nem emlékeznek. *Romulus*ról, Róma Városának első *fundator*áról írja *Livius*, hogy midőn egykor, Rómán kívül, a' Ketske tó mellett táborát akarná mustrálni; hirtelen nagy menydörgés, villámás, és *szélvész* támadván, végképen el-tűnt a' népnek szemei elől, a' pedig azt gondolván, hogy azon alkalmatossággal az Égbe fel-vitetetett, az Istenek közzé szállta. Így hitte ezt a' Római köz nép; de én, a' mint-hogy nem-is hiszem, úgy e'ben, és a' hasonló költött példákban, mostani *fomorú circumstantiáim*hoz képest semmi vígasztalást nem találhatok. Az ugyan tellyes hitelt érdemel, a' mit a' Sz. Írásnak hibázni nem tudó levelei mondanak *Énóchról* és *Ilyés*ről, kik közzül amaz, még az özőn víznek ideje előtt, e' pedig az -után, ugyan de ez előtt sok ezer ezteendőkkal, testtől lelkestől, halált nem látván egyik-is, az Égbe fel-vitettek; de e' két örvendetes példához hasonlót többet hiába keresünk. Sőt inkább úgy

tapaf-

tapasztalom, hogy ez az engemet ennyire meg-ijesztett ellenfég, a' Halál, erőt vett még a' vitéz *Hectorokon*, *Achilleseken*-is: meg-hodoltatta a' Világ, bíró *Sándorokat*: femmikké tette a' bölts *Platókat*, *Catókat*: nem kedvezett fem az ékefen álló *Ciceróknak*, fem a' törvény tudó *Justinianusoknak*. Többet mondok, nem kedvezett még az ISTEN' Szíve fzerínt való *Dávidoknak*, *Kegyes Sámueleknek*, tífzes *Aaronoknak*-is. Nem-is kedvezhetett; mert, el-végezterett a' Mennyei Felféges Udvarban, ki-is mondatott a' *Deliberatum*, hogy egyzér mindenek meg-haljanak. A'hozképest, bizonynal tudom, nem fog - - - óh de hogy mondjam-ki! nem fog femmit kedvezni Tinéktek-is, hanem kit elébb, kit későbbben a' maga birtokába vézen tsalhatatlanúl.

Ezek, és hasonló gondolatok ötlödének elmémbe ezen fomorú kézületnek mindjárt első tekintetére, 's leg-ottan

gelidus cucurrit per ossa tremor.

tetétől fogva talpig, testemnek minden ízét, erét el-fog-lalá, és a' kemény tsontokban lévő velőkig által-jará a' fomorú félelem.

Tudom ugyan, hogy *Cicero* és *Quintilianus* tanítáfaik fzerínt, *Oratorem virum esse*, oportet forti intrepidoque animo, talpán álló, bátor szívű embernek kell lenni, a' ki *Oratori* Székbe mér állani; egyéb aránt-is a' Férjfiakat illető *magnanimitással* ellenkező hiba fokott az lenni, ha valakinek fzíve akármelly kitsiny okból, térdeibe le-erefkedik. Déi

Sive pium vis hoc, sive hoc muliebre vocari,

conspiteor misero molle cor esse mihi.

Végye kinek mint tefzik, a'ról nem tehetek, én meg-vallom,

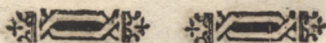

vallom, szívemnek gyengeségét, kivált mikor a' Halálról gondolkodom, tetemefen tapasztalom. Nem-is fégyellem ezt a' félénkségemet, mert valósággal igaz és helyes mondanak tartom azt: *Mors quum venerit, vincitur, si priusquam veniat semper timeatur.* E'zel az égyetlen égy mes-terféggel lehet a' Halált meg-győzni, ha egész életében fél az ember tőle. És azért, imé el-is végezém magamban, hogy ezen fomorú alkalmatossággal ne valamelly más *ma-tériáról* oráljak, hanem a' halálnak rettentő rút ábrázatját fessém fêmeitek eleibe, olly' tzállal, ha meg kell vallani, hogy mentől jobban lehet meg - ijezdelek benne-tek.

Meg-ütközétek talám Sz. H! a' mint fêmeiteknek forgáfaiból gyanitom, halván mi légyen hátra lévő befé-demnek tzélja. De el ne tsüggedjete. Mert ha egy fe-lől meg-talállak-ijezteni, más felől ugyan tsak igyekezem fel-nyitogatni azokat a' Kút-föket, mellyekből a' Halál' fé-lelmei ellen elegendendő bátoritást vehessetek. Míg azért ezekről egy keveset befélgetek, olly' véggel, hogy én-is e' bánat' *Castrumára* ki-tétetett Koporsóban meg-hidegült te-temeire nézve feküvő nagy Uri Férjfiúnak, Néhai Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Urnak utolsó tífes-séget tégyek; kérlek fzenvedjete-el békefséges türéssel. Azt ugyan előre mondhatom Sz. H. hogy, a' fel-tett tzél fzerint, mint-egy ijeztő váznak kellettén lenni ezen *Ora-tió*mnak, sem valami kellemetes ékefséget, sem valami el-méket kényeztető ketsegtetéteket, e'ben nem remélhet-tek: ellenben pedig, azt-is merem állítani, hogy, ha mindeneket jól fziuitekre venni nem fajnállotok, jöven-dőben nevezetes hafznát tapasztaljátok; a'kor pedig, a' mi-kor élteteknek utolsó pertzentésére juttok, minden embe-ri reményfégtől meg-fosztatva: és így az *Oratoroknak* kedves

Q

tseme-

tsemegéjét-is, a' jó *adplausust*, a'dig Ti tölletek meg nem nyerhetem el-hízem; de a'kor osztán, késő lézen az emberek előtt ditséretes tanúbizonyságot tennetek; a' melly részben elég szerentsélen *Orator* vagyok, de a' ti haznotokért, ennyi kárommal semit nem gondolok.

Semel altum ingressis vela nimirum facienda sunt.

Formálnak az emberek külömb-külömb *conceptusokat* a' Halálról; de a' mellyek rész szerint helytelenek, rész szerint a' dolognak mivoltát elégségeskepen elő nem adják. A' Kép írók úgy festik, a' *Poéták*-is úgy írják-le, mint valamelly tsupa fázaz tsontokból, minden hús és vér, 's erek nélkül való *Sceletont*, a' mellynek sem femei nintsenek, hogy a' fémelyek között válaftást tehesen; sem fülei, hogy a' reménykedő *infantiákat* meg-halgathassa: lábai hozzák, mellyekkel ha egyet kettőt lépik, akárhová könnyen el-érkezik: Kezei erősek, és ezekben tartja mérges vipera vérrel edzett kaszáját, mellyel csak egyet rándit, 's mint valami ferény kassás előtt a' gyenge fű fálak, rákásra omlanak az emberek, a' mint ezeket ama' versek szépen elő-adják:

Monstrum ingens, cui flexilibus frons orba columbris,

Cingitur - - - - -

Occiput aure caret, geminae sed utrinque cavernae,

Semper hiant, retroque fluunt in pectora tabo.

Verticis os glabrum, cervix nodosa; lacertos

Nulla ligat junctura humeris: sine viscere costae.

A' 'Sidó népet tanító régi *Rabbínusok* közöttül némellyek úgy gondolkodtak, hogy a' Halál nem egyéb, hanem valamelly Angyal, kit az ISTEN fókott ki-küldeni az embereknek meg-ölésekre, mint egyet ki-botsátott vólt az

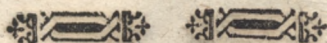
Égyipto-

Égyiptomi fogságnak leg-utolsó éjtfakáján az első fülötteknek el-veztésekre. Mások pedig ugyan ő közzülök azt mondják, hogy e' volna valamely gonosz lélek, és a'ma fetétség' fejedelmétől az ördöktől botsattatik-ki, ki-nél volna a' Halálnak birodalma, a' kit ők tulajdon nével *Samaël*-nek-is szoktak nevezni. Hibás gondolatok mind ezek Sz. H. ne képzeljétek a' Halált, mint valamely díztelen *figurá*ju kazášt; nem is angyal ez; nem is ördög, nem-is annak táborából való gonosz lélek: égy szóval, nem fémélybéli tulajdonságokkal bíró állat ez, és a' midön úgy állunk-is rólla, mint fémélyről, az esik, az ékesen szólás' mesterfégét tanító oskolákban esméreres *Profopopaea* szerint.

Hanem, a' Halálnak nvezete alatt értem én azt a' nagy változášt, midön az embernek természeti valóságára tartozó két részei, a' Lélek és a' test egy-mástól meg-ozlattatnak; a' Lélek ugyan, elébbi lak' helyéből, és e' világi dolgok közzül ki-költözvén, a'dig nem próbált új állapotra által mégyen, a' test pedig élet, és érzékenység nélkül maradván, rothadásra indul, 's lassanként végre oztán porrá válik.

Ez a' változás, és ennek meg-gondolása az, a' mi engemet annyira meg-ijesztett, a' mint mindjárt a' Kezdetben meg-vallám. És úgy tetfizik énnékem, lehetetlen-is e'ről haj borzadás nélkül elmélkedni. Gondoljátok-el ugyan-is leg-elsöben *Elöl járó Postáit*: azokat a' külömb-külobb féle nyavalyákat, éles fájdalmakat, a' mellyek most a' fejet, majd az oldalakat, most a' fívet, majd más részeket, vagy hasító nyílallásokkal, vagy eméztö forrósággal, vagy fogokat korzogató fázással ostromolják, 's majd az egész testet-is ár-víz módjára el-borítják, a' mellyeken töbnyire által kell az embernek menni, minek-e-

lötte a' Halálra meg-érik, mint a' gabona az aratásra ; gondoljátok-el azokat az álom nélkül töltetni fokott éjtzakákat , únalmas órákat, mellyek a' leg-utolsó minutát megelőzik : azokat a' fok-képen változó, most jó reménységgel bízható, majd vezedelemmel rettentő hánykódásokat, mellyek a' fzegény bünös embernek elméjét, kiváltképen halálos ágyában nyúghatatlankodtatják, a' midön

- - *abeunt, redeuntque* - - *Variantque timores.*

Hátha még-is vóltaképen elő-bezélhetném, és mint-egy fze-meitek eleibe írhatnám azokat a' dolgokat, mellyeken a' test, kivált pedig a' Lélek által mégyen e'ben az utolsó baj-vívásban, ezen bútsú vételének leg-utolsóbb pertzen-tésében ! Azok tudnák ezeket eleven fzínekkkel le-rajzolni, a' kik magok illyen tsatán forgottanak ; de a' kiktől most *relatiót* nem vehetünk, nagy közbe-vetés lévén ő közöt-tök, 's mi közöttünk. Mit ítélték immár Sz. H? melly kemény *Tyrannus*nak kell annak lenni, a' kinek tsak elől járó követői-is, illy' kegyetlenek 's irtóztatók !

Bizonnyára nagy ellenség, fene *Tyrannus* úgy-mint a' melly által valamit az ember e' Világon bir, betsül, vagy fzeret, mind a'tól egy summában meg-fosztatik : az édes Atyák, kedvező Anyák fzerelmes magzatjaikat el-fa-lasztják : a' magzatok gondvifelő Szüléiktől el-maradnak : az Atyafiak, jó Szomfédok egymástól távol állanak : a' fí-ves barátok, hív kenyeres Pajtások egymástól el-ifzonyod-nak : a' fzerető Házas-Társak öfve fzerezhetetlenül el-vá-lasztatnak. Meg-fosztatik továbbá ez által az Ember, min-den fzerentséjétől, Tifztségétől, Kintsétől, Jófágától. Ez a' Tsáfárokat a' magas *Thronus*ból le-fállítja ; a' Kirá-lyoknak fejekből Koronájokat le-véfi, Páltzájokat ke-zeikből ki-tekeri : a' Bírákat a' Tanáts-házból ki-kergeti : a' Vitézeket az ütközetnek helyén el-ejti : a' Papot a'
Pré.

Prédikáló fékből le-taítja: a' Mester embert a' műhelyről, a' fántó vetőt az eke mellől el-rabolja, 's mindeniket mezitelen küldi-ki e' Világból, valamint ide bé-közföntött volt. A' mint ezt *Saladinus*, Egyiptomnak a' 12-dik fázban élt hatalmas Ura, nem tsak meg-esmérte, hanem máfoknak-is fépen értéfekekre adta a'kor, a' midön halálához közelítvén, egy darab hitván váfnat hozzú rúdra függeftvén, azt roppant nagy táborán félyel hordoztatta, minden-felé ezt kiáltatván:

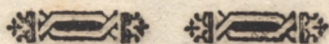
Vixi divitiis, regno, tumidusque tropaeis,

Sed panum heu nigrum, nil nisi morte tuli.

Én *Saladinus*, a' ki gazdagsággal bővölködve éltem, fok Országokat birtam, feles győzedelmi *monumentumokkal* kevélykedtem, ímé mind azokat el-kelletvén hagynom, e're a' hitvány váfonra forúltam.

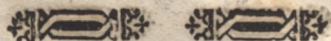
Többet mondok ezeknél Sz. H. meg-fosztja ez az embert tulajdon Testétől-is, e'től a' kedves annyira kényeztetni fokott Testől mondom; és vallyon bátorkodjam-é emlegetni mire juttatja ezt? hova lef' e'nek mozgása, ereje? mivé válik piros ábrázatja? húsa 's minden nedvesége, mint lef' a' kígyóknak, békáknak, útalatos férgeknek eledelévé?

Képzeltetitek annyival könnyebben, hogy ottan ottan fêmeitekkal-is láthatjátok, melly nagy romlás esik a' testen a' halál által: de hidjétek-el, hogy nagy változás az-is, a' mellyen a' Léleknek által kell menni. Mert ha fíntén ez semmivé nem tétethetik-is, halhatatlan természetü lévén: elég nagy dolog mindazáltal tsak az-is, hogy belé óltódott hajlandósága ellen, el-választatik a' testől, 's nem tudom mitsoda magános állapotra által tétettetik. E' Világon olly' fzeros *harmonia*ban, olly' tökéletesen meg-egyező barátságban él a' Lé-

lek a' Testtel, hogy többnyire minden munkáit annak közbe jövése által vízi véghez: a' szemek által lát; a' fülek által hall; a' nyelv által beszél; a' kezek által tselekezi elintézett munkáit; a' lábak által mégyn egy helyből másba, 's a' t. Illy' fűkészes *Organum*októl, illy' hasznos eszközöktől egyfeszmind meg folytatnia, kétség kívül nem kevéssé keserves állapot. El-hízem, hogy ilyen, vagy hasonló okokra nézve mondotta Sz. Pál Apostol, hogy ha ISTENnek tetzenék, nem kívánna le-vetkeztetni, hanem fel-öltöztetni, hogy a' halandóság el nyelettetnék az életől; jelentvén ezen szavaival, hogy meg-özlattatás nélkül, Testestől Lelkestől a' halhatatlanságra vitetni óhajtana.

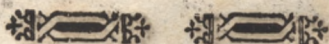
Sokak és nagyok ezek, de még-is nagyobbak vagy-nak hátra. Tudjátok Sz. H. hogy két különböző helyek vagynak, két egy-más ellenébe tétetett állapotok, mellyek között vagy egyikbe, vagy másikba kell menni minden testől el-vált Léleknek, az egyik a' Menny-Ország, az Örök Bóldogságnak helye. A' melly Lélek ide bé-férkezhetik, annak dolga jól vagyon, és vég nélkül jól léfzen minden bizonnal. De még-is ennek a' bóldogságnak tellyes tökéletességre való menetelét a' Halál egy ideig akadályoztatja. Mert ugyan-is, a' test a' földnek gyomrában fekvén ama' közönséges fel-támadásnak nagy napjáig, és a' dig a' Léleknek e' nélkül a' test nélkül kellettven lennie: a' dig ezekkel a' szemekkel nem nézheti az UR JÉ'SUSnak meg-ditsöittetett ábrázatját; ezekkel a' fülekkel nem halhatja a' Király KRISTUSnak szavát; e'zel a' nyelvel nem énekelhet *Alleluját* az ISTENnek. A' dig azért vagyon a' Lélekben némü-némü kívánság, melly még bé nem töltetett. Nagy kívánsággal várja t. i. egyebek között hogy a' test-is a' halálnak kötelei alól fel-öldoztatván 's meg-ditsöittetvén, vele vízont egyefittesék. Ne gondoljátok, nem magam

magam fejemtől mondom ezt, hanem Sz. Pálnak ama' Éa-
vaiból hozom-ki : *Mi-is, a' kik a' Léleknek 'sengéjét vettük,*
mi maguuk, ú. m. mi magunkban fohászkodunk a' fiúságot vár-
ván, t. i. a' mi testiünknek tellyes váltságát. (Róm. VIII: 23.)

Hát azokról a' fegény Lelkekről, a' kik a' testből
ki-fakadván, pokolban serkennek fel, mit mondjak? Va-
gyon-é penna a' melly le-írhasfá? vagyon-é nyelv a' melly
ki-bezélheffe? vagyon-é elme a' melly képzelheffe az il-
lyeneknek, kínos állapotjokat? Az illyeneknek, kivált az
illyenek, mondhatom, bizonynyára rettenetes ellensége a'
Halál, a' mellynek elől-járó követői által *citáltatnak* ama'
mindent tudó, 's fozofs igafsága ellen semmit nem ked-
vező Itélő Biró eleiben, a' hol a' Sátánnak egész Táborá, 's ki-
nek-kinek a' maga Lelki-esméreti léfnek vádolói, minden *Pro-*
curator, vagy Szó-fólló nélkül. El-jöven pedig önnön ma-
ga a' Halál, óh fegény Lelkek mire juttok! melly kefer-
ves szemekkel néztek vízfá el-tölt Világi életetekre! melly
kedvetlenül tekingettek az előttetek lévő változhatatlan
fomorú örökkévalóságba. Jaj! hát az a' pertzentés, az a'
fempillantás, a' mellyen, ama' kegyetlen Porofzlónak ke-
zeiben adattatván, bé-vettettek a'ba a' figoru Tömlörtzbe,
a' hol a' Ti férgetek meg-nem hal, a' hol a' Ti - - - !

De nem bezéllek többet e'félét; mert né talám
a' Halálnál-is kegyetlenebb *Orator*nak fogtok majdon ítélni;
egyéb aránt-is, képzelhetitek ezekből, úgy gondolom, a'
Halálnak rút ábrázatját. Valamint én, úgy Ti-is meg-ijed-
tetek gyanitom, a'nak fomorú tekintetétől. Hogy-is ne
rettennék-meg mi a'tól, a' mellytől még a' nagy Hitű Áb-
rahám, az ISTENt győző *Jákób*, a' mennyi bódogságot
már e' Világi életében mások felett meg-ízeltett Sz. Pál
Apostol-is némü némü írtózás nélkül nem szólhatnak: a'tól
a' leg-nagypobb vezedelemtől, mellyel az ISTEN, a' mi el-
ső Szüléinket azért fenyegette vólt-meg, hogy lenne fe-
meik

meik előtt mindenkor hathatós indító oka leg nagyobb gonosznak, a' bűnnek el-távoztatására, és a' mellyet ugyan e'nek 'söldjául, avagy büntetéséül botsátott Ő Felsége az Emberi Nemzetre!

O dies! O tempora! quodnam huic tanto malo allevamentum dabitur! Vallyon lehet-e menedék hely? Vallyon lehet-e fundamentomos bátorítás ez ellen a' félelmek' Királya ellen?

Vóltanak eleitől fogva olyan balgatag Emberek, a' kik hitték, hogy a' Termézetnek Országában találtathatik hathatós eszköz a' Halálnak ragadozó ereje ellen. A' *Chinai Imperatorokról* mondják, hogy némellyek ő közüllök, hallatlan nagy summa pénzt fizettenek egy tsep, nem tudom mi féle, italkáért, olly' reménységgel, hogy ez őket halhatatlanokká tézi. Némellyek pedig, ugyan ő közüllök: kezdetek magas Tornyokat építeni, mellyeknek te-teje a' felhőkön felyül, fíntén a' hódig érne, a'hol oftán arany tséfékben akartak volna leg tisztább és vékonyabb harmat tseppeket fogni, es ilyen itallal elni égészegeknek örökös fenn tartására. Az *Alchemisták*-is régtől fogva zívek szakadva füstölögnek furkos kementzések körül, hogy ama' híres *Lapis Philosophicus* fel-találván, a' zal együtt valami tsudálatos erejű *Liquort* is *destillaltatbatnának*, melly lenne valóságos *Panacea*, minden nyavalyák, sőt a' Halál ellen-is hafnos orvasság. De nagy kár! még e'dig nem *succedált* a' dolog, nintsen-is femmi reménység. Látván azért mindenek az illyen eszközökkel való bízta-fokat helytelen fő-béli kérkede-zéseknek lenni, némellyek nem annyira a' Halhatatlanságon kezdetek kapdálni, mint az életnek, avagy tsak valami kevés-sel lehető meg-hozzab-bittatásán, a' kik *vivere negligunt ut possint vivere diu*, míg élnek-is, kéz akarattal nyomorognak, hogy-ha talám

továb-

továbbatska élhetnének . De ez a' *remedium*-is nem eshet-
vén mindeneknek kedvekbe, máfok ísmét más útra fogta-
nak . T. i. némellyek a'ma köz mondás fzerínt : *Contemne*
et vinctes, úgy ítélnék , hogy a' Halál ellen leg-alkalmato-
sabb orvosfág , vagy leg-alább annak félelmei ellen erős ví-
gasztalás , ha soha a'ról az ember nem-is gondolkodik ; a' kik
azért fzeretnek fzigalmatoson el-távoztatni minden alkalmat-
osfágot , melly az ő utolsó végekről való gondolkodásra
vezethetné . Tsekély állapot ez Sz . H ! mert vallyon te-
hete valaki olly' erőfakot magán , hogy az ottan-ottan elő
forduló nyavalyák , az ottan-ottan történő temetési alkalmat-
osfágok , kissébb , nagyobb idejű embereknek minden na-
ponként hallatni fokott halálozások , akarátja ellen-is ezé-
be ne juttassák , hogy nem tsak közöfégesen mindenek-
nek , hanem kinek-kinek magának-is meg kell hálnia . Más
felől pedig e' Világi élet után következő bóldog állapot-
hoz mitsoda reménységet nyújthat ez ? az örök kárhozat-
nak , hogy egy summában mindent ki-mondjak , el-kerülé-
féhez mennyire bízhatik valaki , ha fíntén olly' ostobává te-
heti-is érzékenységeit , hogy semmit ne lásson , ne haljon ,
ne gondolkodjék egész életében a' Halálról ?

A' régi Pogány népek között fok helyeken vólt az
a' fokás , hogy a' közönfégés málatságnak , vagy vendég-
fégnek idején ember koponyát függefztettek magok elei-
be , mellyet egy-másnak mütogatván :

Heu ! heu ! nos miseros , quam totus homuncio nihil est ;

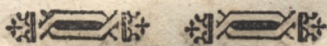
Quam fragilis ténero flamine vita cadit !

Sic erimus cuncti , post quam nos auferet orcus ;

Ergo vivamus , dum licet esse , bene .

Látjátok , úgy mondattak , látjátok vendégim , látjátok bará-
tim mi lef' az emberből ! mi-is mind így járunk : mig azért
idünk

R

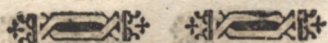
időnk és módunk vagyon, együnk, igyunk, vígan mulatozunk.

Ezek; és ilyenek azok a' Kút-fejek, melyekből e' Világnak nagy része kíván venni bátorittatást a' Halál' retgettései ellen; de a' melyek mindenkor zavarosok, a' kor pedig tellyességgel meg-fogyatkoznak, a' mikor leg-nagyobb féükfébbe tétettetik az ember, és azért, óh melly igen tsalárd kút-fejek! Nem igazitalak én Titeket ezekre; sőt inkább, ha annyi *Oratori auctoritással* élni bátorzkodhatom, az ilyenektől nagy *Protestatio*val el-tiltalak. Mindeneket el-tiltok ezektől: de még-is mindeneknek kívánt vígaftalást, meg-vallom, nem nyújthatok. Tudnia illik, az egész emberi Nemzet két részekre osztotta magát: Hitetlenek, a' bűnökben meg-térés nélkül élők az egyik *Clasfis*béliek. Az ilyeneknek, óh fájdalom! sem mint *Philosophus*, sem mint *Theologus*, sem a' józan okoságból, sem a' Szent Írásnak tanításából tellyességgel femmi vígaftalást nem tudok mondani. A' más rendbéliek pedig azok, a' kik a' Halálról, és annak következéseiről ottan-ottan félelemmel meg-emlékezvén, a' bűnökből ki-tértenek, és folyamodnak az UR JÉ'SUSshoz, a' ki egyedül bir az Életnek és Halálnak kultsaival, a' ki a' maga halálával el-rontotta azt a' kinél vala a' Halálnak birodalma. Az ilyeneknek halálok betsületes az UR előtt, ő magokra nézve pedig bóldog, és tellyes vígaftaltatásokkal. Mert ez által *elsőben*, minden ő szenvedéseiknek vége léfzen. Gondoljátok Sz. H! melly fok nyomorúságok közt kell élni e' Világon az embereknek! Itt vagynak a' fok bádjaftó nyavalyák, kegyetlen fájdalmok, melyek fojtogatják ezt a' nyomorúlt testet: itt vagynak fámตาลan véletlen esetek, melyek fejünkön történnek, midőn nem-is reménylenők: itt vagyon a' fegénység, a' fok eméftő gondok, melyek az emberi fívet által fzegezik:
itt

itt vagynak külömb-kü lömb-féle kedvetlenségek, mellyeket vagy a' nyilvánosság ellenfégek okoznak, vagy pedig a' fines barátok. Söt ki-tudna mindeneket elő-fámlálni? Tulajdonképen ez a' Világ nem egyéb, hanem a' nyomorúságoknak öfve kaptsolt lántza, fáj dalmoknak *materiája*, fűntelen való hartz, és keferűségeknek tengere: nem egyéb, hanem egy testi és lelki nyavalyákban fetrengő betegekkel mindenféle tellyes és el-bűzhödött nagy lspotály. E'ből azért a' Halál által ki-költözni, mindezek töl egy fempillantásban végképen meg-fabadúl ni, nemde nem nagy öröm, 's bódogság-é?

De többet kell mondanom; mert ha a' Halál után semmi kín és gyöttele m nem volna, valamint a' gonofzok és hitetlenek, a' kik fzerentsések e' Világön, minden embereknél mondhatnák magokat bódogabbaknak: úgy ellenben, ha sem bódogságnak, sem ditsőfségnek reményfége nem volna, a' jó emberek, és az igaz hívek, a' kik a' nyomorúságoknak pohárát tellyes mértékkel ifzák, minden teremtettt állatoknál bódogtalanabbak lennének. Ide járúl, hogy egy ennyivel a' Pogányok-is vígafztalták magokat a' Halál félelmei ellen, a' midön úgy nézték azt, mint minden nyomorúságoknak és fzenvedéseknek végét. Többet mondok tehát immár, és a'ra kérlek, hogy Ti K. H. úgy tartsátok a' Halált, mint a' Mennyei változhatatlan bódogságba vezető útát, és oda való bemenetetelt. Mert nem tsak meg-fabadítja ez az embert minden ofstromló nyavalyáktól, hanem ugyan halhatatlanná-is téfzi: nem tsak ki-költözteti e' firalomnak völgyéből, hanem fel-is emeli a' bódog életnek és változhatatlan ditsőfségnek leg-magofabb pontjára: nem tsak ki-kergeti e'ből a' bünt és jót öfve zavaró Babilonból, hanem által téfzi a' Mennyei Jérú'sálembe, hogy fze mlélje a'nak ditső épületeit, mellyeket épített

tett maga az ISTEN még Világ' *fundamentum*ának fel-vet-
tetése előtt, és meg-elégítettség mind örökké a'nak gaz-
dag bővségével. Nem tsak le-vetkezteti az emberrel a'
romlottságnak öltözetit, hanem fel-is öltözteti a' világos-
ságnak fényes ruháiba. Ez által az ISTEN nem tsak el-
törli fêmeinkről a' könyv-húllatásokat, nem tsak ki-vézi
fájjainkból a' jaj főt, hanem meg-is tölti azokat örvende-
ző énekekkel: nem tsak el válaft a' bünös embereknek
tárfaságától, hanem közelítet a' fok ezer angyalokhoz,
meg-bóldogúlt Lelkekhez, és bé-botsát a' maga ditsőséges
ábrázatjának zemlélésére.

Mind ezeket öfve vetvén, a' jö-ki, hogy a' Ha-
lálnak kettös ábrázatja vagyon: rút az egyik, szép a' má-
fik: rettentő az egyik, kívánatos a' máfik. Titeket kér-
delek immár Sz. H! mellyikre kívánnátok e' kettő közzül
örömeftebb tekinteni? Szükségtelen Kérdésnek tartjátok
talám: mert ki volna, a' ki a' szépet nem fzeretné? ki volna,
a' ki a' kívánatosot nem kívánná? De tsak a'ma gyerme-
kek' fájjába forgó köz mondások fzerint-is: *Dulcia non
novit, qui non gustavit amara. Per spinas ad rosas.* Vala-
mint egyéb dolgokban, úgy e'ben a' *matériában*-is igaz
az, hogy senki nem rézfesülhet a' Halált követő édesés-
gekben, míglen a'nak mérgével tellyes keferü pohárból
nem ifzik. Senki nem fedheti a' Halál' káfája után neve-
kedő illatos ró'sákat, míg némü-nemü töviffektől meg nem
fértegettetik. Vagy hogy elébbeni *stilusomat* meg-tartsam,
nem láthatja senki a' Halálnak szébbik ábrázatját, míg a'-
nak rettentő tekintet meg nem nézi, és azt zemlélvén,
a' mint illik, meg nem ijed. A' Kegyes Á'sáf, ha fzentén
elsőben bofzánkodott-is, de a'nakutánna bé-hatolván az
ISTEN' *Sanctuarium*ába, és ott a' dolgoknak mivóltára job-

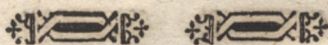
ban-is

ban is meg taníttatván, bódogtalanoknak mondja azokat, a' kik a' Halállal nem bajlódnak.

Oh bódogok ellenben tehát azok, kiket e' világi életben a' Halálnak fájdalmai ottan-ottan környül vésznek! a' kiket e'nek a' nagy *Béliálnak* fiai jó eleve meg-retten-tenek! Bódogok! mert hathatós indító ok vagyon fêmeik előtt a' magok valóságos meg-efmérésére, 's életek meg-jobbitásával a' KRISTUS JÉ'SUSHoz való folyamodásra. Bódogok! mert akármelly véletlen és váratlan üjjön reájok ez az ellenség; mindazáltal vigyázatlanúl nem találtnak, és azért vezedelembe-is nem ejtethetnek: előre kinezték ugyan-is a' menedék helyet, amaz erős tornyot, a' KRISTUS JÉ'SUST, a' kihez folyamodván, ha fíntén minden változástól üressen nem maradhatnak-is, az a' változás mindazáltal, a' mellyen által mennek, nagy hafznokra lézen, 's épülésekre.

Vajha lehethéges volna, hogy ez a' gyázos *Theatrumra* ki tétetett Koporsó most egy kevésbé meg-nyílnék! Kivált pedig, vajha lehethéges volna, hogy önnön magok az egek meg-nyilatkozván, a'ma bódog Lélek onnan vízfűzä jöne, és most én helyettem bár csak egy fempillantáfig befélhetne Tinéktek! Jól értitek Sz. H. kire tzelezak. Ugy-mint: a'ma b. e. Nagy Uri Férjfiúra, Néhai Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur ö Nagyságára. Kétség kívül, egy felöl világoson fêmeitek eleibe rajzólná a' Halálnak rettentő rút ábrázatját, de más felöl eleyen fínekkal le-írná a'nak kívánatos tekintetét-is: el-hitetné veletek, hogy ámbátor ellenség légyen ez, mindazáltal fokkal több hafznót tézen a' Kerefityén hívő embernek, mint akármelly jó baráttól lehetne várni; maga tulajdon példájában, mint tífza tükörben fémleltetvén azt a' tökéletes nyúgodalmat, és bódogságot, a' mellyre e'nek

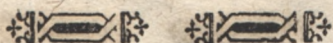

közbe jövésevel által tétetet, és egész *Relatiót* tévén a' ma Mennyei Szentek' Szentének gazdag kintseiről, 's nagyságos szépségéről, mellybe bé-hatolt immár, el-rontatván a' Halál által erőtelen, és e'dig ellent tartó testének kárpitja.

De hová ragadnak engemet az én indúlatim? Hogy tézek kívánságomnak tzeljává illetlen, egyfzer'smind fűkfégtelen dolgot? Nem-is háboritom-meg ezt a' drága Lelket az ő nyúgodalmában: mert a' kívül-is majdon önként által lárjátok az ő példájából-is, mit kellefék a' Halálról ítélnetek, ha még egy kevés ideig figyelmetes halgatással lenni nem sajnállotok, míg az ő régi fényes Uri *Familiából* való származásáról, ditséretesen folytatott Kerefztyén Világi Életéről, és a' Halál által a' Mennyei böldgságba lett bé-iktattásáról egy keveset befélgetek.

Hogy pedig a' Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI* régi *Familiának* le-írásában a' régibb idöket ne említsem, egybe lépem a' XV-dik *Saeculumra*, mellynek vége felé virágzott vala a' ma jeles *Heros*, FÖLDVÁRI MIKLOS Ur, nagy emlékezetü HOLLOS MATYÁS, Magyar Királynak V. *Colonellussa*, kitől mint Tör'söktől vette eredetét a' Méltós. FÖLDVÁRI *Familia*. hagyván ez maga után Uri Házában örökös Fia, FÖLDVÁRI BÁLINTot, a' ki Erdély Or. főágának egy válaftott Haza Fija vala, 's *Protonotariusi* farskalatos hívatalt-is viselt. BÁLINTnak Fija vólt *Tantsi FÖLDVÁRI JÁNOS* Ur, a' kinek *Virtussainak* örökös *monumentumi* a' két Hazában szélesen ki-terjedett FÖLDVÁRI JÓ főágok, mellyeknek nagyobb részét ez tulajdon *meritumi* val *adquirálta*, és így a' fzerentse Javainak, magát 's maradékát gazdag Urává tette; de a' mellett fedte a' Házasági meg-áldottatott páros Életnek-is drága gyümölcseit, élete' második Párjától, ama' régi *Harinnai HARINNAI Familiából* származott BIKLI ER'SÉBETH Afzönytől

zület-

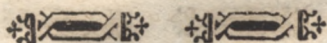

zülettetvén ő néki két jeles Uri magzatok, GÁSPÁR és GYÖRGY, kik közzül

GÁSPÁR zemlélte Felefégetől PEKRI ANNÁtól zületett ISTVÁN Fiját, a' ki jöllehet Házában örököst nem hagyta, mindazáltal magának halhatatlan hírt nevet, *Familiájának örökös ditsőséget szerzett azzal, hogy II-dik Maximilianus Római Imperator*, Tseh és Magyar Király' idejében 1575-dik Eftendőben, Erdély Ország részéről *Ora-tori*, vagy *Residensi* Hivatalt viselt Bétsben; annak utánna pedig Hadi szolgálatra vágyakozván, az említett *Imperator-tól Generalisi* méltóságra kegyelmesen *promoveáltatott*. A' melly hivatalban Felséges Királynához hívfégét, édes Hazájához szeretét, 's más Uri *Virtussait*, melly tetemesen ki-tündököltette légyen, tsak az-is eléggé bizonyítja, a' mit a' Chronikák írnak *Szigeth* és *Gyula Várainak* a' fényes *Porta*' ereje ellen lett oltalmaztatásokról.

GYÖRGYnek pedig Felefégetől BOGÁTI ER'SÉ-BETH Afzonytól fázmazának JÁNOS és GYÖRGY Fijai. JÁNOS magzatot maga után nem hagyott. GYÖRGY Háza-sági Szövetség által köttettetvén ALMÁDI BORBÁRA Afzonyhoz, nemzé *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ*et, a' ki fel-nevekedvén, és magát a' közönséges Tárfaságnak szol-gálataira szépen el-kézfítvén, elsőben ugyan *Constantzinápoly*-ban fok Eftendőkig *Residensi* hivatalt viselt ditsérete-sen; onnan édes Hazájába vízfza hívatatván, lett az a'ko-ri Erdélyi Fejedelemnek belső Tanátosfő. Ugyan ezen FÖLDVÁRI FERENTZ Ur, vévén magának Felefégül a'-ma régi TARNOK *Eamiliából* fázmazott *Heroinát*, *Tarnók Matskási* MATSKÁSI ANNÁt, fázmlála három jeles Uri Magzatokat, úgy-mint FERENTZet, PÁLt, és ER'SÉ-BETET.

FERENTZ, Feleségével *Losontzi* BÁNFFI BOR-BÁRA

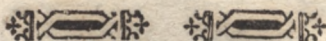

BÁRA Afzonnal együtt maradék nélkül el - enyézett .

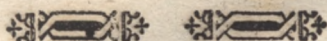
ER'SÉBETH Néh. FOLTI FARKAS Urhoz köttet-
vén Házas Társúl, nyert magának ISTEN ajándékából ma-
radékokat, kik a' Mélt. *Petrityevith* HORVÁTH *Familiában*
maig-is szépen virágoznak .

Harmadik vala PÁL, a' ki Torotzkó Sz. Györgyi
TOROTZKAI BORBÁRA Afzontól, mint Élete' Kedves
Párjától, zemléle két drága Zalogokat, úgy-mint: GYÖRGY
és PÁL Uri Fijakat. Kik közzül Néhai Mélt. *Tantsi* FÖLD-
VÁRI GYÖRGY Ur édes Atyja vala, Néhai Mélt. FÖLD-
VÁRI FERENTZ Urnak, a' kitől ismét mint édes Atyá-
tól, és Néhai Mélt. PETKI NAGY KRISTINA Afzontól,
mint édes Annyától vette eredetét Hazánknak egy
igaz Fija, Mélt. *Tantsi* FÖLDVÁRI GYÖRGY Ur .

Második Fija fellyebb említett FÖLDVÁRI PÁL
Urnak, vólt édes Atyja nevével ékeskedő, Hazánk Uri
Rendeit ékesítő emlékezetes Uri Férjfiú, Néhai Mélt. *Tan.*
FÖLDVÁRI PÁL Ur, kinek-is N. M. HARINNAI SÁRA Ur
Afzonnal párosodott Házasági életét meg-áldotta vala az
ISTEN szép Uri Magzatokkal, zemlélvén Házokban, 's
magok után életben-is hagyván, az Afzoni renden ugyan
Néh. Mélt. Gróf *Tantsi* FÖLDVÁRI ER'SÉBETH Ur Af-
zont, Néhai Mélt. Gróf *N. Ertsei* TOLDALAGI MIHÁLY
Urnak tizta kegyességü élete' Párját, 's Uri Házának pél-
dát ritkán található ferény és bölts Gazda-afzont; melly
drága Uri Párnak Zalogai lönek, az eleitől fogva szépen
virágzott, 's ágait naponként mind szélesebben ki-terjeztő
Mélt. Gróf *N. Ertsei* TOLDALAGI *Familiában*, Mélt. Gróf
N. Ertsei TOLDALAGI LÁSZLO Ur ö Nagysága, Felső-
ges Király Afzonyunk Erdélyi Törvényes Mélt. Királyi
Táblájának *Actualis*, és igen nagy érdemü *Adfessora*, Ha-
zánknak egy valóságos *Nestori* idökre méltó bölts és taná-
tsos

tsos *Nestora*, nékem különös *Maecenásom*, *Második Mélt.* Gróf *N. Ertsei TOLDALAGI JÁNOS* Ur ö Nagysága; *Harmadik Mélt.* Gróf *N. Ertsei TOLDALAGI FERENTZ* Ur ö Nagysága; *Negyedik Mélt.* Gróf *N. Ertsei TOLDALAGI PÁL* Ur ö Nagysága, mind hárman hasonlóképen, jeles Uri *Virtusokkal* ékeskedő, 's tágas *Theatrumot* érdemlő nagy Uri Férjfiak, az ISTEN Házának drága kintsei, minden Jók' fêmeinek kellemetes gyönyörűségei, nékem gyermeklégemtől fogva méltóztatott különös *Patronusim*. *Ötödikör* emlitem, ugyan ezen Uri Pártól föülettetett nagy *Heroinát*, Néh. édes *Afzfony Annyának* nyomdokait a' tiizta kegyességben és bős Gazda *Afzfonykodásban* ferény lépésekkel követő *M. G. N. Ertsei TOLDALAGI KATA* Ur *Afzfonyt*, ritka *Virtusokkal* tündöklő nagy Uri Férjfiúnak, *M. G. Tzegei VVASS ÁDÁM* Ur ö Nagys. Élete fzerelmes Párját. Utóljára hagyám, a' kit a' föületéfnék rendire vígyázván, elébb kell vala említenem, Néh. *M. G. N. Er. TOLDALAGI ER'SÉBETH* Ur *Afzfonyt*, *N. M. Fritsi FEKETE SÁMUEL* Urnak egy ideig drága ditsőségét, azután tiizta kegyességü *Özvegyét*, de a' ki maga-is immár e' Világból ez előtt néhány éftendőkkkel lett ki-költözésével minden Jóknak méltó fömorúságot, 's Mélt. Uri Atyjafiainak fekete vastag gyáft okozott, hagyván ugyan tsak maga után mindnyájunk' vígáftaltatárára életben négy Uri drága Magzatokat. Kik közül az első *M. Fr. FEKETE LÖRINTZ* Ur, a' *Publicumot* nagy reményfeggel bíztató ifjú Uri Férjfiú. *Második, M. Fr. FEKETE LAJOS* Ur, *Felséges Afzfonyunk* Erdélyi Törvényes Mélt. Királyi Táblájának érdemes *Adfessora*. Harm. *M. Fr. FEKETE FERENTZ*, külső belső ajándékokkal ékeskedő, nagyra föülett Uri Ifjú. *Negyed. vala ama' gyönyörü angyalka, M. Malomv. KENDEFFI JO'SEF* Urnak minapi drága Kintse, *M. Fr. FEKETE KLÁRA* Ifjú *Afzfony*,
S a' ki

a' ki ez előtt nem régen Ifjúságának ki-nyílt tavafőzén e' Földről el-költözvén, neveletlen Magzatait ajánlá Mélt. Uri Atyjafiaiának atyafiságos *gráciájokba*.

Által mégyek immár fellyebb említett Néhai Mélt. *Tantsi FÖLDVÁRI PÁL* Urnak Élete' drága Párjától, Néh. Mélt. *HARINNAI SÁRA* Ur Afőzönytől ületett Uri Fijára: e' vala Néhai Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI FERENTZ* Ur ö Nagysága, a' ki meg-hidegült Testére nézve fekszik a'ma gyászos Koporsóban, 's lett mind a' Ti mostani fomorú özve gyűlésteknek, mind pedig ezen én Kefergő *Oratiómnak materiája*.

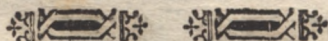
Látjátok azért Sz. H. ezen mi kedves emlékezetű Halottunknak igen fényes, és tsak nem a' magas Egeknek fönfődságokig fel-emelkedett nagy Méltóságu regi *Familiából* lett fázmazását, és hasonló Uri *Familiákkal* való egybe-kötterését. Méltán mindazáltal, mikor még rengő böltsőjében fekünnék, réa fábhatta volna valaki azt a' mit *Virgilius* mondott régentén *MARCELLUS* felől, *Octaviának, Augustus* Tsáfár' Testvér Húgának Fija felől:

Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos

In tantum spē tollet Avos; nec Romula quondam

Ullo se tantum tellus iactabit alumno.

Mert akármelley fényes lett légyen eleitől fogva a' Mélt. *Tantsi FÖLDVÁRI Familia*; akármelley gazdag vólt-is az Nagy Uri Férjfiakkal: egy-is mindazáltal a'nak ditsőséget oly nagyra nem emelte mint ez a' mindjárt említett Uri *Heros*. A' ki mind Hazájához, mind áldott emlékezetű *Felséges VI-dik KÁROLY* Tsáfárhoz, 'sa'nak *Successőrához* valósággal ki-tetfő *meritumival* azt nyerte, hogy mostan ditsőségesen és győzedelmesen Uralkodó *Felséges Koronás Király Afőzönyunk* ötet, és ő benne egész Mélt. Uri *Familiáját* GROFI Méltósággal 's *Titulussal* ingyen való Kegyelmeségéből meg-
aján-

ajándékozna. E' mellett, öregbitette Uri *Familiájának* fényességét a'zal-is, hogy midőn a' Menyegzői faklyák gyújtásának rendes idejét elérte volna, az ISTENi végeztések felerint, Házasági Szövetség által öfve-köttetettek a'ma hasonló régi időkre fel-nyúló *Familiája* Néh. Mélt. G. *Kali KUN ER'SÉBETH*, maga idejében jeles Uri Afzonnal. Kivel való páros Életét meg-áldotta vala az ISTEN öt drága Uri Magzatokkal. De a' kiknek hármát, *ostenderunt ter- ris tantum fata, nec ultra esse siverunt*. Tsak meg-múttatták e' Földnek az ISTENi végeztések, fokáig pedig élni nem engedték. A' negyedik, úgy-mint, Néh. Mélt. Gróf *Tantsi FÖLDVÁRI SÁRA* Ifjú Ur Afzony, ama' ditséretes tselekedetekről a' Magyar Korona alatt esmértes *TOLDI Familiából* származott Uri Férjfiúnak, Néh. Mélt. Gróf *N. Szalontai TOLDI ÁDÁM* Ur ö Nagys. fzerelmes Házas-Tárfa, más három Testvéreinél egy kevéssel hosszafabban mulatozott ugyan e' Világnak *Theatrumán*; de a' ki mindazáltal Egekre lett költözésével édes Atyja Urát meg-előzte, hagyván maga után életben két kedves Zalogait, ú. m. M. G. *N. Szalont. TOLDI MÁRIÁ* ifjú Ur Afzonyt, M. *Szép-laki P. HORVÁT DÁNIEL* Uramnak Házas-Társát; és ismét, a' tizta Szüzességnak zöldellő Kofzorújával ékeskedő M. G. *N. Sz. TOLDI SÁRA* Kis-Afzony ö Nagyságokat.

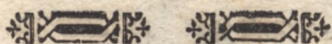
És így a'mazok az Egek lakossi lettenek immár; de él az UR' jó tetzéséből Mélt. Gr. *T. FÖLDVÁRI ISTVÁN* Ur, és ímé édes Atyja' Koporsója mellett le-tsüggedet fövel kesereg, ki-is az ISTENi Kegyelmes gonvifeléséből Élete' Párjául nyervén, ama' felidféggel, ferénységgel, tizta erköltsökkal, békeféges-türeffel, mint minden *Virtusoknak* füző annyával ékeskedő Mélt. Gr. *Hidv. NEMES JUDITH* ifjú Ur Afzony ö Nagys. Uri *Familiáját*, édes Atyja különös örömére 's vígaftaltatására gazdagította jeles

Uri Magzatokkal. Kik közzül az első, hogy tsak az életben lévőket emlitem, az első mondom, Nagy Uri Atyja nevének örököse, 's Uri *Familiájának* egy kiváltképen való nagy reményfége M. Gr. T.FÖLDVÁRI FERENTZ Urfi; második, 's harmadik-is, a'ma három *Grátiák* ritka *compániájával* vetekedő KRISTINA és DRU'SIÁNA Gróf Kis-Afzonyok.

De öregbitette ezen fellyebb említett Néh. Férjfiú Uri *Familiájának* fényességét kiváltképen azokkal a' drága *virtusokkal*, a' mellyekkel mint fímen fedett jó-féle gyöngyökkel ékeskedett, és a' mellyeket hetven-égy éztendő-kig folytatott, 's már el-fogyatott életének egész folyásában fíembe tünöképen gyakorlott, lévén ez a' maga Házának *Argusi* fíemelséggel bíró ferény gazdája, 's bölts igazgatója, az emberi Nemzetnek egy valóságos *Theseussa*, Nemes Hazánknak igaz Fíja, a' Királyi Felsőeknek engedelmes hív fíolgája, az ISTEN Házának nevezetes ékesfége, kegyes *Abdiássa* a' Prófétáknak, második *Maecenassa* a' tízfítségés tudományok körül forgolódóknak, a' mint ennek mások között én, és az előttem való fíomorú *Concionator* nem tsak híteles Tanúi lehetünk, hanem egyfírs-mind, nagy nevének édes emlékezetben való tartására, Méltóságos Uri Házának örökös fíolgálataira, el-vett *gratiával* kiváltképen való módon köteleztettünk.

Had mondjak még égyet Sz. H ezen Kerefítyén Uri Férjfiúnak dítseretére; azt pedig, hogy *egész életében fíelt a' Haláltól*. Ne tsudáljátok hogy ezt mondám. Ő maga valamint soha nem tagadta, sőt tselekedeteivel világoson meg-bizonyította, úgy most-is ha fíolhatna tudom, örvendezve meg-vallaná. *Laertius Diogenes* írja, hogy *Cleanthes*, mídön valaki fíemére vetné, hogy ő igen fíélénk vólna, ezt felelte: *hoc minus pecco*. Az igaz Kerefítyén ember dolga
való.

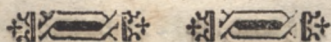
valósággal így vagyon: mentől gyakrabban forgatja elméjében a' Halált, és mentől mélyebben meg-járja fívét annak félelme, annál kevesebbet vétkezik: meg-fordítva-is igaz ez, mentől jobban meg-tartóztatja valaki magát a' bűnök-től, annál bizonyosabb az, hogy ő fél a' Haláltól. Félni tehát a' Haláltól, és el távoztatni a' gonoszt, két öfve köt-tettetett' dolog, 's mindenik nagy ditséretet érdemel. *Bona est timiditas quae circumspectum reddit hominem.* Áldott félelem az, a' melly fémefsé és vígyázóvá tézi az embert. Illyen áldott és hafnos félelem forgott ezen mi drága Halottunknak fívében. Ugy nézven, t. i. ő a' Halált mint igen titkon járó tolvajt, el-kerülhetetlen bajnokot, mint utolsó ellenfélet kivel való viadal válaftja-el kinek-kinek a'-ma jövődöbéli örökkévalóságban lejendö forsát s állapotját: azért mindenkor fémefsen vígyázott, előre ki-nézte a' menedék helyet, a'maz erős tornyot, hogy így akármelly véletlen és váratlan üfsön-is reája, ne légyen semmi veszedeleme. Oh JÉ'SUS Te vagy ez az erős torony, te hozzád ragazkodott, mi ugyan úgy reméljük: Te tudad egyedül az ő fívét, értetted fívbéli foházkodásait, titkos fohajtásait: a' Te nevedről való vallás tételt forgatta fáj-jában míg közöttünk éle; utolsó óráiban-is JÉ'SUS! JÉ'SUS! Tégedet óhajtott; kétség kívül TE hozzád-is kísérték a' Sz. Angyalok, győzedelmet vett bódog Lelkét.

Fel-kísérem a' jó reménységnek és fzeretetnek fémefivel győzedelmi pompák között ezen áldott Lelket a' Men-nyei *Capitoliumba*: mi itt maradánk. Ő már minden félel-meken felyül tétetett: mi még e' síralomnak völgyében járunk. Ő már győzedelmefen uralkodik: mi még az ellenség' földén fok rettegek között bújdofunk. Ő már a' Sz. Angyalok társaságába merült: mi pedig az övétől-is meg-fosztatánk.

De vízfű tekint még egyfzer a'nak a' Mennyei palotának fényes ablakairól, nem álhatja-meg, hogy még egyet ne főljon Ti hozzátok.

1.) Leg-elsöben-is Tégedet föllit-meg, mind életben lévő égyetlen égy Gyermevét, 's kedves Fiját, M. G. T. FÖLDVÁRI ISTVÁN Ur! és Életed' hív Párját, tégedet édes Leánya helyett való kedves Menyét M. Gr. H. NE-MES JUDITH Azzony! Egész Életében a' maga fívéen vífel vala Titeket, és leg-féltöbör Kintse gyanánt tart vala: a'ma Ti-tölletek fármazott drága Virágfálakat, fellyebb név fzerínt említett Unokáit, mint a' maga Lelkét úgy fzereti vala, Mostan-is Ti-veletek együtt meg-öleli azokat, ki-önti fívéének buzgó kívánságát, és azt kívánja: a' Felféges ISTEN a' maga fárnnyainak árnyékában rejtsen-el Titeket, Életeteket nyújtsa hozzú idökre: Életetekre meg-kívántató áldásait, a' jó egéséget, békefséget fölgáltassa-ki: tartson-meg az igaz Hitben, és Kerefszényi Virtusoknak álhatatos gyakorlásában. Másodfzör-is meg-föllit Tégedet M. G. Azz. mint igen Kedves Menyét, és a'ra kér, hogy a' mint kezdetted, úgy folytassád mind végig fzelídséggel, ferényféggel, békefséges-türeffel Háznak dolgait; kívált pedig kedves Unokáit, azok között nevezetesen M. G. T. FÖLDVÁRI FERENTZ Urfit, mint ezen Uri Familiának egy nagy reményféget egészfzen a' Lelkedre köti: neveljed ötet az igaz Hitben, ISTENi félelemben, jó erköltsökbén, hogy a' mint mindenek már előre-is jövendölík, leheffen a'nak idejében Nagy Ur édes Atyja', nem tsak nevének, hanem Vútussainak-is valóságos örököffe, Uri Fam. díffe, az ISTEN Házának hív Tagja, erös Öfzlopa, Édes Anyai fívednek tellyes öröme. Láttá ugyan előre-is, és tudja melly nagy tereh fállatt vállaidra, de el ne tsüggedj, bízzál az UR ISTENben, hívd ötet fegítségül: mert rendel Ö Felfége

fége segédeket, gyámolókat, vígasztalókat; sőt rendelt-is. Kéz fízel vagynak ugyan-is azok a' M. Uri Atyafiak, a' kiket a' Vértégnek *zussa* különösebben kötelez segítségedre, tsak hogy azoknak bölts tanácsokat, mind eddig, úgy ezután-is ki-kérni 's bé-venni el ne múlaffad.

2.) Ti-hozzátok-is nyújtja utolsó szavait Néh. édes Léányától fületett kedves Unokái, M. G. N. Sz. TOLDIMÁRIA Ifjú Afzony! és e'nek kedves Párja M. Sz. P. HORVÁTH DÁNIEL Uram! Ismét, M. G. N. Sz. TOLDI SÁRA Kis Afzony! és a' midőn *testamentum* fzerint ezt hagy-ná Tinéktek, hogy az ISTENT féljétek, az embereket megbetsüljétek, kívánja egyfzer'smind, hogy az UR ISTEN adjon Tinéktek gazdag részt az Égnek harmatjából, a' Földnek 'sírjából. A' kedves SÁRA, tizta kegyességgel, és a' külső ékesség mellett, Mennyei ajándékokkal továbbra-is kedvesen illatozzék, kire való vígyázást, 's hívféges gondvise-lést ajánlja, sőt ugyan Lelkedre köti M. G. N. Sz. TOLDI 'SIGMOND Ur, jeles *Virtusaidról* esméretes Uri Férfiú, nekem még az Oskolai porban méltóztatott *singularis* jó *Patronusom*! áldást mondván ő egyfzer'smind Uri Sze-mélyedre, kedves Párodra, és egézf Mélt. Uri Házadra.

3.) Vallyon változhatik-e a' vér vízzé? vallyon el-mellőzhetne-e Titeket M. G. Urak, M. G. Afz. a' kik a' M. N. E. TOLDALAGI *Fam.* kedves N. Testvérétől füle-tett igen fzerelmes Atyajafiai valátok? nevezet fzerint: M. G. N. E. TOLDALAGI LÁSZLO Ur, az Erd. Törvényes M. Kir. Táblának *Act.* és fényes Hívatalodat nagyobb *me-ritumiddal* difeszitő *Ads!* és Életednek igen kedves Párja, M. G. Tz. VVASS KATA Ur Afzony! M. G. N. E. TOLDALAGI JÁNOS Ur! és Életednek hív Párja, M. G. N. *Bartsai* BARTSAI KATA Afzony! M. G. N. *Ertsei* TOLDALAGI FERENTZ Ur! és Életed' kegy. Társa M. G. L. BÁNFFI KATA Afz. M. Gr. N. Er. TOLDALAGI PÁL Ur,
és Sze-

és Szerelméfed, M. G. *K R b.* RHÉDEI KLÁRA Afzony!
 M. G. *N. Er.* TOLDALAGI KATA Afz! és kedves Férje
 M. G. *Tz.* VVASS ÁDÁM Ur! Hazánknek, és az ISTEN'
 Hazának egyen-égyen féltő Kintsei! Meg-efmérte minden-
 kor ezen Uri Férjfiú a' Ti igaz Atyafiságtokat, és gyönyör-
 ködött a'ban. Áldást mond Ti-réatok, Házaitokra, 's Uri
 Kedveseitekre, kívánván, hogy az UR ISTEN az igaz Atya-
 fiúi fzeretetet, mind Kereztényi *Virtus*okat tégyen állan-
 dókká Ti-nállatok, jó fzerentséteket állassa erős *fundamentum*-
 ra; Uri *Familiát*okat virágoztassa, még lézen a' Napnak és
 Hóldnak az égen járása, végezetre, mikor oztán a' jó vénfég-
 gel meg elégezték, költöztesse a' Menyeyi Ditsőségsbe. Egy-
 fzer'smind pedig kér emlékezzetek-meg el-maradott Házáról,
 légyetek a'nak védelmezői, bölts igazgatástokkal jóra vezérloi.

Különösön ifmét meg-föllit tégedet M. G. *N. Er.* TOL-
 DALAGI LÁSZLO Ur, fellyebb is érdemlett *titulus*okkal em-
 lített nagy *Pat.* Uram! a' kinek közöni ezen fomorú *fol-*
lemnitással helyes el-rendelésében-is meg-bizonyított Atyafi-
 ságotat. Hasonlóképen meg-érdemled, hogy több M. Uri Aty-
 jafainak feregéből ki-válasszon, és különösön meg-föllitson
 tégedet-is M. G. *N. Er.* TOLDALAGI FERENTZ Ur! a' ki-
 nek közöni utólfőbb óráiban mellette való hív fáradozásai-
 dat, mellyekkel mint-égy meg-petsételted, valójában meg-
 tetézted egész Életében mutatott hív fzeretetedet. Mind ket-
 tőtöknek kiváltképen való módon lelkére köti a' Kedves Fi-
 jára, 's tulajdon Léánya gyanánt betsüllött Menyére való
 vígyázást, ezeknek óltalmazását, és Uri *Familiájának* a' ma
 jövendőbéli reménységét, M. G. *T.* FÖLDVÁRI FERENTZ
 Urfit: neveljétek ötet, 's neveltesétek fzigalmatoson a'
 tífzeségses Tudományokban, Isteni félelemben, melly a'
 jó böltségségnek kezdete.

4.) Nem titkolhatja hozzátok gerjedező buzgó indú-
 latját-is M. *Fr.* FEKETE LÖRINTZ és LAJOS Urak, és ifmét
 M. *Fr.*

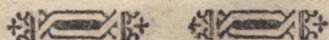

M. Fr. FEKETE FERENTZ Urfi! azt kívánja Tinéktek ezen Ti Néh. fzerető Atyátokfia, hogy a' Fel. ISTEN, valamint e'dig, úgy egész Életeteknek végéig, melly későn történjék, légyen Ti-veletek mindenkor, és a' Ti Kedveseitekkel.

5.) M. T. FÖLDVÁRI GYÖRGY Ur! és e'nek Élete fzerelmes Párja, M. MAURER 'SOFIA Afzöny! kedvesen emlékeztvén ezen kegyes Uri Férjfiú, a' Ti hozzája való igaz Atyafiúi fzeretetetekről-is, kíván Tinéktek is Uri Házatokkal egyetemben, a' minden áldásoknak ISTENétől hozzáfú Életet, virágzó fzerentsét, és végezetre oztán olyan kintset-is a' Mennyeknek Országában, *mellyet a' lopó, a' moly, és a' ro'sda meg nem eméftethetnek.*

6.) Vallyon el-mellözhetne-é Tégedet az ő végső bútsúzó fzaiba ezen K. Uri Férjfiú, M. G. B. BETHLEN DRU'SIÁNA AÉ. N. M. G. H. NEMES FERENTZ Urnak ISTEN-félő árva Özvegye! semmiképen nem akar mondom Tégedet el-mellözni. Mert a'Te Házadból, a'Te Kebeledből rendelte vala az UR ISTEN az ő kedves Fijának ezt a' tsudálkozásra méltó hívféges Párt, a' kit ő egész Életében igen nagyra betsüllött, és azért Te hozzád-is mindenkor fzeros kötelességit efméri vala. Fel-nyitván azért Te előtted-is az ő fzívének Tárházát, kíván Tenéked, és egész M. Uri Házadnak e' Világi Kíférteteknek fzelvéfzes Tengerén *Halcyoni* tsendefséget, és végezetre oztán Mennyei Ditsöfséget. Különösen meg-föllit Tégedet is M. G. H. NEMES MÁRIA ifjú Ur AÉÉ. M. Ur HENTER ISTVÁN Uram Élete fzerelm. Párja! minémü tífzelettel vífeltettél légyen ő hozzája teteme-fen meg-bizonyítottad, útolsó óráiban, 's most ezen útolsó el-takarittatáfának alkalmatofságával tett faradozáfaid, 's hívgazda-afzönykodáfod által-is: kíván Tenéked, és Életed' fzerelmes Párjának minden fzükféges áldáfokat.

7.) Ki-terjefzti továbbá jó kívánságát a' M. Szépl. P.
T HOR-

HORVÁTH Uri *Familiából* való kedves Atyafijaira, hogy ú. m. M. Szépl. P. HORVÁTH BOLDI'SÁR, és HORVÁTH MIKLOS Urakra, ezeknek Uri Házakra 's *Familiájokra*; sőt ki-terjeszti közel és távol lévő minden Uri Kedves Atyafijaira, kívánván mind egyig ezeknek-is virágzó fzerentsét, fzmorúság nélkül folyó víg napokat, és a' mi leg-fűlké-gesebb, a'nak idejében örök idveséget.

8.) Hív Szolgai, Jobbágyi, Jobbágy afzfonyai a' kik vóltatok! áldást mond Ti-réatok-is a' Ti Néh. jó Uratok hüfégtékért, mellyet mind egész Életében, egéfségének gyakran történt változáfaiban, mind pedig Halálakor, 's most-is, el-takarittatásának idején ö velle, 's meg-hidegült porával tselekedtetek. Légyetek továbbra-is hívfégesek, engedelme-fek jó Uratokhoz, 's kegyes Afzfonyotokhoz.

9.) Végezetre, minden renden lévő Sz. H! a'kik ezen K. Uri Férjfiat az ő utólló tífzetség tételének napján meg-tífz-teltétek! Tífzteljen-meg Titeket-is a' Mennyei Felfég minden fűlkéges áldáfaival, mellyek a' két életre meg-kíván-tatnak, azt kívánja Tinéktek. Egyfzer'smind pedig, *Tes-tamentumban* hagyja mint-egy, hogy fenki Ti-közzületek ha-landó forfáról soha el-ne felejtkezzék: gyakorta elméitekben forgásátok, melly nagy és titkon járó ellenség légyen a' Halál: azért fzorgalmatoson vígyázzatok, mindénkor kézen légyetek. De tudjátok-meg azt-is, hogy ez olyan bajnok, a' mellyet maga erejével fenki meg nem győzhet, hanem ha annak hatalma által, a' ki a' maga Halálával meg-ron-totta azt a' kinél vólt a' Halálnak birodalma: e'hez folya-modván, ha fíntén azt el nem kerülhetitek-is, hogy né-mü-némü nagy változáfon által ne menjetek, az a' válto-zás mindazáltal, nem romlástokra, hanem épüléstekre léfzen oda-fel az Egekben. Így légyen!

E L - M O N D Á M.

